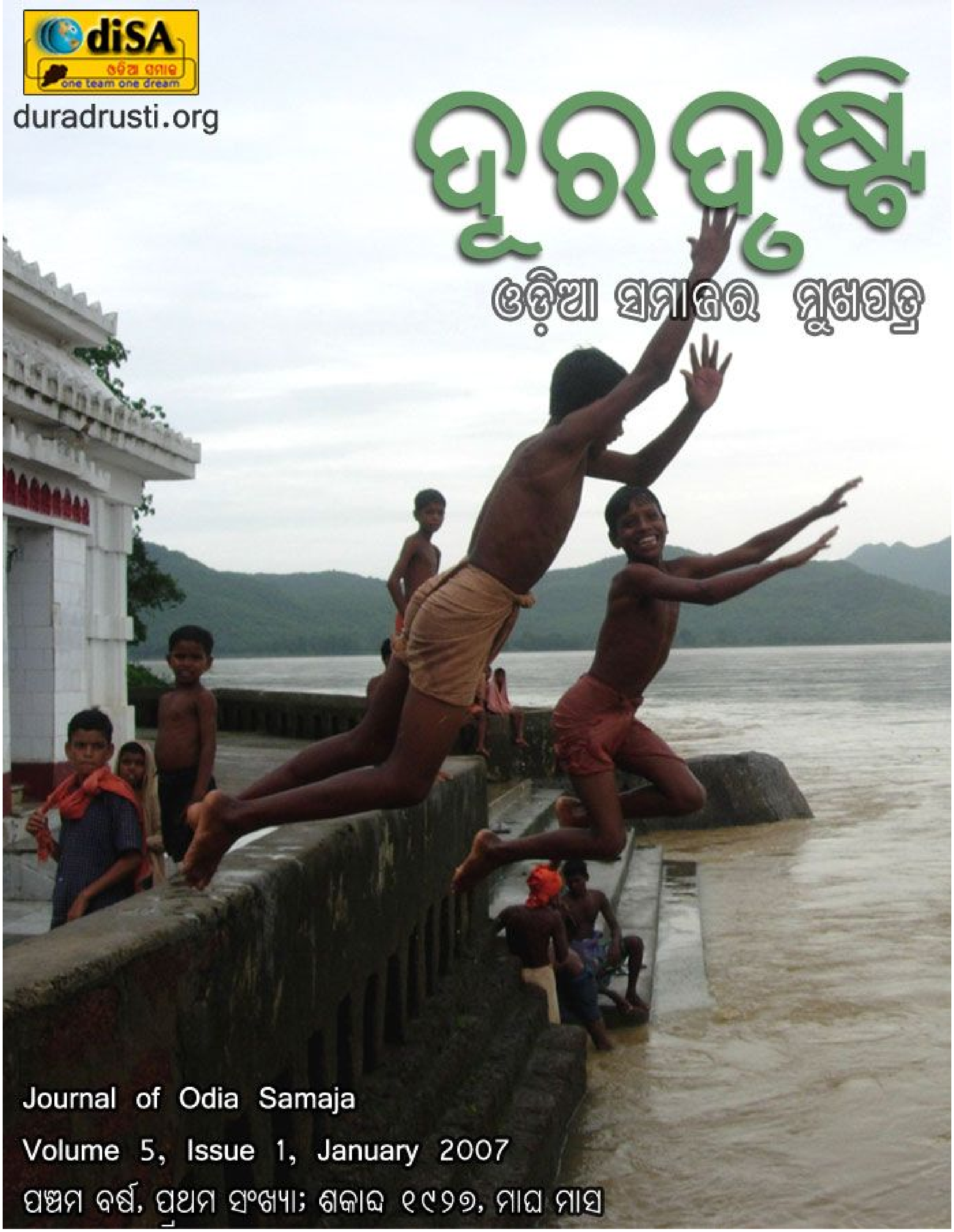
diSA
ଓଡ଼ିଆ ସମାଜ
one team one dream
duradrusti.org
ଦୂରଦୃଷ୍ଟି
ଓଡ଼ିଆ ସମାଜର ମୁଖପତ୍ର
Journal of Odia Samaja
Volume 5, Issue 1, January 2007
ପଞ୍ଚମ ବର୍ଷ, ପ୍ରଥମ ସଂଖ୍ୟା; ଶକାବ୍ଦ ୧୯୨୭, ମାଘ ମାସ

ବିଷୟ ସୂଚୀ (Table of Contents)

Title	Author	Page
ସଂପାଦକୀୟ	ମାର୍କଣ୍ଡେଶ୍ୱର ପଣ୍ଡା	3
ମୂଖ୍ୟ ନିର୍ବାହୀଙ୍କ କଲମରୁ	ବିଶ୍ୱରଞ୍ଜନ ଜେନା	5
ସରସ୍ୱତୀ ବନ୍ଦନା	କେଦାରନାଥ ପଟ୍ଟନାୟକ	7
ବିଲ୍କୁଲ୍ ହସିବେନି - ମଣିଷ ଯୋଗାଡେ ଦୈବ ଉଗାଡେ	ସତ୍ୟ ରଞ୍ଜନ ଦାସ	9
A DREAM...	Anwisha Mishra	13
God vs Science	Arun Misra	14
ଉପଜୀବ୍ୟ	ମନୋଜ କୁମାର ପଣ୍ଡା	15
କଳାସ୍ୟାହି	ସଞ୍ଜୟ କୁମାର ବାଗ୍	17
Orissa: Throttled Dissent ...	Saswat Pattanayak	28
ନିଜ ଦେଶ ତାର ମନେ ପଡେ	ଡକ୍ଟର୍ ଶୁଭଙ୍କର ବେଦାନ୍ତ	36
Last Six Months of Orissa and OdiAs...	Saubhagya Laxmi Mohapatra	38
ଗୁଲ୍ଶନ୍ କୁମାର ନିବେଦିତ	ଶ୍ରୀଧର ସାହୁ	42
ଅହଲ୍ୟା	ଭାସ୍କର ଚନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତି	୪୯
ସାତକୋଶିଆ: ଏକ ଦୃଶ୍ୟକାବ୍ୟ	ବିଷ୍ଣୁ ମିଶ୍ର	52
କିଛି ମାନେ ନାହିଁ	ଜ୍ୟୋସ୍ନା ରାଉତ ମହାନ୍ତି	୬୧
ଜୀବନଟା ଜହ୍ନିଫୁଲ	ଗିରୀଜା ବଳିଆର ସିଂହ	63
କ୍ଳାନ୍ତ ଅଭିନେତା	ସୁଲୋଚନମ୍ ସାହୁ	୬୪
Paradigm Shift	Biswaranjan Jena	67
ORPHANS OF RURAL ORISSA	SUBHAS C. MOHAPATRA	69
ଆରପାରିର ସମ୍ପର୍କ	ଅଭିରାମ	79

Editor: Markandeswara Panda
Editorial Board: Bikash Panda, Biswajit Khandai, Biswajit Mishra, Biswa R. Patnaik, Chinmay Nayak, Debasmita Misra, Markandeswar Panda, and Sarat K. Swain, Satya Ranjan Dash.

Front Cover & Lay out: Bikash Panda

Contact E-mail: contact@duradrusti.org
Website: http://www.duradrusti.org

ପ୍ରଚ୍ଛଦପଟ୍ଟ: ଏ’ ସଂଖ୍ୟାର ପ୍ରଚ୍ଛଦପଟ୍ଟଟି ଶ୍ରୀ ବିଷ୍ଣୁ ମିଶ୍ରଙ୍କ ସୌଜନ୍ୟରୁ ପରିବେଶିତ କେତେଗୋଟି ଆଲୋକଚିତ୍ରକୁ ନେଇ ସଂଯୋଜିତ । ଏହା ଓଡ଼ିଶାର ଏକ ପ୍ରତୀକାତ୍ମକ ଛବି ଭାବରେ ଗ୍ରହଣୀୟ ହେବ ବୋଲି ଆଶା ।

Coverpage: The coverpage of this issue has photographs by Shri Bishnu Mishra, knit together to depict a symbolic image of Orissa in her different hues.

ବିଶ୍ୱବ୍ୟାପୀ ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କ ଚିନ୍ତାଧାରା ଓ ବାର୍ତ୍ତାଳାପରେ ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଦୂରଦର୍ଶିତାକୁ ଏକ ଲିଖିତ ରୂପାୟନ ଦେବାର ଅଭୀପ୍ସା ନେଇ ଦୂରଦୃଷ୍ଟିର ଜନ୍ମ । ଓଡ଼ିଶା ଓ ଓଡ଼ିଆ ଜାତି ପାଇଁ ସେ’ ସମସ୍ତ ସଦିଚ୍ଛା ଓ ଶୁଭାକାଙ୍କ୍ଷାକୁ କର୍ମକ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରତିପାଦନ ପ୍ରଚେଷ୍ଟାରେ ସବୁ ଓଡ଼ିଶାପ୍ରେମୀ ଓ କର୍ମୋଦ୍ୟୋଗୀ ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କୁ ଅନୁପ୍ରାଣିତ କରିବା ଏ’ ମୁଖପତ୍ରର ପ୍ରଧାନ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଓ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।

“duradrusti” feeds on the flames of farsightedness flickering in the hearts and minds of Oriyas all over the world. As the mouthpiece of oDiA samAja (OdiSA), the journal aspires to inspire all Orissa lovers in the service of our motherland, Orissa.

ସଂପାଦକ ମଣ୍ଡଳୀଙ୍କ ଲେଖନୀରୁ...

From The Editor…

Dear readers and writers,

Welcome to the 7th issue of Duradrusti. It is hard to imagine that with the efforts of a handful of busy people could sustain it for seven excellent issues. In some of the previous issues, when I had the opportunity to act as the Editors, I wrote the Editorials in Oriya. This time is again my privilege to write something, although my contribution for in terms of written article is zero. The credits rather go to the entire editorial board and a few other volunteers who do not want their names in print. For this issue, I am acting as an agent to fill the gap, just for the sake of it.

The explosion of knowledge happens in every age, but only a few products of such explosion survive the scrutiny of time. Therefore, before writing this Editorial, I tried to learn from the model Editors and columnists, who write almost daily in the

newspapers and/or journals. I respect such people as I feel uncomfortable of writing even one for unforeseeable reasons. Then entered the dilemma of whether to write it in Oriya or English? Like most others, I do not read the Editorials in every journal or newspaper I happen to browse; and assume that the contents of the entire issue are always summarized in the first page or two. If that is true, then what is the job of the Editor other than getting his name in print while the writers, reviewers, proof-readers, and layout designers do the hard work?

There is no such definition on the qualifications based on which an Editor can be called 'poor' or 'excellent'. If we look into the newspaper business in Orissa, we find that very few of the 'Editors' do the actual writing, and the rest are involved in either active-politics or socializing-politics. Duradrusti is somewhat different in this regard. Here, the aim of the publication of articles is not for the purpose of promoting an organization (say oDiA samAja) or carry the beacon of error-free Oriya language. Instead, it is rather a soft-core approach to foster friendship, encourage new writers to polish their talents, and share their views in their prose or poetries.

For any professional journal to survive there must be one or more qualified persons in the Editorial board to correct the mistakes. It is probably right to say that the most deplorable things in the world are the expression of excellent pieces of wisdom in poorly worded languages. But, how can we find them for a journal like Duradrusti, which lives only by the voluntary efforts of its readers and writers. None of the members in this group are in the professions of teaching language or literature. Until then we can have an acceptable solution by separating language/grammar from expression. Expressive literature can be corrected within the limits of available understanding by the current members. At a later date, the quality can be improved with the stepping-in by experts. Among our group we have people who possess excellent knowledge of both the Oriya and English languages. Unfortunately, many of them are unable to participate or even make decisions to participate in the writing or editing processes. Let us hope things will change in the near future and our friends will understand that all those who spare their times do not do so in vain. There are many scholars in Orissa who can take care of the grammars and other tools to enhance the language, but expressing ourselves in a prose or poetry must be done on an individual basis. No real scholar would write for personal gains and many write for fun.

In the last twenty years I tried my best to learn some grammar but have failed miserably. I have a book on the philosophy of the grammarians that discusses the literature of ancient India on the basis of the works of more than 70 of these philosophers of language, ranging from Panini to the modern scholars like Ramajnya Pandeya. However, the material seems to be of limited discussion for common people like me. I had similar trouble even understanding the contents of a small book on Oriya grammar, 'oDiA bhASAtatwa: bichAra o bishLeSaNa' by Dr. Dhaneswar Mohapatra. Nevertheless, this personal deficiency with my own mother tongue or professional language will never prevent me from accepting the truth and continuing to express my ideas in a journal like Duradrusti.

It is my sincere hope that many of you would like to contribute articles for the future issues without the reservation that you may not produce good prose, poetry, or drama for the first time. Those who never dare for crossing the barrier of self-inhibition would never contribute anything for the benefit of others. Until we try, we can never realize our potentials in one arena or another.

As done in the previous issues, we have many interesting articles for your pleasure. I sincerely thank the volunteers who tried their best in collecting, typing, and editing the articles. There will be many errors, which must have escaped our attention. This is an electronic edition and with your help we can make the corrections at any time.

With sincere regards,
Markandeswar Panda
Acting Editor.
January 13, 2007

ଓଡ଼ିଆ ସମାଜର ମୁଖ୍ୟ ନିର୍ବାହୀଙ୍କ କଲମରୁ ପଦେ

ଓଡିଆ ସମାଜର ମୁଖପତ୍ର ‘‘ଦୂରଦୃଷ୍ଟି’’ କୁ ମୋର ନବ ବର୍ଷର ହାର୍ଦ୍ଦିକ ଅଭିନନ୍ଦନ । ଦୂରଦୃଷ୍ଟିର ଜାନୁୟାରୀ ୨୦୦୭ ଇସ୍ୟୁଟି ଅତି ନିପୂଣ ଭାବରେ ପ୍ରକାଶିତ କରଥିବାରୁ ସଂପାଦକ ମଣ୍ଡଳିଙ୍କ ନିକଟ ରେ ଦୂରଦୃଷ୍ଟି ଚିର କୃତଜ୍ଞ । ସେମାନ’ଙ୍କ ଦୃଢ ମନୋବୃତ୍ତି ଓ ମୂଲ୍ୟବାନ ସମୟର ବିନିଯୋଗରେ ଦୂରଦୃଷ୍ଟି ଆଜି ତାର ପଞ୍ଚମ ବର୍ଷରେ ସୁସଜ୍ଜିତ ଭାବରେ ପଦାର୍ପଣ କରିପାରିଛି । ଦୂରଦୃଷ୍ଟି ତାର ପାଠକ/ପାଠିକା ଓ ଲେଖକ/ଲେଖିକା ବୃନ୍ଦଙ୍କ ନିକଟରେ ବିନମ୍ର ଭାବରେ ନତମସ୍ତକ । ଏମାନ’ଙ୍କ ବିନା ସହଯୋଗରେ, ଦୂରଦୃଷ୍ଟି ତାର ସମୟ ର ଧାରାକୁ କାଟିବାକୁ ସଫଳ ହେବା ଲାଗି ଅତ୍ୟନ୍ତ କଠିନ ସଙ୍ଗ୍ରାମ କରିବା ଲାଗି ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ଥାନ୍ତା । ଯେମିତି ତ୍ରେତୟା ଯୁଗରେ, ରାମଙ୍କର ବନବାସ ସମୟରେ, କନିଷ୍ଠ ଭ୍ରାତା ଭରତ ରାଜ ସିଂହାସନ ଅଧିକାର କରିଥିଲେ, ଠିକ୍ ସେହିଭଳି ଦୂରଦୃଷ୍ଟି ର ଇତିହାସ ରେ ଏକ ପୁରୁଖା ଭାଷାବିତ୍ ର ଅଭାବକୁ ନେଇ ଏହାର ପୁନରାବୃତ୍ତି କହିବା ବାହୁଲ୍ୟ ହେବନାହିଁ । ପରନ୍ତୁ ଦୂରଦୃଷ୍ଟିର ଇତିହାସରେ ରାମଙ୍କର ବନବାସଟି, ସମୟର ଅସହଯୋଗିତା ଓ କଠିନତା ରୂପରେ ଗଣା ଯାଇଛି । ତଥାପି ଆମ ଚେଷ୍ଟା ଜୀବନ୍ତ ରହିଛି, ଓ ରହିବ ଏକ ସୁଦିନର ଆଗମନ ଲାଗି ।

In this issue of January 26, 2007, we are trying to improve the quality of the journal, as well as the performance of the Editorial board. When I mean performance, I really mean it, because we are trying to give a new direction to Duradrusti by organizing a printed version. We hope the magazine will be successful in reaching out to the villages of Orissa with a nominal price or so. Our sole purpose is to reach out and encourage the next generation young writers to exploit their thoughts for a change in an improvised

way, so that it can reach each individual who has feelings to do something for Orissa. Today, the voices of the brainstorming sessions of Odia-sAmja / Myodisa has reached out to inside and outside of Orissa including the Govt. India, Govt. of Orissa, AG, etc. But Odia-sAmja / Myodisa is not going to stay idle until such an echo has reached out to each corner of Orissa and her people. The children of Orissa need to be awake and arise from the dust of fallen behind syndrome. And this is a mandatory requirement in order to survive and keep your identity intact in today's world. Duradrusti, Odia-sAmja ra mukhapatra, is a small step towards it.

At the end, once again, I don't hesitate to re iterate that I'm proud to be part of such a great endeavor and requesting others to be parts of it through your contributions such as suggestions, comments, writings, and even criticisms. Each and every drop of water is valuable enough for filling a glass.

Best wishes!

Biswaranjan Jena
CE, Odia Samaja

ସରସ୍ୱତୀ ବନ୍ଦନା

କେଦାରନାଥ ପଟ୍ଟନାୟକ

ବନ୍ଦେ ବାଣୀ ବୀଣାପାଣୀ ବୈଷ୍ଣବୀ ବିଷ୍ଣୁଘରଣୀ
ବିଶ୍ୱେ ତବ ବିହରଣ ବାସନା ଜାଣି
ବସନ୍ତ ବିଶ୍ୱେ ପ୍ରବେଶି ବିଚିତ୍ର ଶୋଭନ ଶୋଭନ ବିକଶି
ବିମଣ୍ଡିତେ ବିକଶିତ ବନବନାନୀ
ବିଦ୍ୟାଳୟେ ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀଗଣ
ବିଜଡିତ ଆଜି ତବ ପଦବନ୍ଦନେ

ସୁଗନ୍ଧିତ ସମୀରଣ ସଞ୍ଚାଳିତ ସର୍ବସ୍ଥାନ
ସାଗର ସୁତା ସପତ୍ନୀ ସ୍ୱାଗତ ପାଇଁ
ସରସୀରେ ଶ୍ୱେତ ପଦ୍ମ ସଜାଡିତ ସିଂହାସନ
ସନ୍ତରୁଛି ଶ୍ୱେତ ହଂସ ସରସେ ଚାହିଁ
ସରସ୍ୱତୀ କରିବେ ବିଜେ
ସସାଗରା ଶବ୍ଦାୟିତ ଶଙ୍ଖଶବଦେ

ପୁସ୍ତକ ପଙ୍କଜ ପାଣି ପୀତବାସ ପାଟରାଣୀ
ପୃଥିବୀରେ ପରବେଶ ପ୍ରକାଶ କ୍ଷଣେ
ପୁରେ ପୁରେ ପୁଲକିତ ପୂଜାରତେ ସର୍ବ ଚିତ୍ତ
ପଞ୍ଚମୀର ପବିତ୍ରତା ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରାଣେ
ପରଭୃତ ପଞ୍ଚମ ତାନେ
ପୂଜାବିଧି ମାଂଗଳିକ ଉଚ୍ଚାରେ ଗାନେ

କଜ୍ଜ୍ୱଳ କଇଁ ନୟନେ   କୁଣ୍ଡଳ ଭୂଷିତ କର୍ଣ୍ଣେ
କୌସ୍ତୁଭ ମଣିମାଳେ କଣ୍ଠେ ଶୋଭିତା
କରେ କଙ୍କଣ ମଣ୍ଡିତା   କନକ କିରିଟୀଭୂଷିତା
କୋଟି କୋଟି କଣ୍ଠେ ଦିଅ କାବ୍ୟକବିତା
କରଯୋଡି କରେ ଜଣାଣ
କରମହୀନ କୁ କର କର୍ମପ୍ରଦାନ

-- * --

ବିଲ୍କୁଲ୍ ହସିବେନି -- ମଣିଷ ଯୋଗାଡେ ଦୈବ ଉଗାଡେ

ସତ୍ୟ ରଞ୍ଜନ ଦାସ, ଟରୋଣ୍ଟୋ, କାନାଡା

ସତ୍ୟ ରଞ୍ଜନ ଦୂରଦୃଷ୍ଟିର ଏକ ଚିରପରିଚିତ ଲେଖକ ଓ ସଂପାଦକ ମଣ୍ଡଳୀର ଅନ୍ୟତମ ସଦସ୍ୟ । ଏହି ମଜାଳିଆ ଘଟଣାଟି ଓଡିଶାର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଲେଖକ ମନୋଜ ଦାସଙ୍କ "ସ୍ମୃତିର ପ୍ରଦୀପ" ପୁସ୍ତକର "ଅପସୃତ ମୁହଁ ଓ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଶତକ" ପ୍ରବନ୍ଧଟିରୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟାନୁବାଦିତ । କାହାଣୀଟି ଓଡିଶାର ସୁନାମଧନ୍ୟ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ନେତା ମନମୋହନ ମିଶ୍ର ଓ ମନୋଜ ଦାସଙ୍କ ଜୀବନରେ ଘଟିତ ଏକ କୌତୂହୋଳଦ୍ଦୀପକ ଘଟଣା ।

[ଏହି କୋତୁକୀର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ମନୋରଞ୍ଜନ ଉଠାଇବାକୁ ହେଲେ ପାଠକଙ୍କୁ ଟେଲିଗ୍ରାମର ଭାଷା ସଂପର୍କରେ ଊଣା-ଅଧିକ ଜ୍ଞାନ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ ।]

ଦୂରଦୃଷ୍ଟିର ଅନେକାଂଶ ପାଠକମାନେ ଟେଲିଗ୍ରାମ ନାମ ବୈଦ୍ୟୁତିକ ମାଧ୍ୟମ ବିଷୟରେ ଜ୍ଞାତ ଥିବେ । ତଥାପି ବର୍ତ୍ତମାନର କଂପ୍ୟୁଟର ଯୁଗର ତରୁଣ-ତରୁଣୀ ଏବଂ ଯୁବ-ଯୁବତୀ ହୁଏତ ଆଧୁନିକ text messaging, cell phoneରେ ଅଭ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଯିବାରୁ ଟେଲିଗାମ ମାଧ୍ୟମଟି କ'ଣ ତା ହୁଏତ ଜାଣି ନ ଥିବେ । ଟେଲିଗ୍ରାମ କ'ଣ, ବର୍ତ୍ତମାନ (ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଦେଶରେ) ଏପରିକି ହସ୍ତଲିଖିତ ଚିଠି ମଧ୍ୟ, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଯୋଗାଯୋଗ ମାଧ୍ୟମ ଭାବରେ କ୍ରମଶଃ ଲୋପପ୍ରାୟ ହୋଇଗଲାଣି ।

୧୮୪୪ ମସିହାରେ ପ୍ରାରମ୍ଭିତ, ପ୍ରାୟ ଦୀର୍ଘ ୧୫୦ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ସାଧାରଣ ମଣିଷର ଜରୁରୀକାଳୀନ ବାର୍ତ୍ତା ପାଇଁ ଟେଲିଗ୍ରାମ ହି ଏକ ସୁନ୍ଦର, ସୁଲଭ, ଏବଂ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ମାଧ୍ୟମ ଥିଲା । ଟେଲିଗ୍ରାମରେ ଲିଖିତ ବାର୍ତ୍ତା Morse Codeରେ ତାର ଯୋଗେ ପ୍ରେରିତ ହୁଏ । ଯେଉଁମାନେ ଟ୍ରେନରେ ପାର୍ଶ୍ୱଦୃଶ୍ୟ ଭାବେ ଲାଇନ କଡକୁ ନିରେଖି ଥିବେ ସେମାନେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଥିବେ ଯେ କିଛି ଅବୈଦ୍ୟୁତିକ ସଙ୍କୀର୍ଣ୍ଣ ଲାଇନ୍ ରେଳ କଡେ କଡେ ଚାଲିଥିବ । ପୂର୍ବରୁ ବେତାରର ବ୍ୟାପକ ଉପଯୋଗ ଆଗରୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାରତୀୟ ରେଳବାଇ ଏହି ତାର ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରେରିତ ବାର୍ତ୍ତା ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହେଉଥିଲା । ବାସ୍ତବରେ ସେ କାଳରେ ଆମେରିକାର ଏକ ବହୁତ ସଫଳ ଓ ସୁନାମଧାନ୍ୟ ସଂସ୍ଥା Western Union କେବଳ ଟେଲିଗ୍ରାମର ବ୍ୟବସାୟ ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇଥିଲା । ଜିଜ୍ଞାସୁ ପାଠକମାନେ Western Unionର ଇତିହାସ ଓ୍ୱେବ୍‌ରେ ପଢି ପାରନ୍ତି ଟେଲିଗାମର ବିଷୟରେ ଅଧିକା ଜାଣିବା ପାଇଁ । ଦ୍ୱିତୀୟ ବିଶ୍ୱ ଯୁଦ୍ଧ ବିଷୟ ସିନେମା ଗୁଡିକରେ ଟେଲିଗ୍ରାମର ସଂପର୍କିତ ଅଭିନୟ ବହୁଳ ଭାବରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥାଏ ।

Morse Code ଏକ binary language । କେବଳ - (dash) ଓ . (dot) ଦ୍ୱାରା ସବୁ ଭାଷା ରୂପାନ୍ତରିତ ହୋଇ ତାରର ଏକ ସ୍ଥାନରୁ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନକୁ ଗମନ ହେଉଥିଲା । ଦୁଇ ମୁଣ୍ଡରେ ଭାଷା ବିଶେଷଜ୍ଞ ମାନେ Morse Codeରୁ ଇଂରାଜୀକୁ ଓ ଇଂରାଜୀରୁ Morse Codeକୁ ଅନୁବାଦ କରିବାରେ କାର୍ଯ୍ୟବ୍ୟସ୍ତ ରହିଥାନ୍ତି ।

ଟେଲିଗ୍ରାମ ଏକ ମହର୍ଗ ଜିନିଷ ଥିଲା । ଅତଏବ କିପରି ନ୍ୟୁନତମ ଶବ୍ଦମାଳା ପ୍ରୟୋଗ କରି ବାର୍ତ୍ତା ଖଞ୍ଜା ଯାଇପାରିବ ସେଇଟା ଏକ ବହୁତ ଆବଶ୍ୟକ କୌଶଳ ଥାଏ । କୌଣସି କାରଣ ହେତୁ ଟେଲିଗ୍ରାମରେ ଯେ କୌଣସି ବ୍ୟାକରଣ ଛେଦ ଚିହ୍ନ (punctuation mark)ର ପ୍ରୟୋଗ ଏକ ମହର୍ଗ ବ୍ୟବସାୟ ଥାଏ । କିନ୍ତୁ ଛେଦ ଚିହ୍ନ ବଦଳରେ ଯଦି STOP (କିମ୍ବା comma) ଶବ୍ଦ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ ତା'ହେଲେ ଶସ୍ତା ପଡୁଥିଲା । ସଂକ୍ଷିପ୍ତରେ ଏହି କାହାଣୀ ପାଇଁ ଏହା ମନେ ରଖିବାକୁ ପଡିବ ଯେ ଟେଲିଗ୍ରାମରେ ଯଦି STOP ଶବ୍ଦଟି ଦେଖାଯାଏ ତାହାହେଲେ ସେଇଟି ପୂର୍ଣ୍ଣଚ୍ଛେଦ ବା full stop ବୋଲି ପଢିବା କଥା ।

ଏହି ବାସ୍ତବିକ ଘଟଣାଟି ଟେଲିଗ୍ରାମରେ punctuation markର ବିନିଯୋଗ ଓ STOP ଶବ୍ଦର ଉତ୍ପାଟନ ଉପରେ ଆଧାରିତ ।

ବାଲେଶ୍ୱରରେ କଲେଜ୍‌ରେ ପଢିବାବେଳେ ମନୋଜ ବାବୁ ଦିନେ ଖବର ପାଇଲେ ଯେ ସଦ୍ୟ କାରାମୁକ୍ତ ମନମୋହନ ବାବୁ କଲିକତାରୁ କଟକ ଯିବା ବାଟରେ ଦିନକ ସକାଶେ ବାଲେଶ୍ୱରରେ ଅଟକିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ । ସଭାଟିଏ ଆୟୋଜନ ହୋଇପାରିଲେ ଉତ୍ତମ ।

ନିଶାର୍ଦ୍ଧରେ ସେ ଟ୍ରେନ୍‌ରୁ ଅବତରଣ କରିବେ । ତା' ପରଦିନ ସଭା ସକାଶେ ଉତ୍ସାହ ଓ ଆନନ୍ଦରେ ସମସ୍ତେ ବ୍ୟାପୃତ ରହିଲେ ଆୟୋଜନରେ । ସନ୍ଧ୍ୟା ବେଳକୁ ରିକ୍ସାରେ ମାଇକ୍ରୋଫୋନ୍ ଖଞ୍ଜା ଚାଲିଛି । ବାଲେଶ୍ୱରରେ ମନମୋହନ ମିଶ୍ରଙ୍କର ସମ୍ଭବତଃ ତାହା ପ୍ରଥମ ଜନସଭା । ଦିନକ ଆଗରୁ ଲୋକେ ଜାଣିବା ଚାହିଁ ।

ମୋତିଗଞ୍ଜ ସିନେମା ଛକରେ ମାଇକ୍ରୋଫୋନ୍ ପରୀକ୍ଷା ହେଉଛି । ଆଠ ଦଶ ଜଣ କୌତୁହଳୀ ବେକାର ପିଲା ଆଗ୍ରହରେ ରିକ୍ସାକୁ ଘେରିଗଲେଣି । ସହଦେବ ଖୁଣ୍ଟରେ ଅବସ୍ଥିତ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ପାର୍ଟି ଅଫିସ୍‌ରୁ କନହେୟା

ନାମଧେୟ କର୍ମୀ ଗୋଟାଏ ଅନିଚ୍ଛୁକ ସାଇକେଲ୍‌କୁ ମରଣାନ୍ତକ ଶ୍ରମରେ ଚଳମାନ ରଖି ମନୋଜ ବାବୁଙ୍କ ପାଖରେ ଧଇଁ-ସଇଁ ହେଇ କହିଲା, "ମନୋଜ ବାବୁଙ୍କ ଆସିବା ବନ୍ଦ। ଜରୁରୀ ଟେଲିଗ୍ରାମ ଆସିଛି।"

ଅବଶ୍ୟ କନହେୟା ଟେଲିଗ୍ରାମ ଖଣ୍ଡିକ ସଙ୍ଗରେ ଆଣି ନ ଥିଲା । ତେବେ ପାର୍ଟି ଅଫିସ୍ ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା କମ୍ରେଡ୍ ବୃଥାରେ ତାକୁ ପ୍ରେରଣ କରିବାରେ ଯୁକ୍ତି ନ ଥିଲା । କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ବାତିଲ୍ ନିମନ୍ତେ ଯାହା ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିବା କଥା କରାଗଲା ।

ମାତ୍ର କୌଣଷି ଅଜଣା କାରଣରୁ ମନୋଜ ବାବୁଙ୍କ ମନ ସନ୍ତସନ୍ତ ହେଲା । ମନମୋହନ ବାବୁ ଖାଲି ବାଲେଶ୍ୱରରେ ଅଟକି ପାରିବେ ନାହିଁ ବୋଲି ସଭା ବାତିଲ କଲେ ନା ମୋଟେ କଲିକତାରୁ ଆସୁନାହାନ୍ତି, ସେ ସଂପର୍କରେ ମନୋଜ ବାବୁ ମନ ବିଚଳିତ ଥାଏ । ଯଦି ମନମୋହନ ବାବୁ ଗାଡିରେ ଯାଉଥିବେ, ତାହାହେଲେ ହୁଏତ ବାଲେଶ୍ୱରଠିଁ ପ୍ଲାଟ୍‌ଫର୍ମ ଆଡେ ଚାହିଁବେ । ମନେମନେ କହିଲେ "ଫଟୋ ତ ଦେଖିଛି, ନିଶ୍ଚିତ ଚିହ୍ନି ପାରିବି" ।

ମନୋଜ ବାବୁ ପ୍ଲାଟ୍‌ଫର୍ମରେ ଏପଟ ସେପଟ ହେଉଛନ୍ତି, ଗାଡି ଆସି ପ୍ଲାଟ୍‌ଫର୍ମରେ ଅଟକିଲା । ବାହାରି ଆସିଲେ ମନମୋହନ ମିଶ୍ର । ନମସ୍କାର କରି ପରିଚୟ ହେଉଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ମନୋଜ ବାବୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ, ଯେ ସେ ହାତରେ ସୁଟ୍‌କେଶ୍ ଧରିଛନ୍ତି ।

ଆପଣ କ'ଣ ଏଠି ରହିବେ?
ମାନେ? ସଭା ହେବ ପରା? ମୋ ଟେଲିଗାମ ମିଳିନାହିଁ?
ଆପଣ ପରା ଆସିବେ ନାହିଁ ବୋଲି ଟେଲିଗାମ କଲେ ।
କି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ! କାହିଁ ଟେଲିଗ୍ରାମ ଦେଖାଇଲ ?

ମନୋଜ ବାବୁ ତ ନିଜେ ଟେଲିଗ୍ରାମ ଦେଖି ନ ଥିଲେ । ଦେଖାଇବେ ବା କ'ଣ ! ସେ ଯାହା ହେଉ ମନମୋହନ ମିଶ୍ର, ଟି.ଟି.ଆଇ.ଙ୍କଠୁଁ ଟିକଟର ମିଆଦ ବଢାଇ, ପୁନର୍ବାର ଗାଡି ଚଢି କଟକ ଅଭିମୁଖେ ଯାତ୍ରା କଲେ ।

କିଛି ସମୟ ବିମୂଢ ରହିବା ଅନ୍ତେ ମନୋଜ ବାବୁ ସେ ଅନ୍ଧକାର ରାତିରେ ହଷ୍ଟେଲ୍‌କୁ ନ ଫେରି ସିଧା ସହଦେବ ଖୁଣ୍ଟା, ଯେଉଁଠି କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ପାର୍ଟି ଅଫିସ୍, ଗଲେ । କବାଟରେ ଶତାଧିକ ଆଘାତ ଅନ୍ତେ ଟେଲିଗ୍ରାମ-ବ୍ୟାଖ୍ୟାକାରୀ କମ୍ରେଡ ଜଣକ କବାଟ ଖୋଲିଲେ ।

"ମନମୋହନ ମିଶ୍ରଙ୍କ ଟେଲିଗ୍ରାମଟି କାହିଁ? "

"କାହିଁକି? ମୁଁ ପରା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କନ୍‌ହେୟାକୁ ପଠାଇଥିଲି ! ସେ ଖବର ନ ଦେଇ ଆଉ କୁଆଡେ ଚାଲିଗଲା କି? ଏଠାକୁ ବି ଫେରି ନାହିଁ? "

"କନ୍‌ହେୟା ଯଥେଷ୍ଟ ନିର୍ଭଯୋଗ୍ୟ । ସେ ଖବର ଦେଇଛି ଠିକ୍ । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଟେଲିଗ୍ରାମଟି ଦେଖିବା ଜରୁରୀ ।"

ସେତେବେଳକୁ ରାତି ଗୋଟାଏ-ଦୁଇଟା ହେବ । କମ୍ରେଡ୍ ଲଣ୍ଠନ ଲଗାଇଲେ । ଟେଲିଗ୍ରାମ ଖଣ୍ଡକ ଉଡିଯାଇ ଅଥବା ସେ ମାଟି ଚାଳ ଘରର ସ୍ଥାୟୀ ବାସିନ୍ଦା ବଳବାନ ମୂଷାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଘର କୋଣର ଏକ ବିଳ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଯାଇଥାଏ ।

କମ୍ରେଡ୍ ତାକୁ ଉଠାଇ ଧରି, ପୁର୍ନବାର ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ, "ରହସ୍ୟ କ'ଣ କହିଲ?"
"ରହସ୍ୟ ବେଶ ଜଟିଳ । କମ୍ରେଡ୍ ମନମୋହନ ମିଶ୍ର କହିଲେ କି ସେ ଆସୁଛନ୍ତି ଓ ସଭା ହେବ -- ଏହି ମର୍ମରେ ସେ ଟେଲିଗ୍ରାମ କରିଛନ୍ତି । ତମେ କହୁଛ ସେ ଆସିବେ ନାହିଁ ବୋଲି ଜଣାଇଛନ୍ତି । ଦୁଇଟି ଯାକ ପରସ୍ପର-ବିରୋଧି କଥା । ଏଥର ଖୋଲିଲ ଟେଲିଗ୍ରାମ ।

"ଖୋଲିବି ତ ନିଶ୍ଚୟ । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଯାହା ସନ୍ଦେହ କରୁଥିଲି, ତାହା ଠିକ୍ ବୋଲି ପ୍ରମାଣିତ ହେବାକୁ ଯାଉଛି । କୌଣସି ଜନଶତ୍ରୁ କିମ୍ବା ଆମେରିକାନ୍ ଚର, ଟେଲିଗ୍ରାମରେ ଗୋଟିଏ ଏଯୋଡିଏ ଶବ୍ଦ ଯୋଡିଛ । "ସାବୋଟାଜ୍ ନିଶ୍ଚୟ !'"

କମ୍ରେଡ୍ ମିଞ୍ଜି ମିଞ୍ଜି ଲଣ୍ଠନ ଟେକି ଟେଲିଗ୍ରାମ ଖୋଲି ପଢିଲେ ।
"Reaching by Howrah-Puri STOP Meeting confirmed STOP Inform Manoj -- Mamnmohan Mishra"

A DREAM…

ANWISHA MISHRA
Std. IX(C), Kendriya Vidyalaya 1, Bhubaneswar.

One night when the stars were shining
I dreamt a sweet dream,
I was in a world, which was filled up with colours
And the lights were as in beams.

A tiny little butterfly, sweet and small
With no place to go or venture at all,
It landed on my nose
As if I was special, may be chose!

A sweet song bird, passing by
Flew down to me, from way up high,
It landed on my arm, and
Sang a song, filled with magical charm.

A star up high, twinkled bright,
Smiled at me, with pleasure and delight,
The moon up high, smiled with a wink
It must have blessed me, I think…

An angel appeared and shone her light
Relaying that she was a symbol so right,
Of all that's sweet about love and charm
As I stood beside there arm in arm.

I crossed a bridge, over a river
Fishes leapt out and passed by, may be forever,
Beyond sat a mermaid, sweet and serene
Telling me I was a vision and a dream.

This was the dream
I dreamt that night,
When I woke up
The sun was shining bright….

God vs Science

Arun Misra

The title, "God vs Science", is a misnomer, may be naive and far fetched.

The correct title should be, 'Christianity vs. Science" or "Bible vs Science", since genesis and Old Testament are involved. The statements like, "religion and science will always clash", and "religion without science is lame, and science without religion is blind" are kind of childish. I have watched the debate of creationism vs evolution in early 1970s in California (and wrote about it in those days) and the incorporation of creation theory in biology texts then. The resurgence of new 'intelligent design' all over the country now is really, "the old wine in new bottle". It is more for gathering popular votes for election, and less for intellectual pursuit of either religion or of science.

Over a billion Hindus, in India and elsewhere, who prefer to call their religion (way of life) "sanatan dharma" (eternal religion) believe that God created the universe, earth, and everything on it including human beings, and comes to help the mankind again and again as incarnation of the Supreme Lord. He has been here at least nine times in the form of fish, boar, lion, pigmy, Ram, Krishna Budha and others, --- like the progression of Darwinian Evolution. In addition, believing in dharma, artha, kama and moksa ---- the attributes of duty, wealth, sex and salvation, Hindus do not consider sex as sin, or God as single male, but always with a wife and consort. Hence no need for feminism. Woman was, in Hinduism, not created from the rib of a man, but by the same process, and from the same material, men were created with. In Hinduism, where not only 'humanism' but everything, animate or inanimate is sacred. Science and religion are not antagonistic, but two faces of the same coin, and have no conflict. Sanatan Dharma also considers all religions to be different paths to reach the same God.

The conclusion that God is lot more incomprehensible than any religion has ever proposed, is brilliant, and the basic tenet of Hinduism.

Arun Misra lives in Atlanta and can be reached at :
5005 Johns Creek Court, Alpharetta, GA 30022-5513
Phone:770/449-1796; E-Mail : misrausa@yahoo.com; Web : arunmisra.tripod.com

ଉପଜୀବ୍ୟ

ଶ୍ରୀ ମନୋଜ କୁମାର ପଣ୍ଡା
ଡେଟ୍ରୋଏଟ୍, ମିଚିଗାନ୍, ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକା

ଜନ୍ମ ର ଅଭୀପ୍ସା
ମୃତ୍ୟୁ ର ଜବନିକା
ତା' ମଧ୍ୟରେ ଆଶା, ପୂର୍ବାଶା ଓ ପ୍ରତ୍ୟାଶା ର
ଅବିରତ, ଆଗମନ ଓ ପ୍ରସ୍ଥାନ

କେବେ ବା ଅଗ୍ନିବର୍ଷା
ଆଉ କେବେ ସଦ୍ୟ ସ୍ନାତା
ସହକାରେ ପଲ୍ଲବିତ ବୃକ୍ଷେ କୋକିଳର ମଧୁର ନିନାଦ
ଅଥବା କାଦମ୍ବିନୀର ବଜ୍ର ନିର୍ଘୋଷେ ମେଦୁରିତ

କେତେଜେ ପରିବର୍ତ୍ତନ
ମୃଣ୍ମୟ ଶରୀରେ ବାଲ୍ୟ, କୈଶୋର ତଥା ଯୌବନର ଲୁଚକାଳି ଖେଳ
ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟର ଭାରରେ ମେରୁଦଣ୍ଡ ଆନତ
ତେବେବି ଆଶାର ପୂର୍ଣତାରେ ଅବଶୋଷ

ଘଟାନ୍ତରରେ ଏ ସ୍ରୋତସ୍ୱୀନୀ ହୁଏ ନାହିଁ ଶୁଷ୍କ
ବହି ଚାଲେ ନୂତନ କୋଷର ଅନ୍ୱେଷଣରେ
ସେହି ଅସମାପ୍ତ ସ୍ୱପ୍ନାବଳିର ଚରିତାର୍ଥ ପାଇଁ
ନିକ୍ଷେପ କରେ ଜଣା ବା ଅଜଣା ଭାବେ
ଆବିର୍ଭାବ ଓ ତିରୋଭାବ ର ଦୁର୍ନିବାର ଚକ୍ରବ୍ୟୁହରେ

ସମ୍ୟ ପ୍ରବାହର ଅନନ୍ତ ଗତିରେ
ନିତ୍ୟ ନୂ ତନ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣକୁ ନେଇ ଅଭିନୀତ ହୁଅ
ସଙ୍ଗ୍ରାମଜର୍ଜ୍ଜରିତ ଜୀବନ କାହାଣିର
ଶାଶ୍ୱତ ଉପଜୀବ୍ୟ ରୂପେ

କଳାସ୍ୟାହି

ସଞ୍ଜୟ କୁମାର ବାଗ୍
ଦିଲ୍ଲୀ ୟୁନିଭର୍ସିଟି, ନୂଆ ଦିଲ୍ଲୀ

ଗାନ୍ଧିଜୀ କହିଥିବା କଥା ଓ କିଛି ବୁଝିପାରୁନଥିବା ମୋ ବୁଢା ଦାଦା

ସେଶ ସ୍ୱାଧୀନ ହେଲା ଦିନ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଥିଲେ ଆମ ଗାଁରେ । ବସିଥିଲେ ସ୍କୁଲ ପ୍ରାଙ୍ଗଣରେ ଥିବା ବରଗଛ ତଳେ । ସେପଟେ ସାରାଦେଶରେ ତିରଙ୍ଗା ଲହରୁଥିଲା, ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଗାନ୍‌ର ଧୁନ୍ ଶୁଭୁଥିଲା ଏବଂ ଗାନ୍ଧିଜୀ ହିଁ ଆମ ଗାଁ ଲୋକଙ୍କୁ ପ୍ରଥମେ କହିଥିଲେ ଦେଶ ସ୍ୱାଧୀନ ହେବା କଥା । ଏକଥା ଶୁଣି ଚମକି ପଡିଥିଲେ କେହି କେହି । ପଚାରିଥିଲେ, 'ଦେଶ କ'ଣ? ସ୍ୱାଧୀନତା କ'ଣ? କାରଣ ଆମ ଗାଁକୁ ସେପଟେ ଲହରୁଥିବା ତିରଙ୍ଗା ପତକା ଦେଖା ଯାଉ ନ ଥିଲା କି ବାଜୁଥିବା ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଗାନ୍‌ର ଧୁନ୍ ଶୁଭୁ ନ ଥିଲା । ଆମ ଉତ୍ତରରେ ଗାନ୍ଧିଜୀ କ'ଣ କ'ଣ କହିଥିଲେ କେହି ବୁଝିପାରି ନ ଥିଲେ ଠିକ୍ ସେ ଆମ ଗାଁର ଅନେକ ଲୋକ, ଏମିତି ଅନେକ କଥା ବୁଝିପାରନ୍ତି ନାହିଁ, କେବଳ ଆଁ କରି ଚାହିଁ ରହିବା ଛଡା । ତେବେ, ସେଦିନ କୁଆଡେ ଗାନ୍ଧିଜୀ କହିଥିଲେ, "ରାଜା ରାଜୁଡା ଶାସନ ଗଲା ! ଗଣତନ୍ତ୍ର ଆସିଥିଲା । ଏବେ ଭୋଟ୍ ହେବ । ନିଜେ ନିଜର ପ୍ରତିନିଧି ବାଛିବ । ନିଜେ ନିଜକୁ ଶାସନ କରିବ ।" ପରେ ପରେ ଗୌନ୍ତିଆ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସରଳ ଭାଷାରେ ଏକଥା ବୁଝେଇ ଦେଇଥିଲେ ।

'ରାଜା ରାଜୁଡା ଶାସନର ଯେ ଅନ୍ତ ହେଲା' କିଛି ବୁଝିପାରିନଥିଲେ ବୁଢାଦାଦା । ବୁଝିପାରିନଥିଲେ ଗାନ୍ଧିଜୀକୁ, ଗଣତନ୍ତ୍ରକୁ, ଏପରିକି ସେଶ ସ୍ୱାଧୀନ ହେବା କଥାଟା ବି । କାରଣ ଯେଉଁଦିନ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଆମ ଗାଁକୁ ଆସିଥିଲେ ସେଦିନ ଗୌନ୍ତିଆ ଘର ଜମିରେ ତଳିରୁଆ ପାଇଁ କାଦୁଅ କରିବାରେ ବ୍ୟସ୍ତଥିଲେ ସେ । ୟା ତା ମୁହଁରୁ ଶୁଣିଥିଲେ ଯାହା ।

ଗାନ୍ଧିଜୀ କୁଆଡେ ବହୁତ ବଡଲୋକ ଥିଲେ । ସ୍ୱୟଂ ନାରାୟଣ ଯେପରି ବିଜେ କରିଥିଲେ ନର ଦେହରେ । ସେ ଚାଲିଗଲେ ପଦ୍ମ ଫୁଟୁଥିଲା । ସେ ହାତ ଟେକିଦେଲେ ଦୁଃଖୀର ଦୁଃଖ ଦୂର ହୋଇଯାଉଥିଲା । ସେ ଆଉଁସି ଦେଲେ ଭଲ ହୋଇଯାଉଥିଲା ରୋଗୀର ରୋଗ । କାଳୀୟ ଦଳନ କଲା ପରି ବ୍ରିଟିଶମାନଙ୍କୁ କୁଆଡେ ଦମନ କରିଥିଲେ ସେ । ଅତଏବ, ଆମ ଗାଁର ସମସ୍ତ ଲୋକ ବପଳି ହୋଇଥିଲେ ତାଙ୍କ ପଦଧୂଳି । ନିଜକୁ ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ମନେ କରିଥିଲେ । ଏତେ କଥା ଶୁଣିଲା ପରେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କୁ ଥରେ ଦେଖିପାରିଲି ନାହିଁ,

ବୋଲି ବହୁତ ଦୁଃଖ କରିଥିଲେ ବୁଢାଦାଦା । ସେହି ଅଧରାତିରେ ହିଁ ଚାଲିଯାଇଥିଲେ ସ୍କୁଲ ପ୍ରାଙ୍ଗଣରେ ଥିବା ବରଗଛ ତଳକୁ । ଗାନ୍ଧିଜୀ ଯେଉଁଠି ବସିଥିଲେ, ସେଇଠୁ ରେଣୁ ନେଇ ମୁଣ୍ଡରେ ଲଗେଇ ଥିଲେ । ତଥାପି, ସାରା ରାତି ଭଲରେ ଶୋଇ ପାରି ନ ଥିଲେ । ସକାଳୁ ସକାଳୁ କାମରେ ଗଲାବେଳେ "ହଏ ମା'ପ୍ର, ଗାନ୍ଧି ମା'ପ୍ର ଆସିଥିଲେ, କାଣା କାଣା କହେଲେ? ମୁଇଁ ପାପୀ ତ ଶୁନି ନାଇଁ ପାର୍‌ଲି, ଦେଖି କି ନାଇଁ ପାରିଲି ତୁନେ !" ପଚାରିଥିଲେ ଗୌନ୍ତିଆଙ୍କୁ । "ହଏ, ହଏ ଗାନ୍ଧି ତ ତର୍ ସାଙ୍ଗେ କଥା ହେଲା ଲାଗି ଆସିଥିଲେ ନାଇଁ କାଏଁ? ଆର୍ ତୁଇ ଦେଖ୍ ତ କାହିଁ ଯାଇଥିଲୁ ଯେ, ତତେ ଖୋଜି ଖୋଜି ବିଚ୍‌ରା ଦୁଃଖିମନା ହି ଭାଗିଗଲେ ।" ଗୌନ୍ତିଆ ଚିହିଁକି ଉଠିଥିଲେ ତାସ୍ଲ୍ୟରେ । ତ ଚୁପ୍ ହୋଇଯାଇଥିଲେ ବୁଢାଦାଦା ।

ରାଜା ରାଜୁତା ଶାସନ ଥିଲା । ଗୌନ୍ତିଆ ଥିଲେ ସର୍ବେସର୍ବା । ହର୍ତ୍ତାକର୍ତ୍ତା, ଭାଗ୍ୟ ବିଧାତା । ତାଙ୍କ ଇସାରାରେ ହିଁ ଗାଁ ଉଠୁଥିଲା, ଆଉ ବସୁଥିଲା । ସେ କିଛି କହିଲେ କେହି ଅମାନ୍ୟ କରିବାର ଜୁ ବି ନ ଥିଲା । ଗୌନ୍ତିଆ ହିଁ ଥିଲେ ଗାଁର ରାଜା । ଶହ ଶହ ଏକର ଜମିଥିଲା ତାଙ୍କର । ସବୁ ସୁଖବାସୀ, ରଇତ ପ୍ରଜା ତାଙ୍କ ଜମି ଚାଷ କରିବାରେ ସହଯୋଗ କରୁଥିଲେ । ଭୁତି ମାଗିବା କଥା? "ନାଇଁରେ ବୁଆ !" ଗୌନ୍ତିଆ ଚାହିଁଲେ କୋଉଠି ବି ମୁଣ୍ଡ ଗୁଞ୍ଜିବାକୁ ଥାନ ମିଳିବ ନାହିଁ ଏ ଖଣ୍ଡମଣ୍ଡଳରେ । ବୁଢାଦାଦା ବି ନିଜ ଚାଷ ଛାଡି ଗୌନ୍ତିଆଙ୍କ ଜମିରେ କାଦୁଅ କରିବାକୁ ଯାଇଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଶୁଭଦୃଷ୍ଟି ନ ହେଲେ ଏ ଜମି ଖଣ୍ଡକ ବିଯିବ ଯେ । ପୁଣି, ଗୌନ୍ତିଆଙ୍କ ପାଖରେ ଗୋଠି ଖଟିବା କି ନୂଆ? ଏ ଗୌନ୍ତିଆ ପ୍ରଥମେ ନଥିଲେ ଆମ ଗାଁରେ । ରାଜା ହିଁ କୁଆଡୁ ଆଣି ଥୋଇଥିଲେ ତାଙ୍କୁ । ଗୌନ୍ତିଆ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଥିଲେ, ଦେବ ପ୍ରତିମା ଥିଲେ, ରାଜାଙ୍କ ଅତିପାରୁଶରେ ଥିଲେ । ସଭିଏଁ ମହାପ୍ରଭୁ ପରି ମାନୁଥିଲେ ତାଙ୍କୁ । ଅତଏବ, ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ମୁହଁ ଲଗେଇବାର ଭୁଲ ବୁଝିପାରିଥିଲେ ବୁଢାଦାଦା ।

'ରାଜା ରାଜୁତା ଶାସନ ଥିଲା । ଗଣତନ୍ତ୍ର ଆସିଲା ।' ଏକଥା ଅନେକ ଦିନ ଚାହିଁକି ବି ବୁଢାଦା ବୁଝିପାରିଲେ ନାହିଁ । ବେଳେବେଳେ ଜଣେ ଅଧେ କାହାକୁ ପଚାରୁଥିଲେ ଗାନ୍ଧିଜୀ କହିଥିବା କଥା ବିଷୟରେ । ପଚାରୁଥିଲେ ଗଣତନ୍ତ୍ର ବିଷୟରେ, ସ୍ୱାଧୀନତା ବିଷୟରେ । ହେଲେ, କୋଉଠୁ ପାଇ ପାରୁନଥିଲେ ସଠିକ୍ ଉତ୍ତର । ମଝିରେ ମଝିରେ ସବୁବେଳେ ଗୌନ୍ତିଆ ଡାକି ଦଉଥିଲେ କାମ କରିବା ପାଇଁ । ଆଦୌ ଇଚ୍ଛା ନ ଥିଲେ ବି, ଶହେ ଅଦୁବିଧାଥିଲେ ବି ଧାଇଁ ଯିବାକୁ ପଡୁଥିଲା ତାଙ୍କୁ ।

ପର ପରେ ସଫା ଚିକ୍ ଚିକ୍ ଖଦଡ ପିନ୍ଧା ଲୋକ ସବୁ ଆସିଥିଲେ ଗାଁକୁ । ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ପରି କହିଥିଲେ, 'ରାଜା ରାଜୁଡା ଶାସନ ଗଲା । ଗଣତନ୍ତ୍ର ଆସିଲା ।' ତାହା ସହିତ ବଡବଡ ଭାଷଣ ବି ଦେଇଥିଲେ । ଜିନ୍ଦାବାଦ, ଜିନ୍ଦାବଦ କରିଥିଲେ । କହିଥିଲେ, 'ଭୋଟ ଦିଅ, ଭୋଟ ଦିଅ ।' ଏ ଖଦଡ ପିନ୍ଧା ବାବୁମାନଙ୍କ ଭାଷଣ ଏ ସ୍ଲୋଗାନରୁ ବି ବୁଢାଦାଦା ବୁଝିପାରିନଥିଲେ କିଛି । ଅନ୍ୟ ଅନେକକଙ୍କ ପରି ଆଁ କରି ଚାହିଁ ରହିଥିଲେ ଖାଲି ।

ଭୋଟ୍ ବୋଲି ଚିଜଟେ ଆସିଲା, ଏ କଥା ବୁଢାଦାଦା ବୁଝି ଯାଉଥିଲେ, ଯେଉଁ ଦିନ ମୋହର ଲଗାଇଲେ ହାତରେ, ଓ ତାଙ୍କ ତର୍ଜ୍ଜନୀ ଟିପରେ କଳାସ୍ୟାହି ଲାଗିଲା । କୁଆଡେ ଭାରି ଖୁସି ହୋଇଯାଇଥିଲେ ସେଦିନ । ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ ତର୍ଜ୍ଜନୀ ଦେଖେଇ କହୁଥିଲେ, 'ଦେଖ୍, ମୁହିଁ ଭୋଟ୍ ଦି'କରି ଆସିଛେଁ ।' ଆଉ, ସେହି ତର୍ଜ୍ଜନୀ ଟିପର କଳାସ୍ୟାହି ହିଁ ବୁଢାଦାଦା ପାଇଁ ଥିଲା ଗଣତନ୍ତ୍ର, ଥିଲା ସ୍ୱାଧୀନତା ।

ଦେଶ ସ୍ୱାଧିନ ହେଲା । ଗାନ୍ଧିଜୀ ଆମ ଗାଁକୁ ଆସି ଯେଉଁ ସ୍କୁଲ ପ୍ରାଙ୍ଗଣରେ ସଭା କରିଥିଲେ ବୋଟ ବି ଦିଆଯାଉଥିଲା ସେଇଠି । ଅତେବ, ବୁଢାଦାଦା କୃତକୃତ ହୋଇ ଯାଇଥିଲେ । ଭୋଟ୍ ଦେବା ଆଗରୁ ଗାନ୍ଧିଜୀ କହିଥିବା କଥା ବରଗଛ ତଳକୁ ଯାଇ ମୁଣ୍ଡିଆଟେ ବି ମାରିଥିଲେ । ପାପ ଚକ୍ଷରେ ଦେଖି ପାରିଲିନି ବୋଲି ଝୁରି ହୋଇଥିଲେ । ଲୁହ ଝରେଇଥିଲେ ।

ବୋଟ୍ ଦେବା ଦିନ ବୁଢାଦାଦାକି କେହି ଜଣେ କହିଥିଲା ଗାନ୍ଧିଜୀ ପୁଣିଥରେ ଆସିବେ । ପୁଣିଥରେ ଦେଶ ବିଷୟରେ ବୁଝିଏଇବେ । ବୁଝେଇବେ କେମିତି ନିଜେ ନିଜ ପ୍ରତିନିଧି ବାଛିବେ । କେମିତି ନିଜ ପାଇଁ ନିଜର ସରକାର ଗଢିବେ । ବୁଢାଦାଦା ଏତକି ଶୁଣି ଆହୁରି କୃତ କୃତ ହିଇଯାଇଥିଲେ । ପଡା ସାରା ବୋଟ୍ ଦେଇ ଆସିବାକୁ କହି ବୁଲିଥିଲେ । ଭାବିଥିଲେ ଏଥର ଗାନ୍ଧିଜୀ ଆସିଲେ ହଜାର କାମ ଛାଡି ଯିବେ ଦର୍ଶନ କରିବାପାଇଁ । ପାଦ ଧୂଳି ନେବେ । ସବୁକଥା ଶୁଣିବେ । ସତକୁ ସତ, ବୁଢାଦାଦା ଭାବୁଥିଲେ, ଗାନ୍ଧିଜୀ ପୁଣିଥରେ ନିଶ୍ଚୟ ଆସିବେ ।

ଗାନ୍ଧିଜୀ କିନ୍ତୁ ଆଉ ଆସିନଥିଲେ । ସେଇ ଦେଶ ସ୍ୱାଧୀନ ହେଲା ଦିନ ଆସିଥିଲେ ଯାହା । ହେଲେ, ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଆସିବା ପଥକୁ ଚାହିଁ ରହିଥିଲେ ବୁଢାଦାଦା ଚାତକ ପରି ।

<u>ନବଗୁଣ ପଇଡା, ମା' ବୃନ୍ଦାବତୀ, ଓ ପୂର୍ବଜନ୍ମର ପୂଣ୍ୟ:</u>

ଗାନ୍ଧିଜୀ ଆମ ଗାଁକୁ ଆସିଥିଲା ଦିନ ତାଙ୍କ ଅତିପାଖରେ ବସି ଜିଏ ବେଶୀ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିଥିଲେ ସେ ହେଉଛନ୍ତି ଗୌନ୍ତିଆ । ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ପରି ମହାନ ପୁରୁଷଙ୍କ ପାଖରେ ବସିବାର ସାହାସ ମଧ୍ୟ ଆଉ କାହାର ନ ଥିଲା । ଗୌନ୍ତିଆ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ସହ ଦେଶ ବିଷୟରେ, ସ୍ୱାଧୀନତା ବିଷୟରେ, ଗଣତନ୍ତ୍ର ବିଷୟରେ ବହୁତ ଚର୍ଚ୍ଚା କରିଥିଲେ । ଏତେ କଥା ହୋଇଥିଲେ ବୋଲି ପରେ ପରେ ଆମ ଗାଁର ଲୋକମାନଙ୍କୁ ବି ବୁଝେଇ ବି ପାରିଥିଲେ ସରଳ ଭାଷାରେ । କଥାବାର୍ତ୍ତା କଲାବେଳେ ଅତି ଆଦରରେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଗୌନ୍ତିଆଙ୍କ ଡଡଡଡଡଡଡଡ ଡଡଡଡଡଡଡଡ ଡଡଡଡଡଡଡଡ ସେଦିନ ଗାଁ ଯାକରେ ଲୋକ ଗୌନ୍ତିଆଙ୍କ ବିଜ୍ଞପଣ, ପାରିବା ଗୁଣ ଦେଖି ଚକିତ ହୋଇ ଯାଇଥିଲେ । ଦଶ ଏଆଡ ଦୂରରୁ ତାଙ୍କୁ ଯେଉଁ ଜୁହାର ହେଉଥିଲେ, ତାର ମହତ୍ତ୍ୱ ବି ବୁଝିପାରିଥିଲେ ।

ବୋଟ୍ ଆସିଲା ବେଳେ ଗୌନ୍ତିଆ ବାହାରି ଆସୁଥିଲେ ପଦାକୁ । ତାଙ୍କ ଗୌନ୍ତିଆ ଠାଣିକୁ ଖଦଡ ମଧ୍ୟ ମାନୁଥିଲା ଖୁବ୍ । ଏମିତି ବି ସାରା ଗାଁର ମୁଣ୍ଡ ସିଏ । ଗାଁରେ ତାଙ୍କୁ ଅମାନ୍ୟ କଲାଭଳି ଲୋକ ବି କେହି ନ ଥିଲେ । ଗାଁ ଯାକର ବୁଝିବା, ନ ବୁଝିବା, ଓ ସମସ୍ତେ ଆଁ କରି ଚାହିଁ ରହିଥିବା ଲୋକ ଏ କଥା ବିଝି ଯାଇଥିଲେ ମର୍ମେ ମର୍ମେ । ସେ ବାରି ହୋଇ ଯାଉଥିଲେ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ନିଜ ପ୍ରତିନିଧି ନିଜେ ବାଛିବା ବେଳେ । ସତକଥା କହିବାକୁ ଗଲେ ତାଙ୍କୁ ଛାଡି ଦେଲେ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କଲାଭଳି ଲୋକ ବି ଆଉ କେହି ନ ଥିଲେ । ଓ ତର୍ଜନୀ ଟିପରେ କଳାସ୍ୟାହି ଲାଗୁଥିଲା ତାଙ୍କ ଇଚ୍ଛାରେ । ଏମିତି ବି ସିଏ ଖଦ୍ କଥା ଲାଗିଥିଲେ, ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ସହ ସ୍ୱାଧୀନତା ବିଷୟରେ, ଏ ସ୍ୱାଧୀନତା ବିଷୟରେ, ଏ ଗଣତନ୍ତ୍ର ବିଷୟରେ, ଏ ଭୋଟ୍ ବିଷୟରେ । ଅତଏବ, ସିଏ ଯାହାକୁ କହିବେ ତାକୁ ଭୋଟ୍ ନ ଦେଇ ଆଉ କାହାକୁ ବି ଦିଆଯାଇପାରେ ଏ କଥା କହି ଭାବି ପାରୁ ନ ଥିଲେ ।

ବୁଢାଦା କହୁଥିଲେ, ଥରେ ଗୌନ୍ତିଆ କୁଆଡେ ଆସିଥିଲେ ଆମ ପଡାକୁ । ଆଉ ଆମ ପଡାର ଲୋକ ସେଦିନ ପ୍ରଥମ କରି ବୁଝିଥିଲେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଯେଉଁ ସ୍ୱାଧିନତା କଥା କହୁଥିଲେ ତାହା ସତ । ନ ହେଲେ ଗୌନ୍ତିଆ ଆସନ୍ତେ କାହିଁକିଷ୍ଣ ଆଗରୁ ଯେବେ ବି କାହା ପାଖରେ କିଛି କାମ ପଡିଲେ ହଳିଆକୁ ପଠେଇ ଦେଉଥିଲେ । ହଳିଆ ଡାକି ଦେଇଗଲେ କାମ ସରିଲା । ହଜାରେ କାମ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଛାଡି ଦେଇଯିବାକୁ ପଡୁଥିଲା । ହଁ, ସେଦିନ ଗୌନ୍ତିଆ କହିଥିଲେ, 'ଇ ଚିହ୍ନୋନ୍ ଭୋଟ୍ ଦେବ । ଇ ଚିହ୍ନା ଏକା ତମର ସବୁରେ ବାବୁ । ଇନେ ଭୋଟ୍ଦେଲେ ଦେଶ୍ ବଦଲି ଯିବା । ଦେଶନେ ସୁନା ଫଳ୍‌ବା ।' ବୁଢାଦାଦା କହୁଥିଲେ ଆମ ପଡାର ଲୋକ କେହି ବି ଦେଖି ନ ଥିଲେ କ' ଣ ସେ ଚିହ୍ନ । ତଥାପି ଏକ ସ୍ୱରରେ କହି ଉଠିଥିଲେ, 'ହଏ ମା'ପ୍ରୁ ତମେ ଯାହା କହିବ ହେଟା କର୍‌ମୁ । ମୁଇଁ ନାହିଁ କହେବାର, ଗାନ୍ଧିଜୀ କହି ଯାଇଛନ୍ । ଇ ଚିହ୍ନା

ଗାନ୍ଧିଜୀର ଚିହ୍ନା ଆଏ । ତାକେ ଭପଟ୍ ଦେବାକେ କହୁଛେଁ !' ପୁଣିଥରେ କହିଥିଲେ ଗୌନ୍ତିଆ । ମନେ ପକେଇ ଦେଇଥିଲେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ କଥା । ଏବଂ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ନାମ ଯଥେଷ୍ଟ ଥିଲା । ଲୋକେ ବିହ୍ୱଳ ହୋଇ ଉଠିଥିଲେ ତତତତତତତତତତତତତତତତ । କରି ପାରିଥିଲେ ସବୁ କିଛି । ନିଜନିଜ ପ୍ରତିନିଧି ବାଛିବାରେ ଶତ ଉତ୍ସାହିତ ହୋଇ ଉଠିଥିଲେ । ସମସ୍ତଙ୍କ ତର୍ଜନୀ ଟିପରେ କଳାସ୍ୟାହି ଲାଗୁଥିଲା । ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ନାଁରେ ଲୋକେ ଗହ ଗହ ହୋଇ ଯାଇଥିଲେ ।

ଏମିତି ଦିନେ ଗୌନ୍ତିଆ ତାଙ୍କ ନବଗୁଣ ପଇତା କାଢି ଛୁଆଁଇ ଦେଇଥିଲେ ଜଣଜଣ କତି । ରାଣ କରାଇଥିଲେ ଭୋଟ୍ ଦେବା ପାଇଁ । ଆମ ପଡାର ଲୋକ ସବୁ ତଟସ୍ଥ ହୋଇ ଯାଇଥିଲେ ଏ ଘଟଣାରେ । ସତକଥା, ସତକଥା ଏହା ହିଁ ସ୍ୱାଧୀନତା । ଯୋଉ ଗୌନ୍ତିଆଙ୍କୁ ଦଶହାତ ଦୂରରୁ ଉଳଗି ହେବାକୁ ପଡୁଥିଲା ସେ ତାଙ୍କ ପଇତା କାଢି ଦେଉଛନ୍ତି । ଆହା ... ଆହା ..., ତର୍ଜନୀ ଟିପରେ କଳାସ୍ୟାହି ଲଗେଇଲା ବେଳେ ପଆଉ ଲୋକଙ୍କୁ କିଛି ଦିଶୁ ନ ଥିଲା । ବୁଢାଦାଦା ଏକଥା କହୁଥିଲା ବେଳେ ପରା କାହାଣୀ ଶୁଣିଲା ପରି ଲାଗୁଥିଲା ଆମକୁ । କହୁଥିଲେ, 'କେନ୍ ଜନମରୁ କେନ ପୁଇନ୍ନ ଖଣେ ଥିଲା ଯେରେ ବାବୁ ଗୌନ୍ତିଆଙ୍କ ନବଗୁଣ ପଏତା ଛୁଇଁବାର ଭାଏଗ୍ ମିଲିଲା ଇ ଜନ୍‌ମେ !' ଏବଂ ଗୌନ୍ତିଆଙ୍କ ନବଗୁଣ ପଇତାରେ ବସିଥିବା ନବଦେବଙ୍କ ଗୁଣ ବଖାଣି ଥିଲେ । ତାଙ୍କୁ କି ଏତେ କଥା ଜଣାଥିଲା? ସତ କହିବାକୁ ଗଲେ ଗଣତନ୍ତ୍ର ଯୋଗୁଁ ମିଳିଥିବା ସୌଭାଗ୍ୟ ଓ ନିଜ ପୂର୍ବ ସୁକୃତ ଯୋଗୁଁ କୃତ କୃତ ବି ହଉଥିଲେ । ମନେ ମନେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କୁ ପ୍ରଣିପାତ କରୁଥିଲେ ।

ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ସହିତ ମିଶିଲା ପରେ, ପାଖରେ ବସି କଥାବାର୍ତ୍ତା କଲା ପରେ ବହୁବେଳେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ପରି ହିଁ ଲାଗୁଥିଲେ । ଗାନ୍ଧିଜୀ ତ ଏମିତି ଥରେ ଆସି ସ୍ୱାଧୀନତା ବିଷୟରେ କହିଦେଇ ଚାଲିଗଲେ । ହେଲେ, ଗୌନ୍ତିଆ ବରାବର ଆସୁଥିଲେ ବୁଝଉଥିଲେ ଏସବୁ । ଗୌନ୍ତିଆ ଏତେ ବଦଳିଯାଇଥିଲେ ଯେ ଜିଅ ବୋହୁମାନଙ୍କୁ ବି ଡାକି ଭୋଟ୍ ବିଷୟରେ, ସ୍ୱାଧୀନତା ବିଷୟରେ କହିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସମସ୍ତେ କ'ଣ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ ଏତେ କଥା ଶୁଣିଥିଲେ, ନା ବୁଝିଥିଲେ । ଅତଏବ, ମନ୍‌ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ଉଠୁଥିଲେ ଏସବୁ ଶୁଣି । ଏମିତି ବି ସେ ଗୌନ୍ତିଆ ଥିଲେ । ତାଙ୍କୁ ଅମାନ୍ୟ କରିବା କଥାନୁହେଁ କେବେ । ଗଣତନ୍ତ୍ର କଥା ବୁଝେଇଲା ବେଳେ ତୁଳସୀ ଚଉରାଟିଏ ଆପ୍‌ନା କରି ସବୁ ଝିଅ ବୋହୁ ମାନଙ୍କୁ ଛିଡା କରି ଦେଇଥିଲେ ପାଖରେ ଓ ଠିକ୍ ବେଳକୁ ମା' ବୃନ୍ଦାବତୀଙ୍କ ଠାରେ କିରିତନ କରାଇଥିଲେ ସେ କହୁଥିବା ଚିହ୍ନରେ ଭୋଟ୍ ଦେବାକୁ । ତମ ପଡାରେ ମା ବୃନ୍ଦାବତୀ । ଆମ ପଡାର ଝିଅ ବୋହୁ ଗୁଡାକ ଚକିତ ହୋଇଯାଇଥିଲେ ପ୍ରଥମେ । ବୃନ୍ଦାବତୀ ମୂଳେ ପାଣି ଢାଳିବା,ଧୂପ ଦୀପ ଦେବା ଭଳି ସୌଭାଗ୍ୟ ଯେ

ମିଳିଛି ବିଶ୍ୱାସ କରିପାରୁ ନଥିଲେ କେହି । ଗୌନ୍ତିଆ, ନା' ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ପାଖରେ, ଭାବିପାରୁ ନଥିଲେ କାହାପାଖରେ କେମିତି କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଇବେ ? ରୋକି ପାରୁ ନଥିଲେ ନିଜ ନିଜ ଖୁସି ଓ ସୁଖକୁ । କହି ପାରୁ ନଥିଲେ କାହା ପାଖରେ ନିଜର ଅମାପ ସନ୍ତୋଷକୁ, କଳାସ୍ୟାହି ଲଗେଇଲା ବେଳେ ମା' ବୃନ୍ଦାବତୀ ବି ସମସ୍ତଙ୍କ ତର୍ଜନୀ ଟିପରେ ବସି ଯାଉଥିଲେ । ହୁଳୁହୁଳୁ ପଡିଲା ପର ଭୋଟ୍ ପଡୁଥିଲା ଏକାଥରେ । ବୁଢାଦାଦା କହୁଥିଲେ, ସେତେବେଳେ ଆମ ପଡାର ସମସ୍ତେ କି ଖୁସିରେ ନ ଥିଲେ ସତରେ । ଏକେ ତ ନବଗୁଣ ପଉତାକୁ ସ୍ୱର୍ଗ କରିବାର ସୌଭାଗ୍ୟ, ଦୁଃଜ ମା' ବୃନ୍ଦାବତୀଙ୍କ ବିଷୟ, ଅତଏବ ସଭିଏଁ ଖୁସିରେ କୁରୁଳି ଉଠିଥିଲେ ।

ଗାନ୍ଧିଜୀ ଆସିଥିଲା ଦିନ ବେ ଏହିପରି ସମସ୍ତେ ଖୁସି ଥିଲେ ଯଦିଏ ବୁଝିପାରି ନଥିଲେ କିଛି । ଆଉ ଏମିତି ଭୋଟ୍ ଦେଲା ବେଳେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ପୁଣିଥରେ ଆସିବା ବାଟକୁ ଅନେଉ ରହୁଥିଲେ ।

<u>ପୁଣିଥରେ ଗଧ ପାଦରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ: ସାଧୁ ସାଧୁ ମହାଜନ:</u>

ଯା' କହ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ କଥାରେ କିନ୍ତୁ କୁହୁକ ଥିଲା । ସଫା ଚିକ୍ ଚିକ୍ ଖଦଡର ରଙ୍ଗ ମଧ୍ୟ ଥିଲା ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ମନଲୋଭା । କେବଳ ଗୌନ୍ତିଆ ନୁହନ୍ତି, ଭୋଟ୍ ଆସିଲେ ଏଥର ଆମ ଗାଁର ବହୁଲୋକ ବାହାରି ଆସୁଥିଲେ ଦାଣ୍ଡକୁ । ଆଁ କରି ଚାହିଁ ରହିଥିବା, କିଛି ବୁଝିପାରୁ ନ ଥିବା ଲୋକଙ୍କୁ କହୁଥିଲେ ଗଣତନ୍ତ୍ର କଥା । ଭୋଟ୍ କଥା ।

ଏମିତି ଦିନେ ହରିସାର୍‌ଙ୍କ ପୁଅ ବି ଖଦଡ ପିନ୍ଧି ବାହାରି ଆସିଥିଲେ ।ମୁଁ ସପ୍ତମ ଶ୍ରେଣୀରେ ପଢୁଥିଲା ବେଳେ ହରିସାର୍ ଆମ ମଧ୍ୟ ଇଂରାଜୀ ବିଦ୍ୟାଳୟର ପ୍ରଧାନଶିକ୍ଷକ ଥିଲେ । ସେ ଦିନେ ସାହିତ୍ୟ ପଢାଉଥିଲା ବେଳେ ଭୋଟ୍‌କୁ ଏକ ଋତୁ ସହ ବର୍ଣ୍ଣନା କରି ଆମକୁ କହିଥିଲେ, ଏଇ ଋତୁଟି ବସନ୍ତ ଋତୁଠାରୁ ବି ମାଦକ ଭରା, ବଡ ସୁଃଖଦାୟକ । ଆମେ ସେତେବେଳେ ଜାଣିପାରିନଥିଲୁ, ଏ ଋତୁର ମହକ କ'ଣ । କାରଣ ଆମକୁ ଅଠର ବର୍ଷ ହୋଇ ନ ଥିଲା, ଆମେ ସାବାଳକ ନ ଥିଲୁ । ତେବେ ମାଇକ୍‌ରେ ବାଜୁଥିବା ଗୀତ, ଗାଡିରେ ଉଡୁଥିବା ପତାକା ଦେଖି ଖୁସି ହୋଇଯାଉଥିଲୁ । ଭାବୁଥିଲୁ, ଆଜି ରାତିକ ଭିତରେ ଅଠର ବର୍ଷ ହୋଇଯାନ୍ତା କି ଆମକୁ ଭୋଟ୍ ପରି ଅ ବର୍ଷର ଋତୁଟିକ ତତତତତତ । ତେବେ ଏମିତି କୋଉଠି କିଛି ହୁଏନି, କି ଆଖ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ହେବାର ନ ଥିଲା । ସେଦିନ ହିଁ ମୁଁ ସ୍କୁଲରୁ ଫେରି ଗଳ ଗଳ ହୋଇ କହିଯାଇଥିଲି ବୁଢାଦାଦାଙ୍କ ପାଖରେ ହରିସାର୍ କହିଥିବା କଥ । ବୁଢାଦାଦା ହସିଥିଲେ ବଡ ବିଚିତ୍ର ହସ । ବୋଧେ, ବୁଢାଦାଦା ହରିସାର୍‌ଙ୍କ କଥା ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ସେ ବୁଝିପାରିନଥିଲେ ।

ଗୌନ୍ତିଆଙ୍କ ପରେ ପରେ ହରିସାର୍‌ଙ୍କ ପୁଅ ହିଁ ପ୍ରତିନିଧି ହେଲା ପରି ବାରି ହୋଇଯାଇଥିଲେ ଗାଁ ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ । ଗାଁ ଗାଁ, ପଡା ପଡା ବୁଲି ଭାଷଣ ଦେଉଥିଲେ । ଭୋଟ୍‌ର ମହତ୍ତ୍ୱ ଭଲ ବୁଝଉଥିଲେ । ଏମିତି ଥରେ ଭାଷଣ ଦଉଦଉ କହି ପକାଇଥିଲେ ଆମ ପଡାରେ, “ଭୋକ ଲାଗ୍‌ଲାନା ଗୋ କକା, ଖାଇବା ବଇବାକେ । ଅଛେ ବଏଲେ ଦିଅନି କାଏଁ ଯେ ।“ ଏ କଥା ଶୁଣି ଚମକି ପଡିଥିଲେ ସମସ୍ତେ । ଏ କଳି କାଳରେ କ’ଣ ନ ଘଟୁଛି ଭାବି ଭାଳି ହୋଇଥିଲେ ବୁଢା ମାନେ । ଥରେ ଗୌନ୍ତିଆ ଆସିଥିଲେ, ପଇତାଯାଏଁ ସ୍ୱର୍ଗ କରିବା ର ସୌଭାଗ୍ୟ ପାଉଥିଲି ଆମେ । ତୁଳସୀ ଚଉରା ଯାଏଁ ଥାପନା ହେଲା ଏ ଯେ ଗଣତନ୍ତ୍ର କ’ଣ, ଓଃ କି କୁହୁକ କରିପାରେ ଭାବି ହଉଥିଲେ ଖାଲି । ଗାନ୍ଧିଜୀ କ’ଣ ଏସବୁ କହି ଯାଇଥିଲେ? ହା ଗାନ୍ଧୀ … ହା ଗାନ୍ଧୀ … ସଭିଏଁ ଝୁରି ହଉଥିଲେ ଅନ୍ତର୍ଗତେ । ଆଜି ପୁଣି ହରି ମାଷ୍ଟ୍ରେଙ୍କ ପୁଅ କହୁଛି ଖାଇବ । ହରି ମାଷ୍ଟ୍ରେଙ୍କ ପୁଅ ହଉଛନ୍ତି ଖୋଦ୍ ଗୌନ୍ତିଆଙ୍କ ପୁତୁରା । ଅତଏବ, ତମ ପଡାରେ ପୁଣି ବ୍ରାହ୍ମଣର ଭୋଜନ? ’ଓହୋ, କି ପାପ ପଙ୍କରେ ବୁଡଉଛ ଠାକୁରେ ।’ ଆମ ପଡାର ଲୋକ ତ୍ରାହି ତ୍ରାହି ଡାକୁଥିଲେ । ହେଲେ ବାବୁ ବୁଝିବାକୁ ନାରାଜ । ଯେମିତି ହଉ ଖାଇକି ହିଁ ଯିବେ । କହିଲେ ’ଗାନ୍ଧିଜୀ ପରା କହିଯାଇଛନ୍ ଛୁଆଁ ଅଛୁଆଁ କାହିଁ ନାଇନା । ତମ୍ ବାମନ୍ ସଭେ ସମାନ୍ । କାଣାକେ ଏତେ ଭାବି ହଉଚ ତମେମାନେ ।’ ଗାନ୍ଧିଜୀ ତ ଅନେକ କଥା କହିଯାଇଥିଲେ ହେଲେ, କିଏ ଏତେ କଥା ବୁଝିଥିଲା ଯେ’? ସମସ୍ତେ ବଡ ସ୍ୱନ୍ଦରେ ପଡି ଯାଇଥିଲେ । ପୁଣି ଠାକୁରେ ବ୍ରାହ୍ମଣକୁ ପରା ଦିବ୍ୟଭୋଜନ ଦିଆଯାଏ? କୁଆଡୁ ପାଇବୁ ଆମେ । ବାବୁ ହସିଲେ, “ପେଜ ତୋରାଣି ଯାହା ବି ଅଛି ଆନ, ଦିଅ ।“ ଗଣତନ୍ତ୍ର ପୁଣି ଏତେ କଥା କରିପାରେ?“ ’ହଏହୋ ବାବୁମାନେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ପରେ ସେଥର ତମର ମଧୁ ଘରେ ପେଜ୍ ଆର୍ ଗୁଜି ଶାଗ ଖାଇଥିଲେ । ତମର ମାନ୍‌କର ମନେ ନାଇଁ କି କାଣା ଓହୋ … ଦୁନିଆଁ ବଦଳି ଗଲାମାରେ ବାଇଉ, ଆମେ ତ ବାମନ୍ ଲୋକ ହେତେ କଥା ନାଇଁ ଧରିବାର, ତମେ କାଏଁ ଯେ ଭାବୁଛ ହରିମାଷ୍ଟ୍ରେଙ୍କ ପୁଅ ପୁଣିଥରେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଆସିଥିଲା ଦିନକଥା ମନେପକେଇ ଦେଇଥିଲା । ମଧୁ ନଥିଲା ସେତେବେଳେ । ଏତେ ମହାର୍ଘ ତତତତଘଟିଯାଇଛି ତଥାପି କେହି ମନେରଖିନଥିଲେ । ଏଣୁ, ମୁହଁ ପୋତି ଦେଇଥିଲେ ସମସ୍ତେ ଲଜ୍ଜାରେ । ସତକୁ ସତ ହରିମାଷ୍ଟ୍ରେଙ୍କ ପୁଅ ସେଦିନ କରିଘାରୁ ପେଜି ଓ ଶୁଖୁଆ ପୋଡା ଖାଇକି ହିଁ ଯାଇଥିଲେ ।

ସେପଟେ ଗୌନ୍ତିଆ ଘରେ ହରିମାଷ୍ଟ୍ରେଙ୍କ ଘରେ, ତାଙ୍କ ପଡୋସୀ ସେପଟେ ଗୌନ୍ତିଆଙ୍କ ଘରେ, ହରିମାଷ୍ଟ୍ରେଙ୍କ ଘରେ, ତାଙ୍କ ପଡାସାରା ହୁରି ପଡିଥିଲା । ବାବୁ ଖାଦ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କଲେ ’ବଡପଡା’ରେ । ଯେଉଁ ଭାଣ୍ଡରେ ସୁରା ପଡେ ସେ ଭାଣ୍ଡ ଶତେକ ଜନ୍ମ ଯାଏଁ ଶୁଦ୍ଧ ନୁହେଁ । ଏ ଅନ୍ନ ତ ସୁରାଠୁ ବଳି । ସମ୍ସ୍ତେ ବାବୁଙ୍କୁ ଗାଳି କଲେ ।

ବାବୁ ହସିଲେ, କହିଲେ, ''ବିରୋଧୀ ଦଳ ଟୋକାଟା ଯାଇ ବ୍ରାହ୍ମଣଟାକୁ କାହିଁକି ଭୋଟ୍ ଦେବ କହି ଭଡକେଇ ସାରିଲାଣି । ଯିଏ ତମର ଛାଇ ମାଡୁ ନଥିଲେ, ଯିଏ ତମମାନଙ୍କୁ ପଶୁଠାରୁ ବି ହୀନ ଚକ୍ଷୁରେ ଦେଖି ଆସୁଛନ୍ତି ଆଜିଯାଏଁ, ତାଙ୍କୁ ଭୋଟ୍ ଦେବ ତମେମାନେ ? ଆଜି ତମ ଘରେ ଆସି ଟିକିଏ ବସିଗଲେ କି ତୁମ ଦୁଆର ମୁହଁରେ ଟିକେ ଠିଆ ହୋଇ ଚାଲିଗଲେ ବୋଲି ହଜାର ବର୍ଷ ଧରି ତମକୁ ଯେଉଁ ଅଜ୍ଞାନ, ଅନ୍ଧକାରରେ ଅତ୍ୟାଚାରିତ କରି ରଖିଥିଲେ ସେସବୁ ଭୁଲିଯିବ ?' ଏମିତି କେତେ କଥା କହି ସାରିଲାଣି । ଆଉ ମୁଁ କ'ଣ କରିଥାନ୍ତି ? ମତେ ବି ତ ଛୁଆଁ, ଅଛୁଆଁ ଭାବ ମୋଠି ନାହିଁ ବୋଲି ଦେଖେ ଦେବାକୁ ହେବ । ବିରୋଧୀ ଦଳର ଭୂଆଁ ଭୁଲା କଥାରେ କିଚ୍‌ଚି ନହିଁ ବୋଲି ପ୍ରମାଣ କରିବାକୁ ପଡିବ ।' 'ହଁ, ହଁ ଠିକ୍ କଥା, ସତ କଥା, ମୁ ତ ପୁଣି ନେଇ ପଇତା ଛୁଏଇଁଥିଲି । ଇଏ ମୁଠାଏ ଖାଇଦେଲା ତ କଣ ହେଲା ? ଏପରା ଗଣତନ୍ତ୍ର ! ଏ ଗଣମାନଙ୍କୁ କଳେ, ବଳେ, କୌଶଳେ ବଶୀଭୂତ ନକଲେ କେମିତି ହେବ ? ଆଉ କାର୍ଯ୍ୟ ଥିଲେ ଗଧର ପାଦ ମଧ ଧରନ୍ତି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ । ଛାଡ, ଏ ବାଜେ କଥା ଆଲୋଚନା କରି କିଛି ଲାଭ ନାହିଁ । ଆହୁରି କେମିତି ବେଶୀ ଭୋଟ୍ ମିଳିବ ସେ କଥା ଭାବ ।' ଖୁସି ହୋଇ ଯାଉଥିଲେ ଗୌନ୍ତିଆ । ତାଙ୍କ ଯୁକ୍ତି ବି ପୁରାଣସିଦ୍ଧ ଓ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଥିଲା । ସତକୁ ସତକୁ ସର୍ବାଧିକ ଭୋଟ୍‌ରେ ହରିମାଷ୍ଟ୍ରେଙ୍କ ପୁଅ ବିଜୟଲାଭ କରିଥିଲେ । ବାବୁ ଫୁଲମାଳ ପକାଇ ଗାଁ ଦାଣ୍ଡରେ ଚାଲିଗଲା ବେଳେ ସଧୁ ସଧୁ ଶୁଭୁଥିଲା ଚାରିଆଡେ ।

ଆମ ପଡାର ଲୋକ ଉଛୁଳି ଯାଇଥିଲେ ଖୁସିରେ । ଥରେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଆସିଥିଲେ, ଜେ କଣ ନ ଘଟୁଛି ଏ ଯାଏଁ । ଅନେଇ ବି ରହିଥିଲେ ପୁଣି ଗାନ୍ଧିଜୀ ଆସିବେ ଭାବି । ପୁଣିଗଣତନ୍ତ୍ର ଲୀଳାମୟ ହୋଇ ଉଠିବ ଭାବି । ହେଲେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଆସୁ ନଥିଲେ । ଏମିତି ଅପେକ୍ଷା କରି କରି ବୁଢାଦାଦା ଦିନେ ଚାଲିଗଲେ । ଏପରିକି ମରିବାର ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ଆଗରୁ ବି ପାଗଳଙ୍କ ପରି ପଚାରି ଥିଲେ, ' ଏ ବୁଆ, ଯା'ତରେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଆସ୍‌ଲେ ଭାଏଲ୍ ଦେଖିଆ ଛନେ ।' ବୁଢାଦାଦା ସିନା ଚାଲିଗଲେ, ହେଲେ ଆମ ପଡାର ଅନେକ ଲୋକ ଯେଉଁମାନେ ଏ ଯାଏଁ ଠିକ୍‌ସେ ଗଣତନ୍ତ୍ର କଥା, ସ୍ୱାଧୀନତା କଥା ବୁଝି ପାରିନଥିଲେ, ଆଶାବାନ୍ଧି ବସିଥିଲେ । ଏମିତି କେବେ ଭୋଟ୍ ପଡିଲା ବେଳେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ତ ନିଶ୍ଚୟ ଆସିବେ । ଆଉ ଭୋଟ୍ ଆସିଲେ କାହା ନା କାହାକୁ ପଚାରି ବସୁଥିଲେ, ' ଏ ବାବୁ, ଇଥର ଗାନ୍ଧିଜୀ ଆସୁଛନ୍ କାଏଁ ?' ଆଉ ଭୋଟ୍ ଆସିଲେ କାହାକୁ ନା କାହାକୁ ପଚାରି ବସୁଥିଲେ, '' ଏ ବାବୁ, ଇଥର ଗାନ୍ଧିଜୀ ଆସୁଛନ୍ କାଏଁ ?"

ଚା', ଜଳଖିଆ, ମଦପିଆ ଓ ମହାନ୍ ଗଣତନ୍ତ୍ର:

ଗୌନ୍ତିଆ କି ହରିମାଷ୍ଟ୍ରେଙ୍କ ପୁଅ ନୁହନ୍ତି, ଭୋଟ୍ ଆସିଲେ ଗଣତନ୍ତ୍ର କଥା କହିବାକୁ ଅନେକ ଲୋକ ବହରି ପଡୁଥିଲେ ଆମ ଗାଁରେ ଏବଂ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଠୁ ବି ବଡ ବଡ ଭାଷଣ ଦଉଥିଲେ, ସବୁ କିଛି ସରଳ ଭାଷାରେ ବୁଝେଇ ଦଉଥିଲେ । କେତେବେଳେ ଦହ ଦହ ଖରାରେ ତ କେତେ ବେଳେ ଅଧରାତିରେ ସାହି ସାହି ବୁଲୁଥିଲେ ।କହୁଥିଲେ, 'ଦେଖ ଏଠି ମୋହର ଲଗାଇଲେ ଏଇୟା । ଏ ଆମର ପ୍ରକୃତ ପ୍ରତିନିଧି ହୋଇପାରିବ । ଏ ହେଉଛି ପକ୍କା ଚୋର । ଦେଖ, ଦେଶ ସ୍ୱାଧିନ ହେଲାଣି କାହାକୁ ଡରିବାର କିଛି ଦରକାର ନାହିଁ । ଏଇ ଯାଗାରେ ଏଇ ଚିହ୍ନକୁ ଧ୍ୟାନ ଦେବ । ଏଇଠି ଲଗେଇବ ମୋହର ।'

ଏତିକି ନୁହେଁ , ଆମ ପଡାର ନରି ମଧ୍ଯ ଭୋଟ୍ ଦେଲା ଦିନ ଠିଆ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା ସ୍କୁଲ୍ ଛକରେ । ଏଇ ନରି ଘରୁ ହରି ମାଷ୍ଟ୍ରେଙ୍କ ପୁଅ ଖାଇ ଯାଇଥିଲେ ପେଜ ଓ ଶୁଖୁଆ ପୋଡା । ସେ ଯା' ହଉ, ଭୁତ ଧରିଲା ପରି ଭୋଟ୍ ଦେବାକୁ ଯାଉଥିବା ଲୋକଙ୍କୁ ଡାକି ଚା', ଜଳଖିଆ ଦେଉଥିଲା ଖାଇବାକୁ । ' ଇଟା ଅମ୍କା ବାବୁ ଦି' ଛନ୍, ନେ' ଗୁଂଜି ଦେଉଥିଲା ଦଶ ଟଙ୍କିଆ ନୋଟ୍‌ଟେ । 'ଭିତର୍‌କେ ଯଉଛୁ, ବାବୁର ଚିହ୍ନା ତ ଜାନିଛୁ, ଆରୁ କାଣା କହେବି ?' କାଳେ କେହି ଭୁଲିଯିବ ବୋଲି ବଡ ଚାତୁର୍ଯ୍ୟରେ କହି ଦେଉଥିଲା । ଆଁ କରି ଚାହିଁ ରହିଥିବା ଲୋକମାନେ ଏତେ କଥା ବୁଝି ପାରୁନଥିଲେ । ଜଳଖିଆ ଖାଇ, ନୋଟ୍‌ଟିକୁ ଅଣ୍ଟାରେ ଗୁଂଜି ଦେଇ ଚାଲି ଯାଉଥିଲେ ଭୋଟ୍ ଦେବାକୁ । ତର୍ଜନି ଟିପରେ କଳାସ୍ୟାହି ଲଗେଇବାକୁ ।

ଗାନ୍ଧିଜୀ ଯେଉଁ ସ୍କୁଲ ପ୍ରାଙ୍ଗଣରେ ଭାସଣ ଦେଇଥିଲେ, ସବୁ ବେଳେ ସେହି ସ୍କୁଲ ବାରଣ୍ଡାରେ ଭୋଟ୍ ପଡୁଥିଲା । ସ୍କୁଲ ପାଖ ଛକରେ ଥିଲା ଚା', ଜଳଖିଆ ଦୋକନ । ନରି ଦେଉଥିଲା ଦଶ ଟଙ୍କା ମଦପିଆ । ଗାନ୍ଧିଜୀ ଯେ ଗଣତନ୍ତ୍ରର ମହନତା ବିଷୟରେ କହିଥିଲେ, ଏସବୁ ଘଟଣା ଘଟିବା ଭିତରେ କେହି କେହି ଏକଥା ମନେ ପକଉଥିଲେ । ମୋହର ଟିକିଏ ଲଗେଇବା ପାଇଁ ଚା' ଜଳଖିଆ, ଓ ମଦପିଆ ମିଳୁଛି । ଏଇୟାଠୁ ବଳି ମହାନ ଘଟଣା କଣ ହୋଇପାରେ ? ଆଁକରି ଚାହିଁ ରହିଥିବା ସବୁ ଲୋକ ମାତାଲ ହୋଇ ଉଠିଥିଲେ ମହାନ୍ ଗଣତନ୍ତ୍ରର ସ୍ୱାଦରେ । ଗାନ୍ଧିଜୀ ସେତେବେଳେ କାହିଁକି ଏସବୁ ଖୋଲି କହି ନଥିଲେ ଭାବୁଥିଲେ କେହି କେହି । ସତରେ, ଏ ଯାଏଁ

ଆମ ପଡାର କିଛି ଲୋକ ଭଲକି ବୁଝପାରି ନଥିଲେ ପ୍ରକୃତରେ ଗାନ୍ଧିଜୀ କ'ଣ କହିଥିଲେ ? ଅତଏବ୍ , ଆଉଥରେ ତାକୁ ଶୁଣିବେ, ଏଇ ଚିନ୍ତାରେ ବ୍ୟସ୍ତ ଓ ବିବ୍ରତ ହୋଇ ପଡୁଥିଲେ । ଭୋଟ୍ ଆସିଲେ ଧାଇଁ ଯାଉଥିଲେ କାଳେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଆସିଥିବେ ।

ଚମକୁଥିବା ଦେଶ ଓ ରାତି ଅଧରେ ଉଡି ବୁଲୁଥିବା ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ନଣ୍ଡାମୁଣ୍ଡ

ଏଥର କିନ୍ତୁ ଭୋଟ୍ ଆସିଥିଲା ଯେ ସବୁକିଛି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଲଗା ଥିଲା । ଦେଶ ହିଁ ଗୋଟାପଣେ ଚମକୁ ଥିଲା । ବଡ ରହସ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା ଏ କଥା । କେହି କହୁଥିଲା, ଦେଶ ରୁପା ପରି ଚମକୁଛି । କେହି କହୁଥିଲା ଦେଶ ଚମକୁଛି ହୀରା ପରି । କେହି କହୁଥିଲା ଦେଶ ଚମକୁଛି ବୋଜପାୟୀଙ୍କ ହସ ପରି ।ଆଉ ଏ ଦେଶ ଚମକିବା କଥା ଆଦୌ ମିଛ ନୁହେଁ ଏକଥା ସେତେବେଳେ ଆମ ଗାଁକୁ ଯିଏ ଦେଖୁଥିଲା ସିଏ କହୁଥିଲା । ଆମ ଗାଁର ବହୁଲୋକ ବୋଜପାୟୀଙ୍କ ହସର ତାଳେ ତାଳେ ହସୁଥିଲେ । ପଦ୍ମ ଫୁଟିଲା ପରି ହସ ଫୁଟୁଥିଲା ସମସ୍ତଙ୍କ ତର୍ଜନୀ ଟିପରେ ।

ସମସ୍ତେ କହୁଥିଲେ ଦେଶ ଚମକୁ ନାହିଁ କେବଳ, ହସୁଛି ବି । ଆଜିଠୁ ଏ ଦେଶ ବରାବର ଚମକିବ ଉଜ୍ଜଳ ତାରା ପରି । ହସିବ ଅମ୍ଲାନ ହସ ବୁଦ୍ଧଙ୍କ ହସ ପରି । ଦୁଃଖ ଗଲା ଏ ଦେଶରୁ । ଦେଶର କପାଳରେ ଏଣିକି ସୁଖ ସବୁ ଫୁଲ ପରି ଫୁଟିବ । ସତକୁ ସତ, ଅନେକ ଲୋକ ଧୋବ ଫରଫର ଖଦଡ ପିନ୍ଧିଥିଲେ । ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଖରେ ଅଯାଚିତ ଭାବେ ଭାରତୀୟ ମୁଦ୍ରା ଝଣଝଣ କରୁଥିଲା । ଗୀତ ଗାଉଥିଲେ ଦେଶର ଚମକରେ, ଦେଶର ହସରେ । ଦେଶର ପ୍ରଗ୍ରତିରେ ନାଚି ଉଠୁଥିଲେ । ଭାବରେ, ଭାଷଣରେ ସମସ୍ତେ କହୁଥିଲେ 'ଭଲ ଲାଗୁଛି ସବୁ କିଛି' । ସମସ୍ତଙ୍କ ଚାଲିରେ, ଚାହାଁଣିରେ ଖୁସି ଖୁସି ଅନୁଭବ ଥିଲା । ଏଥର କେବଳ ଭୋଟ୍ ଦିଅ, କେବଳ ଭୋଟ୍ ଦିଅ, କେବଳ ଭୋଟ୍ ଦିଅ । ସତ କହିଲେ, ଗାଁର ଅନେକ ଲୋକ ମନ୍ତ୍ରମୁ□ ହୋଇ ଉଠୁଥିଲେ ।

ତଥାପି ଆଁ କରି ଚାହିଁ ରହିଥିଲେ କିଛି ଲୋକ । ଏବଂ ଏହି ଆଁ କରି ଚାହିଁ ରହିଥିବା ଲୋକଙ୍କ ଉପରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଆଖି ଥିଲା । ଏମନଙ୍କ ତର୍ଜନୀ ଟିପରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥିଲା । ଭାଷଣରେ ଆଉ କିଛି ହେବ ନାହିଁ ଭାବୁଥିଲେ । ଚା' ଜଳଖିଆ, କି ମଦପିଅ ବି ଆଉ ଯଥେଷ୍ଟ

ନୁହେଁ ଜାଣି ସାରିଥିଲେ । ଏବେ ଆଁ କରି ଚାହିଁ ଥିବା ଲୋକଙ୍କ ଲୋଭ ବି ବଢିଗଲାଣି । ଏ ତ ଗଣତନ୍ତ୍ର, କାହାର ଲୋଭକୁ କିଏ ଆକଟ କରିବ ? ଗଣତନ୍ତ୍ର କଥା, ଭୋଟ୍ କଥା ବୁଝଉଥିବା ସମସ୍ତ ବିଜ୍ଞ ପୁରୁଷ ମାନେ କୁହାକୁହି ହେଉଥିଲେ ଏ କଥା ।

ହଟାତ୍ ରାତି ଅଧରେ ଆଁ କରି ଚାହିଁ ଥିବା ଲୋକ ସବୁ ଦେଖିଲେ ପଡା ସାରା ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ନଣ୍ଡାମୁଣ୍ଡ ଖଡଖ୍ଡ ହୋଇଉଡୁଛି । ସମସ୍ତେ ତ ଟିକିଏ ଅଧେ ଚିହ୍ନି ପାରୁଥିଲେ ଏତେ ଦିନ ପରେ ବି । ଯଦିଓ , ଏତେ ପାଖରୁ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କୁ କେହି ଦେଖି ନ ଥିଲେ । ' ହଏ ହଏ ଗାନ୍ଧି ମହପ୍ରୁଏ ତୋ' ! ଏ ବୁଆରେ ଇ ଖାଲି ମୁଡ୍ ?' କିଛି ତ ଡରିମରି ଥରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । କିନ୍ତୁ, ଖାଲି ମୁଣ୍ଡ ଉଡୁ ନଥିଲା, ନଣ୍ଡାମୁଣ୍ଡର କପାଳରେ ଚିହ୍ନଟିଏ ବି ଥିଲା । ଲୋକେ ଦେଖିଲେ, '' ଆଏଁ ଇନେ ତୋ ଭୋଟ୍ ଦେବାକେ କହେସନ କାଏଁ ଯେ । ଯେଉଁମାନେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ବିଷୟରେ ଜାଣି ନଥିଲେ, ଭଲ କି ଶୁଣି ନଥିଲେ ସେମାନେ ଗନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ନଣ୍ଡାମୁଣ୍ଡ ଦେଖି ଖିଲଖିଲେଇ ଉଠିଥିଲେ, ''ଆରେ, ଏ ତ ପାଞ୍ଚଶତ ଭାରତୀୟ ମୁଦ୍ରା ।'' ଘର ପିଛା ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ ମୁଣ୍ଡ ଖସି ପଡିଥିଲା ବଡ ବିକଳରେ । ପଛପଟୁ ଶୁଭୁଥିଲା, ''ମୋହର ଲଗେଇଲା ବେଳେ ଭୁଲିବନି ଦାଦା, ଭୁଲିବନି କାକା । ଭୁଲିବନି ଭାଉଜ । ଭୁଲିବନି ଦାଦି । ଭୁଲିବନି ମାଉସୀ, ଭୁଲିବନି ମାମୁଁ । ଶୁଭୁଥିଲା ମାଇଁ ଗୋ ଦେଖ, ଭୁଲିବ ନାହିଁ ।

ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ନଣ୍ଡାମୁଣ୍ଡକୁ ଛାତିରେ ଜାକି ଧରି ଲୋକେ ରାତି ସାରା ଆଉଁସୁଥିଲେ କେହି କେହି ଅନେକ ଦିନ ପରେ ସ୍ୱୟଂ ଗାନ୍ଧିଜୀ କହିବା କଥା ମନେ ପକଉଥିଲେ ଓ ଗାନ୍ଧିଜୀ ହସୁଥିଲେ ପାକୁଆ ପାଟିରେ । ସେଥର ଯେପରି ଦେଶ କଥା, ସ୍ୱାଧୀନତା କଥା, ଗଣତନ୍ତ୍ର କଥା କହୁଥିଲେ ଆଜି ବି ତାଙ୍କ ନଣ୍ଡାମୁଣ୍ଡ ଅନେକ କଥା କହୁଥିଲା । ହେଲେ, ପୂର୍ବପରି କେହି କିଛି ବୁଝି ପାରୁନଥିଲେ । ଖାଲି ଚାହିଁ ରହିଥିଲେ ଆଁ କରି ।

ଦିଲ୍ଲୀ ଇଉନିଭର୍ସିଟି
ଇମେଲ୍ sanjayabag@rediffmail.com

Orissa: Throttled Dissent, Overstepped Laws, Displaced People

Saswat Pattanayak

"Toshamodia ra kukura prakruti
Aiintha patare dhyaana"

"Sycophants, like stray curs
Have a vision for leftovers"

("Utkal Gaurav" Madhusudan Das)

When Sri Madhusudan Das, founding father of Orissa state and chief architect of Orissa's struggle for independence, penned down these lines, he was acutely aware of the opportunists in the province. Political sycophants and academic supremacists were abound in maintaining their elitisms and in serving the British colonial causes. Despite heroic struggles by countless freedom fighters, including the youngest martyr of India-- Baji Raut, to the proudest one Laxmana Nayak, in spite of the valiant struggles during Sepoy Mutiny, to ghastly massacres of freedom fighters at Eram during Quit India Movement—Orissa's rightful claim to freedom for her people had remained a distant dream for ages.

Orissa--the land of plenty in poverty—is a classic tale of class society. Within it existed, one comprising the toiling farmers of an agrarian society and indigenous population of culturally diverse and rich state; and two, comprising the landowning casteist section reaping benefits from political power, monopoly, and private ownership of the natural splendors of the state.

The struggle between the two extremely visible classes have been continuing since several decades now, but has become most conspicuous in recent times. And increasingly, one is now reminded of how Orissa had emerged as the first Indian state to be constituted on linguistic grounds as back as 1936 -- not just to

commemorate a victory to celebrate Oriya as a language, but also to thwart any attempts at attacking the sovereignty of its people's rights to self-determination. That's because, apparently, most of the upper class Oriyas today seem to be perfectly content in letting go of Orissa's hard-earned freedom, and in getting her sovereignty be sacrificed at the whims of the likes of its former colonial business masters. Most of us have been reduced to becoming mere "toshamodias", considering that the glee at the leftover of a foreign capitalist has made us overlook the grief of larger masses of fellow dispossessed Oriyas.

Vedanta and Capitalistic Expansions:

Vedanta, which sounds Indian- even Brahminical- is meant to be so. Although based in England, the company has its eyes set only on former British colony India. Not just on a country that was being ripped off by the Empire until few decades back, but also on the poorest state of India. Again, not just on Orissa, but on the poorest district of Orissa.

Gandhi once said in his Talisman about how before we take a step, we should think of the welfare of the poorest of the poor. Now his country has another policy in power: before you take a step, make sure to trample the poorest of the poor to oblivion.

BJP, the party of domestic business houses and NRI investors, had this brilliant idea of disinvesting the existing industries of India which would render millions jobless, and without backbone to protest the injustices. Worse, they had Lord Ram legends to divert the people into becoming communalist monsters. And during those times of Vajpayee, they put BALCO (Bharat Aluminum) on sale. Sterlite comfortably offered a meager $121 million for it. Even Balco labor union had no clue that the company was sold out for this cheap. The union declared strike. Supreme Court of India in its worst of wisdom had declared strikes as illegal (in a country that gained independence through strikes of workers as a major force) and Anil Agarwal got the approval. Again easy; he went ahead and cut off 30% of jobs-of course without a problem. One of the largest public trusts was now his mansion.

BJP, a party that surprised us all when it splashed every newspaper with full page ads on the very first term of its election campaign, was always funded by Hindu extremists living abroad. The proverbial NRIs always looked forward to their bastion of moneymaking once the command/mixed economy of India took a beating. And for this, they needed the right wing in India to come to power. Even for just one term. Because all one needs to sell the country is a seal.

During Vajpayee's regime, people like Agarwal made fortunes. Not just Balco. Sterlite got its sweet deals in Hindustan Zinc too - three lead-zinc mines and three smelters! More job cuts, pay cuts. Less labor force, more work, more profits. In business texts, they call it efficiency. To us, possibly it sounds draconic.

Gradually after stabilizing the sale process of India, Agarwal aimed at Vedanta's mining operations. His stake in Vedanta being $1 billion, it attracted attention of London Stock Exchange, since it happened to be the first Indian mining operation to be listed there. Not to be outwitted, Agarwal had the face of Australian mining magnate Brian Gilbertson to certify the resources of Orissa were good enough. Gilbertson, one of the wealthiest miners in the world, absolutely amazed by the resources said they were heavily undervalued. He said they were way better than any international standard and did not resemble any third world produce.

And so the deal was approved. It had been already struck. Now, everybody's a winner-except those that rightfully deserved to win-those that love their little thatched roofs as much as the bigwigs love their palaces. Those poor that refuse to give up their collective lands and community rivers as much as the rich that would guard to their life their safeguarded mansions and exclusive swimming pools.

Here was, then, a classic case of manufactured consent.

News is agog that India will have its Harvard University in next two years. Even Forbes Magazine testifies to that. The corporate media hails a proposed university in India to be the greatest hope of reified vision where huge mass of people will be educated for betterment of India's economy; and, its poor state Orissa's. It is being hailed as the institute that's receiving the single largest donation ever worldwide:

$1 billion, and yes its going to be the university with largest real estate holdings ever-so welcome to capitalism; that apparently works well through capitalists that claim to be philanthropists of great cause.

Are there any protests against the university? Hardly any. Who would protest establishment of a first world standard university in a third world standard country? Instead, there is huge celebration of this proposal, of a one billion dollar charity. It's a poor peoples' world, and free money counts. The donor, Anil Agarwal is being hailed as a messiah of sort whose generosity is redefining cannons of capitalism. 'Let them eat cake' is after all being replaced by 'Let us serve them'!

The esteemed Chronicle of Higher Education has been publishing features to highlight Vedanta, and last week, it has advertised the vacancy positions, including that of a Provost and Chief Academic Officer. US-based Ayers/Saint/Gross Architects have been hired to design the Harvard clone. 8,000-acres of land are being earmarked for this gigantic project (Harvard has only 4,938 acres). In other words, the largest ever education project in the world is underway already.

Why?

The Corporate Charity for Profits Syndrome:

Recently, a LA Times investigation excavated how the richest man in the world Bill Gates evades taxes through his philanthropies. In fact, worse, his Gates Foundation invests 95% of its worth on industries that defeat the purpose of its 5% charity causes.

How much does Anil Agarwal, the 245th richest person in the world emulate the club chair? Totally. It appears, he fails to escape the capitalistic dictums: the crude greed in sophisticated pill. Proponent of the later stage of feudalism, landgrabbing capitalists have been targeting Africa and Asia for their wealth accumulation. And ironically, they have been employing causes such as AIDS and education as excuses to divert the public attention from the real issues: exploitation of resources, harassment of indigenous peoples, and murders of activists.

Behind the euphoria that outlines a $1-billion charity of Agarwal for the proposed university, lies the three years of vehement protests of thousands of indigenous/tribal people who are being inhumanly displaced a little distant away for a much larger corporate project that shall hamper the ecology and destroy livelihoods of local poor for the profits of the same bunch of profit mongers living in Britain.

The man who has promised to donate for university to educate people also happen to be the one who has been investing in nearby landmines to displace people and stake private ownership over public resources through suspect means. Only that, the dreams of furthering his landmining business would not advance if attempts are not made to eliminate the long prevailing popular resentments. And for that, the corporate house has taken shelter in some upper class intelligentsia that profits directly from a world-class educational institute in bargain. And this group of abettors comprises some high-profile educators inside India and outside of it, who have been impressing upon the media agencies to glorify this business house that funds their future abode.

The nexus between profiteering capitalists and kingpin professors also has complete consent from some political bigwigs and media business houses. All of them stand to benefit from a university that's advertised as catering to upper class, upper caste youths of India who have had a remarkable private school education already, considering that the Vedanta University is to be based on "need-blind admissions". So yes, in the most backward of states in India, only students with so-called 'merit' (implying most filtered students from urban school education) will benefit.

The Casualties of University:

I recently spoke with some activists participating in protests movements in Orissa against the Sterlite business expansions. The resentments are taking place at both the urban hotspots like Puri (near which the university is proposed) as well as in rural heartlands of Lanjigarh, Kalahandi (where the alumina project is underway).

Activists told me that at the university site, at least 20,000 people are affected by the project, whereas nearly a thousand are getting evicted. And yet, the business

house is conducting press meets to send falsified numbers that the media are readily savoring. As per Ajit Kumar Samal, vice-president of the project, rehab packages are assured for all those going to be displaced. “The willing and educated persons of about 80 families, likely to be displaced, would be imparted capacity building training to absorb them in the project. We are ready to provide compensation amount as soon as the Government appoints a committee to fix the quantum” (The Pioneer, January 6, 2007). So, the number estimated by the Vedanta University stands at 80, from whom chosen few will be given compensation only after bureaucratic clearance. Of course, when it comes to affected people, the industries face bureaucratic hassles as well.

Adding more to the irony is the fact that with such billion-dollar promise quotes, the industry/government has succeeded in diverting the center of focus from Lanjigarh land scams to Puri as education site.

Smooth Operation:

For a business baron who, according to Forbes Magazine, “built his London-listed Vedanta Resources by acquiring state-owned mining and metal assets in India where main operations are located,” it was imperative that the protests of environmentalists and other activists be dismissed as routine hindrances in “developmental” path whereas the mass looting of home country resources for individual profit accumulation is planned out. Its as though, the onus on protecting the mother nature lies only with some professional environmentalists who need to be chided for receiving money from non-governmental organizations, whereas the greedy corporate houses’ demands be hailed all the while, for their skillful trampling down of peoples’ aspirations to hold onto their forest lands for their meager livelihood!

Vedanta Resources has already completed its 1.4 million tonne alumina project in Orissa's Kalahandi district despite resistance. But the protest movements against its further plans to take siege of Niryamgiri Hill, is continuing without much support of media or political outfits. Following the West Bengal model, even the state’s official communist parties have not reacted much apart from scantily registering protests against governmental repression. Only the Marxist-Leninist front of the left wing have come out to support the peoples’ causes. Lanjigarh at the first stage

has already witnessed the $874 million project, but is unwilling to part with more of its sacred hills.

What's shocking in the entire process is that in spite of mammoth popular opposition to the mining projects in Orissa, Agarwal's Sterlite has managed to sign an agreement with the state Government under Naveen Patnaik to set up both the alumina refinery in Kalahandi as well as aluminum smelter and power plant in Jharsuguda. Subsequently it reached agreement with the Orissa Mining Corporation to jointly operate the Niyamgiri bauxite mines. The refinery is almost completed and the importing of bauxite through Vizag port has already started.

Not just that the majority people have no say in a plutocracy such as India, where the rich landgrabbers still rule the destiny of its poor, the private corporate houses also flout the laws of the lands to go to such extremes as displacing people and terming them as encroachers on their own lands. Not just the fact that such lands are illegal to be sold to non-tribals, but also the fact that Supreme Court-appointed environment-empowered-committee has strongly disapproved of the project location, has not dissuaded the state government from its unholy alliance with the foreign firm.

Apart from its obvious anti-people repercussions leading to displacement of tribal groups, Lanjigarh has attracted ire of the Supreme Court of India and subsequently many environmentalists. As a result, Ministry of Environment & Forest has also recently issued directives to the Wildlife Institute of India to undertake studies related to the impacts of mining on biodiversity including wildlife and its habitat in the proposed Bauxite Mining area at Lanjigarh, Kalahandi as per the recommendations of the Forest Advisory Committee.

The findings, among other things suggested the following:

"   A) Bauxite from the Niyamgiri plateaus is proposed to be extracted through open cast operations. Various kinds environmental degradations and impacts are associated with this kind of mining. These are: geomorphologic changes, landscape changes, loss of forests; land degradation; loss of flora and fauna; loss of habitat; geo-hydrological and drainage changes; land vibration, shocks,

blasting and noise; air quality reduction, water quality reduction; disruption of socio-economic dependencies and public health hazards etc.

B) Bauxite mining at Niyamgiri will bring several changes due to blasting and disturbances to the forested habitat over a period of 25 years. The mining plan proposes to have 3 working shifts of 8 h3rs each per day and 6 days per week. Working of the mine during night shifts would induce disturbances due to illumination of the Niyamgiri plateau area and pose disturbance to wildlife species more specifically the nocturnal animal. The illumination may restrict movement and habitat use and reduce occupancy and utilization by several species. This situation eventually will reduce elephant movements across Niyamgiri massif to Karlapath and Kotagarh Wildlife Sanctuaries and ultimately effect the population structure and there by its genetic diversity. Exodus of human population to mining site will enhance conflict with wildlife so to their losses in long run. Bauxite mining in Niyamgiri plateau will destroy a specialized kind of wildlife habitat, dominated by grasslands and sparse tree communities. These kinds of sites are breeding habitat of many herbivores such as barking deer and four horned antelopes."

The manufactured euphoria over the richest proposed university in the world is as illusive as the concept itself. A business house employing power tactics, first tries to set up an ecologically disastrous mining project to exploit Orissa's indigenous areas for private gains. Facing stiff opposition from people and environmentalists alike, it struggles to gain a foothold for almost three years. And finally, wins the corridors of powers as predicted, with a side dish, a dream university: one that has allured the intelligentsia and educated section of the state, to create a normalization that can facilitate corporate hegemony over a land's soul—its peoples.

(Saswat Pattanayak is an activist based in New York City. He blogs at saswat.com)

ନିଜ ଦେଶ ତାର ମନେ ପଡେ

ଡକ୍ଟର୍ ଶୁଭଙ୍କର ବେଦାନ୍ତ

କେଉଁ କାରଣରୁ ପକ୍ଷୀଟିଏ ଯେବେ
ଉଡି ଚାଲିଯାଏ ବହୁଦୂର ।
ହୃଦୟ ଆଖିରେ ନାଚି ଉଠୁଥାଏ
ଛବି ତା ପୁରୁଣା ବସାଟିର ॥

ନୂଆ ଗଛଟିଏ ଖୋଜିଛି ସେ
ନୂଆ ବସାଟିଏ ବାନ୍ଧିଛି ସେ ।
ନୂଆ ଆଶ୍ରା ତାକୁ ଭଲ ଲାଗେ
ମନକୁ ସାନ୍ତ୍ୱନା ଦେଉଛି ସେ ॥

ନୂଆ ପରିବେଶ ନୂଆ ଜଳବାୟୁ
ଉ□ାହ ଆଣୁଛି ସବୁ ନୂତନତା ।
ନୂଆ ସକାଳରେ ବସି ସେ ଭାବୁଛି
ଇଏ କଣ ମୋର ଆପଣାର ଜାଗା ॥

କର୍ମ ବ୍ୟସ୍ତତାରେ ଉଡି ଉଡି ବୁଲେ
ଏମିତି ତା ଦିନ ଯାଏ ବିତି ।
ସନ୍ଧ୍ୟାର ଛାଇରେ ଥକାହରା ହୋଇ
ପିଲାଦିନ କଥା ଭାବେ ନିତି ॥

ରାତ୍ରି ଅନ୍ଧକାରେ ତର୍ଜମା କରୁଛି
ବିଦେଶୀ ବସାର ନିଦ୍ରାହୀନ ସ୍ୱପ୍ନ ।
ସକାଳ ଆସିଲେ ସୁରୁଜ ଉଇଁଲେ
ଫେରି ଉଡି ଯିବ ତାର ନିଜ ଦେଶେ ॥

--o --

Last Six Months of Orissa and OdiAs Worldwide

Saubhagya Laxmi Mohapatra
E-mail: editor@worldorissa.com

The Bumpy Road to Industrial Prosperity:
Development and displacement: time critical, equation tough.

Chief Minister Naveen Pattanaik is considered the icon of India in attracting investors. The financial and business critics saw a rising state from the bottom of poverty. The race is still on. New investors are ready to invest in IT to Private Institutions. But in the midst of all these the conventional issues of development and displacement remains huddle. For him dealing with foreigners is a easy, but insiders remain challenging. More than one year after the Kalinga Nagar incident NH-200 is still blocked. POSCO project is delaying by months, adding to the setback is the most recent rejection of Orissa Governments plea by central ministry to allocate Khandadhar under company lease. Year 2007 will be a critical year for Orissa as all eyes are looking for the next chapter after MOUs **-how many of these projects will come to fruition!**

At the other industrial stories Center has agreed to the Orissa's demand of power share and approved for allocation of 200 MW of electricity of NTPC to state. Through the proposal a group of venture capitalists from USA, Orissa is looking forward for its own Silicon Valley. The group plans to pump Rs. 250 crore into the project, which will be completed in three phases by 2011. Hindustan aeronautics limited (HAL) is to set up Rs. 100 crore plant at Koraput in collaboration with Pratt & Whitney. Minecode has proposed to set up research centre in Orissa. Government has received proposal for the private medical college in Rourkela whose foundation stone was laid back in 2003. JPM Rotary Eye Hospital and Research Institute has announced a Pediatric Eye hospital at a cost of approximately Rs 2.2 crore in Cuttack.

Air connectivity with metros of India to the state has improved. Indian airline added days to its flying routine from Bangalore to Bhubaneswar, Kingfisher is

connecting Delhi-Hyderabad-Bhubaneswar and Air Deccan is to start more flights for Bhubaneswar.

In the socio economic front central government has dropped the Special grant for KBK districts. These most economically backward districts of Orissa now being under BRGF (Backward Region Grant Fund) will get only 250 crores central fund as compared to 1000 crores for districts of Bihar in similar conditions.

In the education front: After months of campaign for an IISER on Aug 28 Prime Minister, Dr. Manmohan Singh, announced the setting up of National Institute of Science Education and Research (NISER) at Bhubaneswar. This proposed institute is said to be at par to the IISERs and will be funded by Department of Atomic Energy (DAE). Reportedly the institution will enroll students from 2007.
President Kalam has laid the foundation stone an IIIT (International Institute of Information Technology). The art of Living foundation is set to set an university in the state.

On IIT plans, the IIT Bihar and IIT Rajasthan has been announced but for Orissa not only the new IIT dream has gone to vain but also the up gradation of IIT Kharagpur branch is reportedly facing set back.

Achievements:

Dr. Kailash Sahu was in the news for discovery of new planets. The group lead by Dr. Sahu at NASA using the Hubble Space Telescope have discovered what they believe are 16 new planets deep in the Milky Way, leading them to conclude there are probably billions of planets spread throughout the galaxy.

Dr. Durga Madhaba Misra has been nominated by The Electrochemical society (ECS) to receive the award of Fellow of Electrochemical Society. Dr. Misra is one among the 14 other selected for ECS Fellows for the year of 2006 for individual contributions and leadership in the achievement of science and technology in the area of electrochemistry and solid-state sciences and current active participation in the affairs of The Electrochemical Society.

Padmini Rout, a student of DAV School Bhubaneswar, has won two national titles (Girls under-11 and under-13 category) and an equal number of Asian youth (Girls under-12) titles. Padmini finished fourth in the World Youth Chess championship (Girls under-12) at Batumi, Georgia. She has bagged all these titles within just a short span of two years and without a personal coach.

The 'Pathfinder' a micro robot, designed by four students of the Kalinga Institute of Industrial Technology here, has won the top prize in the robotic show at the Technical Festival organized at IIT Guwahati recently.

Pratibha Roy will be awarded the Amrita Keerti Puraskar (National Level) for her contributions in the field of Indian literature on September 27, the birthday of Mata Amritanandamayi, the "hugging saint".

Jagi Mangat Panda The lead of Ortel Communications Ltd, Orissa and wife of MP Vaijayanta Panda has been selected as the Young Global Leaders (YGL) 2007. The honor is bestowed annually by the WEF to recognize and acknowledge the top 250 young leaders from around the world for their professional accomplishments, their commitment to society and their potential to contribute to the shaping the future of the world.

Events Worldwide: prominent among the socio cultural events for global Oriyas were, the Ganesh Chatuthy by Bangalore Orissa Puja committee and other Orissa societies, summer picnic by California Oriyas, Kumar Utscab celebration by Canada Oriya society, the Rudrakhya Odissi dance across the North Americas, Singapore Oriya Community celebrated Deepavali , Boita Bandana by the Orissa Society of Canada (OSC), Orissa Association of Mysore.

Other notable events were First Global Oriya meet by the Delhi Orissa Forum, SAMBHAV, the cultural program presented by The Association for Learning Performing Arts and Normative Action (ALPANA) in New Delhi.

Third Pravasi Oriya Divas by Non Resident Facilitation Center (NROFC) ware the meeting points of global Oriyas from across the globe in December 2006 with discussion and seminar on Odissa development at Nalco Community center Bhubaneswar. The special attraction at the function was the inauguration of new

version of WorldORISSA.com. which was the first event just after the inaugural speech. The Service to the Oriya community by the website was praised by the attendees.

3rd International Odissi Festival by Indian Performing Arts Promotions Inc. (IPAP), a non-profit organization for promoting Indian performing arts in USA was organizing at Bhubaneswar, Orissa from Dec. 26-30, 2006. The performance was organized at Rabindra Mandap Indoor and Utkal Sangeet Mahavidyalaya. The program gathered more than 300 dancers, gurus, teachers, and dance scholars from 20 countries.

In the memory: Raja Sarangi: On August 16 2006The Oriya community of North America lost its friend Rajendra (Raja) Sarangi of Toronto, Canada.. He was remembered as part of the original Orissa Society a very active member of the community and for his reaching out to the greater Indian community and mainstream politics of Canada. He was awarded the Hind Rattan award by the Prime Minister of India for his dedicated service to the community.

ଗୁଲ୍‌ଶନ୍ କୁମାର ନିବେଦିତ

ଶ୍ରୀଧର ସାହୁ
Research Scholar (Physics), IIT Bombay, India

କବାଟରେ ଉପର୍ଯ୍ୟୁପରି କରାଘାତ ଫଳରେ ଯମରାଜ ଙ୍କ ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ଶୀତଦିନ, ଭୋର୍ ରୁ ଉଠିବା ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ବିରକ୍ତି ଜନକ ।

'ଶଃ ' କହିଉଠିବା ବେଳକୁ ବାହାରୁ ରଡି ଶୁଭିଲା -

'' ଉଠିବା ହେଉ ଆଜ୍ଞା, ଶୁଣିବା ହେଉ''

ଘାବରେଇ ଗଲେ ଯମରାଜ । ସେ ବିକଟାଳ ରଡି ରେ ଯମରାଣୀ ବି ହାଉଳି ଖାଇ ଉଠିପଡିଲେ । ବଡ ବିରକ୍ତି ରେ ବନ୍ଦ କବାଟକୁ ଚାହିଁ ସ୍ୱାଗତୋକ୍ତି କଲେ,

''କିଏବା ଏତେ ସକାଳୁ ସକାଳୁ ମଲା ଆସିକି । କଣ ପ୍ରାଣଟାକୁ ଘଡିଏ ରୋକିପାରିଲାନି ? ''

''ଆଜ୍ଞା, ଉଠିବାହେଉ , ଶୁଣିବା ହେଉ'' ପୁଣି ରଡି ଶୁଭିଲା ।

''ଆରେ ଆରେ ଇଏ ତ ଚିତ୍ରଗୁପ୍ତ ଙ୍କ ପାଟିପରି ଲାଗୁଛି ! କିଛି ଘଟିଲାକି ! '' ପଲଙ୍କ ରୁ ଡେଇଁ ପଡିଲେ ଯମରାଜ । ଯମରାଣି ବି ଅନ୍ତପୁରକୁ ଚାଲିଗଲେ । କବାଟ ଖୋଲି ସକରୁଣ ଦଣ୍ଡାୟମାନ ଚିତ୍ରଗୁପ୍ତ ଙ୍କୁ ଦେଖି ଆଚମ୍ବିତ ହେଲେ ଯମରାଜ ।

''ଆରେ, ଗୁପ୍ତ ଜୀ, ସୁପ୍ରଭାତ୍ ! ଏତେ ସକାଳୁ କୁଆଡେ?''

''କୁହନ୍ତୁନି ଆଜ୍ଞା, ଅଧଘଣ୍ଟାଏ କାଳ କବାଟ ବାଡେଇ , ମେଂଢାଭଳି ରଡି କରୁଛି ହେଲେ . . .''

''ହେଃ, ହେଃ . . . – ନିଜର ବକ୍ର ତଥା ଅସମାନ୍ତରାଳ ଦନ୍ତପଂକ୍ତି କୁ ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରି ହସିଲେ ଯମରାଜ''

''କଥା କ'ଣକି ଗୁପ୍ତଜୀ; କିଛି ଖରାପ ଭାବିବ ନାହିଁ ; କିଛିବର୍ଷ ତଳେ ଦେବରାଜ ଇନ୍ଦ୍ର , ମର୍ତ୍ତ୍ୟରେ ଯେଉଁ ମାନବୀ ଟି ପ୍ରତି ଅସଦାଚରଣ କରି ଅଭିଶାପ ପାଇଥିଲେ, କାଲି ସେଥିରୁ ମୁକ୍ତି ହେଲେ । ସେଥିପାଇଁ ଗୋଟେ ପାର୍ଟି ଦେଉଥିଲେ । ପାର୍ଟି ମାନେ ତ ତମେ ଜାଣ . . .ହେଃ ହେଃ . .ଟିକେ ମାନେ ଅଧିକ ସୋମରସ ହେଃ . . .ହେଃ . . ''

''ସବୁ ଜାଣେ ଆଜ୍ଞା । ହେଲେ ଏବେ ଯେଉଁ କଥା ଜଣଉଛି , ସେଇଟା ଆଗ ଶୁଣନ୍ତୁ । ବ୍ରହ୍ମାଜୀ ଆପଣଙ୍କୁ ତଲବ କରିଛନ୍ତି । ''

ଚମକି ପଡିଲେ ଯମ । ଟିକକ ଆଗରୁ ସୋମରସ ମାଧୂର୍ଯ୍ୟ ରେ ଉଲ୍ଲସିତ ମୁହଁ ନୀମରସ ଖାଇଲା ପରି ଦିଶିଲା ।

''ବ୍ର . .ବ୍ରହ୍ମା . . .ବ୍ରହ୍ମାଜୀ ତଲବ କାହିଁକି କରିଛନ୍ତି ? '' ପାଟି ଖନି ବାଜିଗଲା ଯମରାଜଙ୍କର ।
''ସେକଥା ଗଲେ ଜଣାପଡିବ । ଆପଣ ଦୟାକରି ଆପଣଙ୍କ ମହିଁଷି କୁ ବାହାର କରନ୍ତୁ ''

. . . .

. . . .

ସେମାନଙ୍କର କୌଣଶି ଭାବାନ୍ତର ଘଟିନଥିଲା । ସେମାନେ ନଚ୍ଛୋଡବନ୍ଧା ଚିଲେଇ ଚାଲିଥିଲେ । ତେବେ ଯାହାହେଉ ପରିଶେଷରେ ଏମାନଙ୍କ ଆର୍ତ୍ତନାଦ କ୍ଷୀଣ ହେବା ବେଳକୁ ତୋରଣ ସେପଟୁ ଭଗବାନ ଶ୍ରୀ ବିଷ୍ଣୁ । ଲମ୍ବ ହେଇ ପଡିଗଲେ ବେନି କର୍ମଚାରି ।
''ରକ୍ଷାକର ପ୍ରଭୂ , ଦୟାକର'', ସମସ୍ୱରରେ ଚିଲେଇ ଉଠିଲେ ଯମରାଜ ଓ ଚିତ୍ରଗୁପ୍ତ ।
''ଉଠ ବାବୁ ମାନେ । ଆଜିକାଲି ସବୁ ଖବର କଣ ?'' , ପୁଛାକଲେ ମାୟାଧିପତି ।
''ଆପଣଙ୍କୁ କଣ ଅଜଣା ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମି ? ବହେ ଭୋଗିଲୁଣି'', ଆମୁଳ ଚୁଳ ସବୁକଥା ବର୍ଣ୍ଣନାକଲେ ଯମରାଜ – ବଡ ଦୟନୀୟ ଭାବରେ ।
''ହୁଁ '' ବିଷ୍ଣୁ କିଛି କ୍ଷଣ ଚିନ୍ତାକରି କହିଲେ ।
''ଦେଖ ବାବୁମାନେ, ବିଧାନ ଅନୁସାରେ ଗୁଲ୍‌ଶନ୍ କୁମାର ସ୍ୱର୍ଗରୁ ଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ତେବେ ଗୋଟିଏ କାମ କର''
''ଆଜ୍ଞା କରନ୍ତୁ ପ୍ରଭୂ''
'' ତୁମେ ସେମାନଙ୍କୁ ଖବର ଦିଅ କି ଚଳଚିତ୍ର ଅବଶ୍ୟହେବ ଓ ଗୁଲ୍‌ଶନ୍ କୁମାର ହିଁ ପ୍ରଯୋଜନା କରିବେ । ତେବେ ସ୍ୱର୍ଗରେ ଥାଇ । ସେମାନେ ତାଙ୍କ ପଇସା ପାଇବେ, ଚଳଚିତ୍ର ବି 'ଗୁଲ୍‌ଶନ୍ କୁମାର ନିବେଦିତ' ହେବ । ଆଉ ଯେତେସବୁ ପଇସାପତ୍ର କାରବାର, ସେସବୁ ତୁମରି ମାଧ୍ୟମରେ ହିଁ ହେବ । ବୁଝିଲ''

''ବୁଝିଗଲୁ ଆଜ୍ଞା । ଧନ୍ୟ କହିବ ଆପଣଙ୍କ ମହିମା କୁ । '' – ଉଲ୍ଲୁସି ଉଠିଲେ ବେନି ଅଧିକାରି ଗଣ ।
''ଆମେ ଏବେ ଚାଲିଲୁ ଆଜ୍ଞା , ଆମକୁ ବିଦାୟ ଦିଅନ୍ତୁ'' । ଉଭୟ ବାହାରି ଯାଉଥିଲେ
''ଯମରାଜ'' ପଛରୁ ଡାକିଲେ ବିଷ୍ଣୁ ।
''ଆଜ୍ଞା , ଆଉକିଛି ?'' ଜିଜ୍ଞାସା ଦୃଷ୍ଟିରେ ଚାହିଁଲେ ଯମରାଜ ।
''ଆଜିକାଲି ଟିକେ ଅଧିକ ସାବଧାନ ରହିବ ବାବୁ । ଏବେ ଅନେକ କିସମର ଜନ୍ତୁ ମର୍ତ୍ତ୍ୟରୁ ଆମଦାନୀ ହେଉଛନ୍ତି । ସେମାନେ ବଡ ଭୟଙ୍କର.'' – ଚେତେଇ ଦେଲେ ବିଷ୍ଣୁ ।
''ମାନେ, ଆଜ୍ଞା ? '' – ପଚାରିଲେ ଯମ ।

'' ବିର□ାନ୍ ନା'ତ ଶୁଣିଥିବ ! '' ବିଷ୍ଣୁ ଚାଲି ଯାଉଁଯାଉଁ କହିଲେ ।
'' ମୁଁ ଯାନ ବାହାନ କିଛି ଆଣିପାରିନି'' ବଡ ବ୍ୟସ୍ତ ଦିଶୁଥାନ୍ତି ଚିତ୍ର ଗୁପ୍ତ ।
''ହଉ ହଉ, ମୁଁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବାହାରୁଛି । ତମେ ଟିକିଏ ଏଇ ସୋଫା ଉପରେ ବସିଥା '', ବଡ ଆନ୍ତରିକ ଭାବରେ ଏତକ କହି, ଯମରାଜ ଅନ୍ତ ପୁରକୁ ଅନେଇ ଡାକ ଦେଲେ
'' କ'ଣ ଶୁଭୁଛି, ଗୁପ୍ତ ଜୀ ଙ୍କୁ କିଛି ଚା ଫା . . . ''
'' ନାଇଁ ନାଇଁ, କିଛି ଦରକାର ନାହିଁ । ଆପଣ ଟିକେ ସହଳ ବାହାରନ୍ତୁ ।'' ବାଧା ଦେଇ କହିଲେ ଚିତ୍ର ଗୁପ୍ତ ।
କିଛି ସମୟ ପରେ ବୁଢା ମହିଁଷି ଉପରେ ଦୁଇଜଣ ବ୍ରହ୍ମାଜୀ ଙ୍କ ନିବାସ ଆଡେ ବାହାରିଗଲେ । ତେବେ ଉଭୟ ବଡ ଚିନ୍ତାଗ୍ରସ୍ତ ଥିଲେ । ଯେତେହେଲେ ଅସ୍ଥାୟି ପଦବୀ ।
ପୁଣି ତିନିତିନି ଜଣ ଉପରହାକିମ ମିଜାଜବନ୍ତ । କେତେବେଳେ , କୌଣସି କାରଣ ରୁ , କିଛି ବି ଘଟିଯାଇପାରେ ।
ଦୂରରୁ ବ୍ରହ୍ମଲୋକର ସର୍ବବୃହତ୍ତ ଅଟ୍ଟାଳିକା ଦେଖାଯିବା ମାତ୍ରେ ଯମରାଜ ଙ୍କ ଛାତି ସଶବ୍ଦ ଧଡ୍‌ଧଡ୍ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ତଣ୍ଟି ଶୁଖିଗଲେବି ପାଖରେ ପାଣି ବୋତଲ କି ଅନ୍ୟ କିଛି ପାନୀୟ
ବୋତଲ ନଥିଲା । ଯାହାହେଉ , ଅବଶେଷରେ ବ୍ରହ୍ମାଜୀ ଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଯାଇ, ଉଭୟ ତୁରନ୍ତ ସାଷ୍ଟାଙ୍ଗ ପ୍ରଣିପାତଟି ମାନ କରିପକାଇଲେ ।

''ହଇଓ ଯମେ, – ବିନା ଭୂମିକାରେ ଜେରାକଲେ ବ୍ରହ୍ମା ; ତମେ ନର୍କକୁ ଛାଡି ଆଉ କେଉଁ ସଂସ୍ଥାର ଦାୟିତ୍ୱ ନେଇଛ ଶୁଣେ ?''
''ନାଇଁ ଆଜ୍ଞା । ଆପଣ ଏ କ'ଣ କହୁଛନ୍ତି ! '' ଛେପ ଢୋକି ବଡ ବିକଳରେ କହିଲେ ଯମରାଜ ।
''ମୁଁ ଯାହା କହେ, ତାର ପୁନରାବୃତ୍ତି କରେ ନାହିଁ '' , ହଠାତ୍ କଥାର ମୋଡ ବଦଳାଇ ଚତୁର୍ମୁଖରେ ଘୋ ଘୋ ଆବାଜ କଲେ ବ୍ରହ୍ମା ।
''ମୁଁ ପଚାରୁଛି ; ତମର ସେ ନର୍କ ଡ୍ରେନ୍ ପାଣି ସ୍ୱର୍ଗର ଉତ୍ତର ପଟକୁ ମାଡି ଆସିଲା କିପରି ? ''
'' ଆଜ୍ଞା । ନର୍କ ଡ୍ରେନ୍ ପାଣି ! ସ୍ୱର୍ଗର ଉତ୍ତର ପଟକୁ ! ମୁ ବୁଝି ପାରିଲିନି ଆଜ୍ଞା'' ହତବମ୍ବ ହୋଇ ଯମ ଚିତ୍ରଗୁପ୍ତ ଙ୍କୁ ଚାହିଁଲେ । ଚିତ୍ରଗୁପ୍ତ ଙ୍କ ଡୋଳା ଦିଟା ପଦାକୁ ବାହାରି ଆସିଥାଏ ।
'' ତମର କିଛି ବୁଝିବା ଆବଶ୍ୟକତା ବି ନାହିଁ । ମୁଁ ଆଠଟି ଆଖିରେ ଯାହା ଦେଖିଛି , ତାହାହିଁ ସତ୍ୟ ଓ ଏହାର ତୁରନ୍ତ ମିଳିଯିବା ଚାହି । '' – କିଛି ସମୟ ରହି ପୁଣି ବିରକ୍ତିରେ କହିଲେ ବ୍ରହ୍ମା ।
''ତମେ ଭଲଭାବରେ ଜାଣ ଯମଜୀ ; ଉତ୍ତରପଟେ କୁମାରକାର୍ତ୍ତିକ ଙ୍କ ନିବାସ । ଓଥଡା ଭାଗ୍ୟରୁ ବିଚରା ଏକାକି ଦାର୍ଶନିକ ଜୀବନ ବିତାଉଛନ୍ତି । କାଲି ରାତିରୁ ଶୋଇପାରି ନାହାଁନ୍ତି ।'' ଆଉ ତମେ ଏକଥା

ବି ଜାଣିଛ, କୁମାରଙ୍କ ବୋପା ବଡ ବଦ ମିଜାଜୀ ଲୋକ ।
''ଜାଣିଛି ଆଜ୍ଞା'' ବିକଳରେ କହିଲେ ଯମ ।
''ଆହୁରି ବି ଜଣେଇ ଦେଉଛି, ସେ ଲୋକଟାର ମଥାରେ ଗୋଟିଏ ଖତର୍‌ନାକ୍ ଆଖିଅଛି ଓ ହାତରେ ରହିଛି ଆହୁରି ଖତର୍‌ନାକ୍ ଗୋଟିଏ ହତିଆର୍ । ଉଭୟଙ୍କ କରାମତି ତମେ ଜାଣ''
ଉଭୟ ଯମ ଓ ଚିତ୍ରଗୁପ୍ତ ଥରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଶୀତଦିନ ସକାଳ ହୋଇଥିଲେ ବି ଦେହସାରା ଝାଳରେ ଜତେଇଗଲା । ବେନି ନର୍କାଧିପତି ଓ ସାମନ୍ତ ଦ୍ରୁତଗତି ହାତମଳିମଳି ବ୍ରହ୍ମାଜୀ ଙ୍କୁ ବଡ କରୁଣ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଚାହିଁଥାନ୍ତି ।
''ଶୁଣ''
''ଆଜ୍ଞା''
''ଦୁଇଦିନ ଭିତରେ ଏହାର କାରଣ ମିଳିବା ସଂଗେସଂଗେ ସ୍ଥାୟୀ ସମାଧାନ ହୋଇଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏବେ ଯାଅ । '' ଚଟପଟ୍ ଏତକ ଆଦେଶ ଦେଇ ଦେଇ ବ୍ରହ୍ମାଜୀ ଧ୍ୟାନରେ ବସିଗଲେ ।
''ଯେ ଆଜ୍ଞା'' କହି ତୁରନ୍ତ ପ୍ରସ୍ଥାନ କଲେ ଉଭୟ ଯମ ଓ ଗୁପ୍ତଜୀ ।
ବାଟସାରା ଯମରାଜ ମହିଁଷି ର ମନ୍ଥର ଗତି ଯୋଗୁଁ ତାକୁ ଖୁବ୍ ଯୋର ରେ ଛାଟ ମାରୁଥାନ୍ତି । ଚିତ୍ରଗୁପ୍ତ ବୁଝୁଥିଲେ । ବିଚରା ମହିଁଷି ଟି ର କ୍ୱଚିହ୍‌ହି ଦୋଷନାହିଁ । ତେବେ ଅପମାନ ଶୁଝେଇବା ପାଇଁ ଯମରାଜ ମହିଁଷିକୁ କାଣୀ ଅସରପା ଜ୍ଞାନ କରିଛନ୍ତି ଭାବି ଚୁପ୍ ରହିଥାନ୍ତି ଗୁପ୍ତଜୀ । ଅପମାନରେ ପେଚାପରି ଦିଶୁଥାଏ ଯମରାଜ ଙ୍କ ମୁହଁ । ଦାନ୍ତଚାପି, ହାତ ମୁଠାକରି , ଟେବୁଲ୍ ନଥିବାରୁ ମହିଁଷି ଉପରେ ହିଁ ମୂଥ ମାରୁଥାନ୍ତି ।
''ବୁଝିଲ ଗୁପ୍ତ , ଶଳାଃ ଏ ହିନିମାନିଆ ଚାକିରି କରି କିଛି ଲାଭନାହିଁ । ମର୍ତ୍ତ୍ୟରେ ତ ଯାଜା ଶୋଧୁଛନ୍ତି ; ଏଠି ଭି ଛାଡ ନାହିଁ । ସବୁ ଶଳାଃ ଗରୁଡ, ହଂସ , ମୟୁର ବାଛି ନେଇଗଲେ । ମୋ ବେଳକୁ ବୁଢା ମହିଁଷି ! ଶଳାଃ ମର୍ତ୍ତ୍ୟଲୋକରେ ମର୍ସିଡେସ୍ , ଫେରାରି ଚଢି ବୁଲୁଛନ୍ତି । ଆମେ ତାଙ୍କ ଥାରୁ ଭି ହୀନ । ଧୁତ୍ . . ସବୁ ଭାଗ୍ୟ ଗୁପ୍ତ ଜୀ । ସବୁ ଭାଗ୍ୟ , ବୁଝିଲ . . ''
''ଆଜ୍ଞା''
''କଣ ଟା ବୁଝିଲ?''
''କହିଲେ ପରା ସବୁ ଭାଗ୍ୟ''
''ଛେନା ଟା ବୁଝିଲ '' ବିରକ୍ତି ତଥା ଅପମାନରେ ସଁ ସଁ ହେଉଥିଲେ ଯମରାଜ । ଚିତ୍ରଗୁପ୍ତ ବି ତୁନିପଡି ଗଲେ । ଏଥର ମହିଷଁ ଯମାଳୟ ଅଭିମୁଖେ ନଯାଇ ନର୍କଖାନା ଦିଗରେ ଗତିକଲା । ଧିରେ ଧିରେ ନର୍କ ଖାନା ପାଖେଇ ଆସୁଥାଏ । ହଠାତ୍ ଚିତ୍ରଗୁପ୍ତ ଅଃ ଅଃ ହେବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଯମଙ୍କ ମୁହଁ ବି ବିର୍‌କାଳିଆ ପରି

ଦିଶିଲା । ନାକ ପୁଡାକୁ ଭୀଷଣ ଭାବରେ ଚାପିଧରି, କହିଲେ ଯମରାଜ
''ଆରେ ଗୁପ୍ତଜୀ, ସତରେ ନର୍କର ଆଡିବନ୍ଧ ଟା ଭାଙ୍ଗିଯାଇଛି !''
''ଆଉକଣ ବ୍ରହ୍ମାଜୀ ମିଛ କୁହନ୍ତେ '' ! ଏଥର ଚିତ୍ରଗୁପ୍ତ ପାଟିରେ ରୁମାଲ୍ ଚାପି ଧରିଥାନ୍ତି ।
''ହେଲେ ଆଡି ବନ୍ଧ ଭାଙ୍ଗିଲା କେମିତି ?''
''ମୁଁ ନିଜେ ଭାଙ୍ଗି ନାହିଁ କି କେହି ଭାଙ୍ଗିବାର ଦେଖିନାହିନ୍, ଆଜ୍ଞା''
''ବଡ ଅଦ୍ଭୁତ କଥା'' , ଦୁହେଁ ଆଉଟିକେ ଆଗକୁ ବଢିଲେ । ଏଥର ଯାହା ଦେଖିଲେ ଉଭୟ ରୀତିମତ ଶଂକିଯିବା ସହିତ , ବେନିଙ୍କର ଲୋମମୂଳ ବି ଟାଙ୍କୁରି ଉଠିଲା । ଖୋଦ କେତେଜଣ ଯମଦୂତ ଖଣ୍ଡିଆ ଖାବରା ହୋଇ ମୂର୍ଛା ଯାଇଥାନ୍ତି । ମୁଖ୍ୟ ଯମଦୂତଟିର ହସ୍ତପଦ ବନ୍ଧାଯାଇଥାଏ ଓ ପାଟିରେ କନାବିଣ୍ଡା ଗେଞ୍ଜାଯାଇଥାଏ । ନର୍କତେଲ ଏଣେତେଣେ ଲହଡି ଭାଙ୍ଗୁଥାଏ । ସେଥାରେ କେହିଜଣେ ନର୍କ ଭୋଗୀ ବି ନଥିଲେ । ଶିହରି ଉଠିଲେ ଯମରାଜ । ତୁରନ୍ତ ସେ ମୁଖ୍ୟଦୂତଟିକୁ ବନ୍ଧନମୁକ୍ତ କରି ତା ପାଟିରୁ କନାପୁଟୁଳା ଟିକୁ ବାହାର କରିଆଣିଲେ । ଦୂତଟି ଯୋରରେ ନିଶ୍ୱାସ ନେଉଥାଏ ।
''କିରେ କନ୍ଥିଆ , ତୋତେ ଶ୍ୱାସରୋଗ କେବେଠୁ ଧରିଲା ? '' 'କନ୍ଥିଆ' ନାମଧାରୀ (କାରଣ କେତକ ସୁନିର୍ବାଚିତ ନର୍କଭୋଗୀ ଙ୍କୁ କନ୍ଥା ଚାବୁକ୍ ରେ ବେଦମ୍ ପିଟିକା ହେଉଛି ଏ ମହାଶୟ ଙ୍କ ସୌଖିନ୍ ଅଭ୍ୟାସ) ସେ ଯମଦୂତ ଧମକ ଦେଲେ ଯମରାଜ ।
''କୁହନ୍ତୁନି ଆଜ୍ଞା ; କହିଲେ ଛାତି ଫାଟିଯାଉଛି ''
'' ଛାତି ଚାପିଧରି , ଯାହା କହିବା କଥା ତୁରନ୍ତ କହ '' ଏଥର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ ଚିତ୍ରଗୁପ୍ତ ।
'' କାଲି ରାତିରେ ଆଜ୍ଞା; କିଛି ଆତଙ୍କ ବାଦୀ ! '' , କ'ଣ ମର୍ତ୍ତ୍ୟକୁ ପୁରା ଅକ୍ତିଆର୍ କରିନେଲେ କି !! ପରେ ପୁଣିଦୂତଟିକୁ ଅନାଇ ପ୍ରଶ୍ନକଲେ
''ଏହାର ହେତୁ ? ''
''ଆଜ୍ଞା, ମୁଁ କିଛି ମାସ ପୂର୍ବେ ଛୋଟା ରାଜନ , ଛୋଟା ସାକିଲ୍ କଥା କହି ନଥିଲି ଆପଣଙ୍କୁ ? '' ଯମଦୂତ ମନେ ପକେଇ ଦେଲା ।
''ଓହେ, ସେ ଦାଉଦ ଗୋଷ୍ଠୀ ତ । ସେଇଠୁ ? ''
ଆପଣ ତ ସବୁ ଭୁଲିଗଲେଣି ଆଜ୍ଞା । ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ସେ ସିନେମା କଥା କହିନଥିଲି !! '' ବଡ କାକୁସ୍ଥ ଭାବରେ କହିଲା ଯମଦୂତ ଟି ।
ଯମରାଜ ଙ୍କ ମନେ ପଡିଲା । ଆଜକୁ ଦୁଇ ତିନି ବର୍ଷ ତଳେ, ସେ ଖବର ପାଇଲେ କି ନର୍କଖାନା ରେ ଏକ ସିନେମା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବାକୁ ଯାଉଛି । ଏକଥା ଶୁଣି ସେ ଖୁସି ବେ ହୋଇଥିଲେ । ଯାହାହେଉ ବିଚରା ନର୍କଭୋଗୀ କିଛି ତ ହେଲେ ମନୋରଞ୍ଜନ କରିପାରିବେ । ତେଲ କଡେଇ ରେ ଭଜାହେବାବେଳେ ବଡ

ତହଳ ବିକଳ ହେଉଥାନ୍ତି । ସେ ଆହୁରୁ ଖବର ପାଇଲେ ଯେ ଯେଉଁ ସିନେମା ଟି ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବ ତାର ପ୍ରଯୋଜନା, ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଗୁଲ୍‌ଶନ୍ କୁମାର । ସିନେମା ଟି ରେ ବଡ ବଡ ନାମୀ ଦାମୀ କଳାକାର ମଧ୍ଧ ଅଭିନୟ କରୁଥିଲେ । ଏପରିକି , ସିନେମାଟିର ଭବିଷ୍ୟତ ଲୋକପ୍ରିୟତା ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଏକ ଦାବୀପତ୍ର ପାଇଥିଲେ ସେ – ଚିତ୍ରଗୁପ୍ତ ଙ୍କ ଜରିଆରେ । ସେଥିରେ ଅତିକମ୍ ରେ ପାଞ୍ଚୋଟି ଶୀତତାପ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ପ୍ରେକ୍ଷାଳୟ ନିର୍ମାଣ ର ଦାବୀ ଉପସ୍ଥାପିତ ହେଇଥିଲା । ତଳେ ବି କିଶୋର୍ ଦା ଓ ରଫି ସାହେବ୍ ଙ୍କୁ ଏକମାସ ପାଇଁ ଅତିଥୀ ଗାୟକ ଭାବେ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ପାଇଁ ଦାବୀ କରାଯାଇଥିଲା । ଅବଶ୍ୟ ଏହା ଚିତ୍ରଗୁପ୍ତ ଙ୍କ ହସ୍ତାକ୍ଷର ବୋଲି ଯମଙ୍କର ଧାରଣା ହୋଇଥିଲା ।

''ହଁ , ମନେପଡିଲା '' ଯମରାଜ ଙ୍କର ଭାବାନ୍ତର ଘଟିଲା । କିଛି ସମୟ ରହି , ସେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପୁଣି କହିଲେ , ''ତେବେ ଏଥିରେ ଅସୁବିଧା ହେଲା କେଉଁଠି ?''

''ଆପଣ ଙ୍କୁ କହିଥିଲିପରା, – ଏଥର ଚିତ୍ରଗୁପ୍ତ ମୁହଁ ରୁ ରୁମାଲ୍ କାଢିଲେ, ସିନେମା ଟି ପାଇଁ ଗୁଲ୍‌ଶନ କୁମାର ଙ୍କୁ ଆର୍ଥିକ , ନୈତିକ , ସର୍ବୋପରୁ ଶାରିରୀକ ବଳ ଯୋଗାଇ ଦେଉଥିଲେ ଏଇ ଛୋଟବଡ ଭାଇଟି ମାନେ ''

''ସେଇଠୁ ? ''

''କଳାକାର ମାନେ କିଛି କିଛି ଅଗ୍ରୀମ ନେଇଗଲେ । ସିନେମାଟି ର କିଛି ଦୃଶ୍ୟ ମଧ୍ଧ କୁମ୍ଭିପାକ ନର୍କପାଖରେ ସୁଟିଂ ହୋଇଗଲା । କିନ୍ତୁ . . ''

''ଚିତ୍ରଗୁପ୍ତ , ହଜାରେ ଥର କହିଛି ବାକ୍ୟମଝିରେ । କିନ୍ତୁ' ଲଗେଇବା, ଏକ ମାରାତ୍ମକ ବଭ୍ୟାସ '' ବିରକ୍ତ ହେଲେ ଯମରାଜ ।

''ଗୁଲ୍‌ଶନ୍ କୁମାର ଥିଲେ ଲଗେଇ ନଥାନ୍ତି, ଆଜ୍ଞା । '' କହିଲେ ଚିତ୍ରହୁପ୍ତ ।

''ମାନେ?''

''ମାନେ କଣ । ମର୍ତ୍ତ୍ୟରେ ଥିବାବେଳେ , ଗୁଲ୍‌ଶନ୍ କୁମାର ସିନେମା ସଙ୍ଗୀତ ସ୍ୱରରେ ଅନେକ ଭଜନ ଗାଇଥିବାର ଆପଣ ତ ଜାଣିଥିବେ । ସେହି ପୁଣ୍ୟ ଫଳରୁ ଏବେ ସେ ସ୍ୱର୍ଗରେ । ସିନେମା ଅଧାରୁ ବନ୍ଦ । ଭାଇମାନଙ୍କ ଟଙ୍କା ଅସୁଲ୍ ହୋଇପାରିନାହିଁ କି ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ମଧ୍ଧ ନାହିଁ ''

''ଆମେ ସେମାନଙ୍କ ଟଙ୍କା ଫେରାଇଦେବା '' ଅଯାଚିତ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଲେ ଯମରାଜ ।

''ମୁଁ ଆଜ୍ଞା ସେମାନଙ୍କୁ ସେହିକଥା କହିଲି । କନ୍ଥିଆ ମଝିରେ ବଡ କାକୁସ୍ଥ ଭାବରେ କହିଲା – ମୁଁ କହିଲି କି , ଆମ ସାଆନ୍ତ ବଡ ଦୟାଳୁ, ତମେ ସବୁ ଟଙ୍କା ପୈସା ଚୁକ୍ତି କରିଦେବ । ହେଲେ ସେମାନେ ଅପମାନ . . '' ମଉଳିଗଲା କନ୍ଥିଆ ମୁହଁ ।

''କଣ ଅପମାନ ?''

''କହିଲେ , ରଖିବେ ତୋ ଟଙ୍କା । ଆମର ଗୁଲ୍‌ଶନ୍ ଦରକାର୍ । ଗୁଲ୍‌ଶନ୍ ବାବଦକୁ ଏଇ ଯମଦୂତ ଦୁଇଟି ଓ ସାଧୁ ଦୁଇଟି ମୁଣ୍ଡଜାମିମି ରହିଲେ । ଗୁଲ୍‌ଶନ୍ କୁ ଦବ ୟାଙ୍କୁ ନବ'' – କନ୍ଥିଆ ନିଶ୍ୱାସ ନେଲା ।
''ସାଧୁମାନେ?'' ଯମ ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ ।
''ଆଜ୍ଞା , ଦୁଇଜଣ ସଦ୍ୟ ସ୍ୱର୍ଗପ୍ରାପ୍ତି ହୋଇଥିଲେ । ଏମାନେ ତାଙ୍କୁ ବାଟରୁ ଧରି ନେଇଗଲେ '' କନ୍ଥିଆ କାନ୍ଦକାନ୍ଦ ଦିଶିଲା ।
ଯମରାଜ ବଡ ଚିନ୍ତାରେ ପଡିଗଲେ । କପାଳର ରେଖାମାନ କ୍ରମଶଃ ଚିବୁକ ଓ ଅଧର ମାନଙ୍କୁ ସଂକ୍ରମଣ କଲା । କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ ଦୀର୍ଘନିଶ୍ୱାସ ଛାଡି ସେ କହିଲେ ''ଗୁପ୍ତଜୀ , କଣ କରିବା କହିଲେ? '' ଆତଙ୍କବାଦୀ ମାନଙ୍କୁ ବୁଝାସୁଝା କରିବାପାଇଁ ଗୋଟିଏ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ଦରକାର''
''ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ କହୁଁ ପାଇବି ଆଜ୍ଞା ! ଆମେରିକାକୁ ଜଣେଇଥିଲେ ସେ ଭଲା ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାନ୍ତା । ସେ ଦେଶଟି ପ୍ରାୟ ସବୁପ୍ରକାର ଗଣ୍ଡଗୋଳରେ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ହେବାକୁ ଭାରି ଆଗ୍ରହି ତେବେ ବୁଶ୍ ତ ଏବେ ମରିବାର ସମ୍ଭାବନା ନାହିଁ । '' ଚିତ୍ରଗୁପ୍ତ ଅନ୍ୟମନସ୍କ ହୋଇ କହିଲେ ।
''ତେବେ କଣ କରିବା ? ବ୍ରହ୍ମା ତ କହିଲେ ସମାଧାନ ପରେ ଆସିବେ'' – ଯମରାଜ ଚିତ୍ରଗୁପ୍ତ ଙ୍କୁ ଆଶାୟୀ ଆଖିରେ ଚାହିଁ ପଚାରିଲେ ।
''ଶିବ ଙ୍କ ପାଖକୁ ଯିବା?'' ଏତକ ହିମ୍ମତ ଦେଲେ ଚିତ୍ରଗୁପ୍ତ । କିନ୍ତୁ ଚମକି ପଡିଲେ ଯମରାଜ । ଛାତିରେ ଦିନଣ୍ଡା ଛେପ ପକେଇ କହିଲେ,
''କଣ ମୋତେ ଶଙ୍ଖ ହଳଦିଆ ଦିଶିଳଣି କି ! ଗଲାଥର , ମାର୍କଣ୍ଡ ଉପରେ ଫାସ ପକେଇ ବହେ କୋରା ଖାଇଥିଲି । ଏ ଯାଏ ଦରଜ ଯାଇନି'' । ଯମ ତାଙ୍କ ଗାଲମୁଣ୍ଡା ଆଉଁସିଲେ ।
''ତେବେ ତ ଆଉ ଜଣେ ମାତ୍ର ରହିଲେ – ଶ୍ରୀ ବିଷ୍ଣୁ । ତାଙ୍କର ଶରଣଯିବା ଛଡା ଅନ୍ୟଗତି ନାହିଁ'' କହୁ କହୁ ଦୁଇଜଣ ସେହିଠାରେ ହିଁ ମିଳେଇ ଗଲେ ।
ସୁନ୍ଦର, ସୁଗନ୍ଧମୟ କାରୁକାର୍ଯ୍ୟ ମଣ୍ଡିତ ବୈକୁଣ୍ଠ ପୁରୀ ର ତୋରଣ । ତା ସମ୍ମୁଖରେ ଜମାଟ ବାନ୍ଧିଗଲେ ନର୍କ ଅଧିକାରୀ ଦ୍ୱୟ । ଯଥା ସମ୍ଭବ କଣ୍ଠରେ ଆର୍ତ୍ତସ୍ୱର ଫୁଟାଇ ଶୃଗାଳବତ୍ ଡାକଦେଲେ ଉଭୟ କର୍ମଚାରୀ –
''ହେ କରୁଣାସାଗର, ଚକ୍ରଧର । ଏ ହୀନ ଜୀବନରୁ ଉଧ୍ହାରକର । ରଖ ହେ କମଳାରବର , ହେ ଚକ୍ରଧର''
ଏମାନଙ୍କ କୁହାଟ ରେ ବଡ ଅସ୍ୱସ୍ତି ଅନୁଭବ କରୁଥିଲେ ବେନି ଦ୍ୱାରପାଳ । ଆରକ୍ତ ଚକ୍ଷୁରେ ଏମାନଙ୍କୁ ଧମକ ଦେବା ଚାହାଁଣୀରେ ଚାହିଁଥିଲେ , ନର୍କାଧିକାରି ।

ଅହଲ୍ୟା

ଭାସ୍କର ଚନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତି
IIT Madras, Chennai

ମତେ ପଚାର ନାହିଁ
ଯେହେତୁ ମୁଁ ଜାଣେ
ମୋ ଉତ୍ତରରେ ତମେ ଆନମନା ହେବ
ଅଜଣା ଶୁଭିବ ଯେତେକ
ମୋ ଅନ୍ତରର କଥା
ଅଚିହ୍ନା ଲାଗିବ ତମକୁ
ମୋ ମନ ଓ ଶରୀର ,
ପଥର ଭିତରେ ଥାଏ
ଗୋଟେ ମନ, ଅଶାନ୍ତ ଜୀବନ
ଏକଥା କ'ଣ ତମ
ପରତେ ଯିବ ?

ମୁଁ ଖୋଜୁଥିଲି
ଦୀର୍ଘକାଳ ପାଷାଣ ରୂପରେ
ମୋର ନିର୍ବାସନର କାରଣ
କେଉଁ ପାପ କରିବାକୁ ହେଲା
ମତେ ଏ ନିଷ୍ଫଳ ଜୀବନ ,

ସେ ସକାଳରେ
ଥିଲା ଅବା କ'ଣ
ଭିନ୍ନ ତମ ଅବେଳରେ ଦିବସ ରମଣ !
ମୋର ଚିନ୍ତା ଓ ଚେତଣ
ସପନ ଓ ଜାଗରଣ
ଅହରହ ଗୌତମ ମୟ
ମୋ ସାମ୍ନାର ସମୟ ,
ଏ ତୁଛ ଶରୀର ଅବା
ବାରିପାରିଥାନ୍ତା କେମିତି
ଗୌତମର ଦେହ,
ମନା କରିପାରିଥାନ୍ତି ତମକୁ
ସମ୍ଭୋଗ ସମ୍ମୋହ ?

ମୋର ଭୂତ ଓ ଭବିଷ୍ୟ
ବର୍ତ୍ତମାନ, ଗତଜନ୍ମ
ଆସନ୍ତା ସପନ
ଏ ଦେହ, ଏ ମନ
ଏ ଅରଣ୍ୟ ରେ ନିନାଦିତ
କେବଳ ଗୋଟିଏ ଶବ୍ଦ
ଗୌତମ ଗୌତମ ।

କିଏ ଆସି ବସିଥିଲା
ମୋ ଦେହ - ବରଗଛ ର ଡାଳରେ
ମୋ ଛାଇରେ ଆଶ୍ରା ନେଲା

ଝାଳ ସଲବଲ କେଇ କ୍ଷଣ
କା ବାସ୍ନାରେ ମହକିତ ହେଇଥିଲା
ମୋର ତରୁ ଦେଖ ,
କିଏ ସେ
ସୂର୍ଯ୍ୟ , ଇନ୍ଦ୍ର ଅଥବା ଗୌତମ ?
କେତେକାଳ ବସିଥିଲା
ସେ ଅନ୍ଧ ଅବସନ୍ନ ପକ୍ଷୀ
ମୋ ଡେଣାରେ ,
ଯା ଗହମ ରଙ୍ଗର ଦେହ
ବାସୁଥିଲା ଗୌତମ ଗୌତମ ।

--------- 0 ----------

ସାତକୋଶିଆ: ଏକ ଦୃଶ୍ୟକାବ୍ୟ

(ଅରଣ୍ୟ ରାଗ)

ବିଷ୍ଣୁ ମିଶ୍ର

ନୀଳାଭ ଚାନ୍ଦୁଆ ତଳେ ଶୋଭେ ତୋରଣର ଲାଲିମା

ଦିଗନ୍ତ ବିସ୍ତାରୀ ଅଭୟ-ବନାନୀ

ନିଶ୍ଚିନ୍ତେ ଖେଳନ୍ତି କୋଳେ ଜାତି ଜାତି ପ୍ରାଣୀ

ସୁକୋମଳ ପୁଷ୍ପ ହୁଏ ମସ୍ତକର ମଥାମଣି

ସମ୍ମୋହନ ମନ୍ତ୍ର ପଢ଼େ ତା ରାଜକୀୟ ଠାଣି

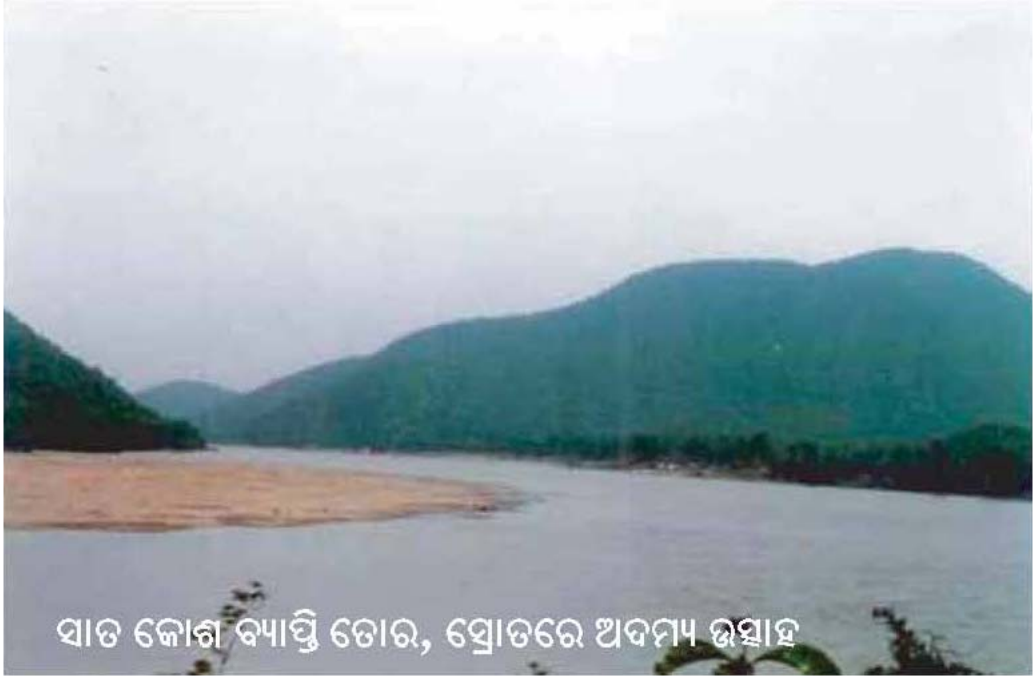
ସାତ କୋଶ ବ୍ୟାପ୍ତି ତୋର, ସ୍ରୋତରେ ଅଦମ୍ୟ ଉତ୍ସାହ

ନିସର୍ଗ ତରଙ୍ଗେ ରଙ୍ଗେ ମନ ଅହରହ

ମନ ହୁଏ ଚାଲିଚାଲି ଯିବି ଦୂରେ, ବହୁ ଦୂରେ

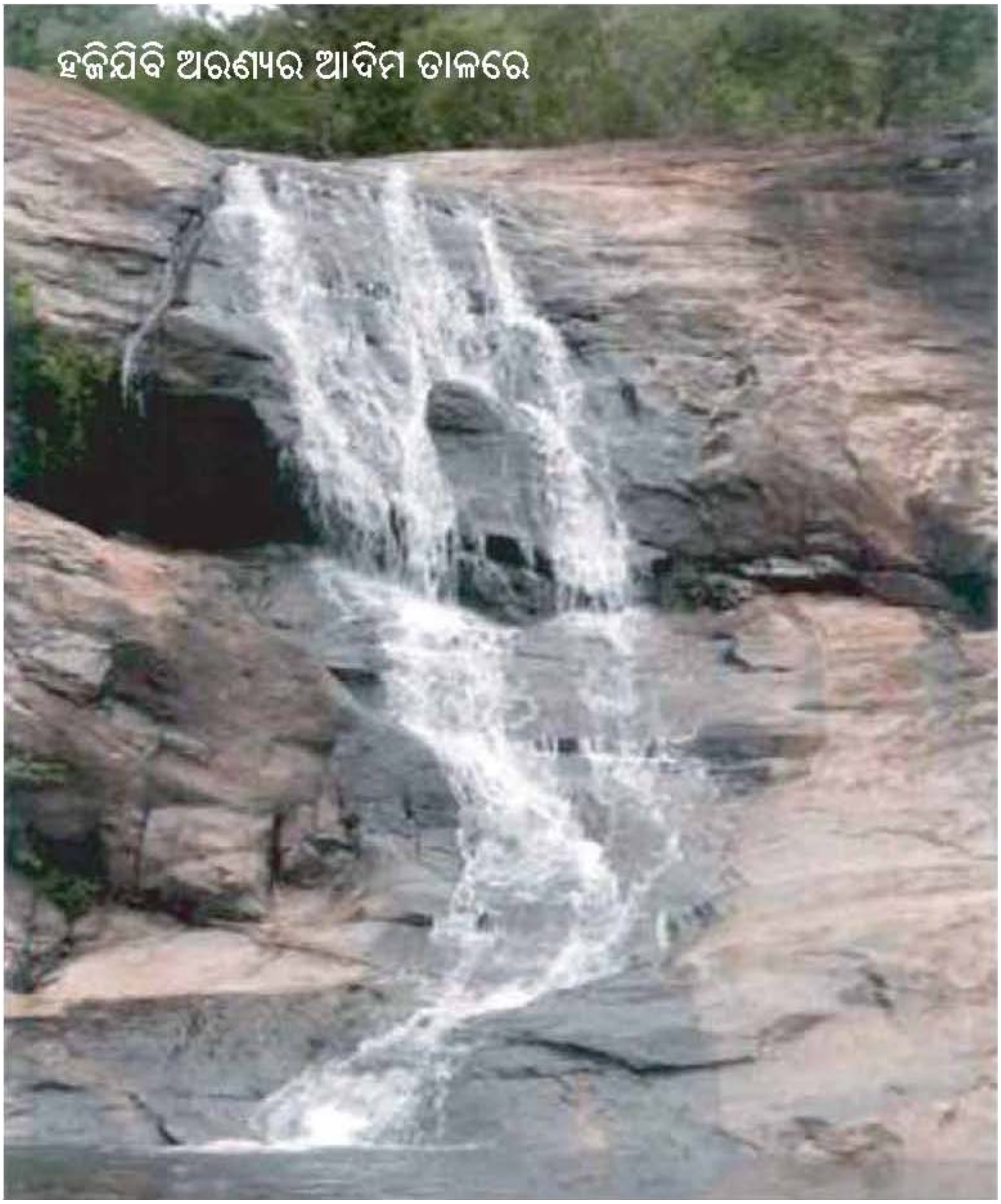
ହଜିଯିବି ଅରଣ୍ୟର ଆଦିମ ତାଳରେ

କେବେ ଲାଗୁ ଚନ୍ଦ୍ରା

କେବେ ପୁଣି ଉଗ୍ରା

କେବେ ତପସ୍ୱିନୀ

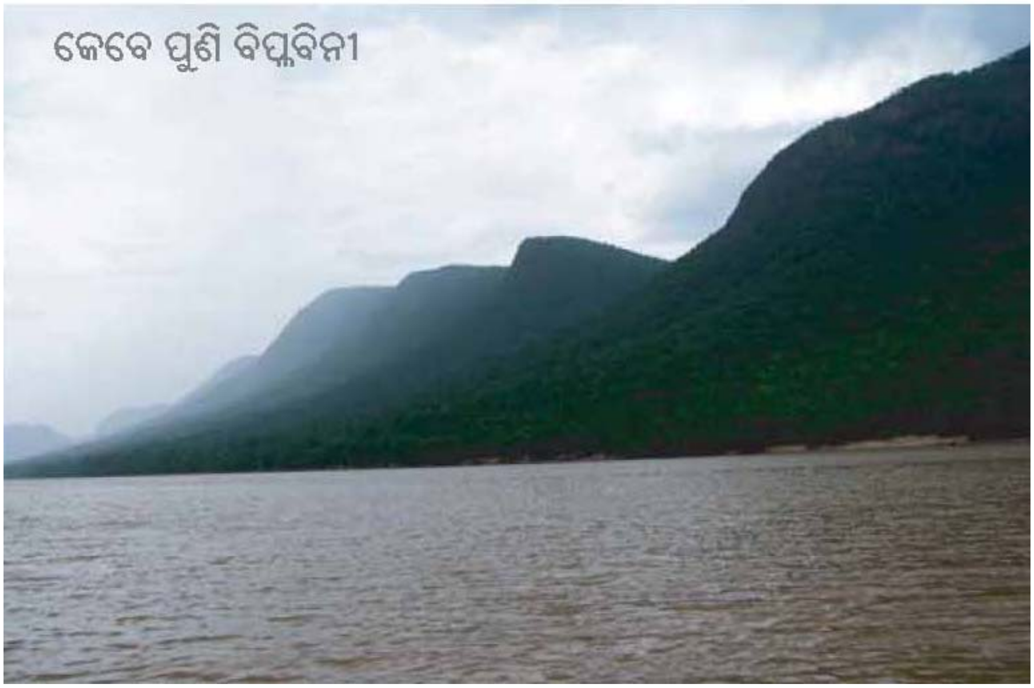
କେବେ ପୁଣି ବିପ୍ଳବିନୀ

ଅପରୂପା, ବହୁରୂପା, ଅନନ୍ୟା

ସ୍ରଷ୍ଟାଙ୍କ ମହା–ନ ସୃଷ୍ଟି ତୁ

କିଛି ମାନେ ନାହିଁ

ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା ରାଉତ ମହାନ୍ତି
୩ ଆର୍- ୧୩ , କଳ୍ପନା ଫ୍ଲାଟ୍, ଭୁବନେଶ୍ୱର - ୧୪

କିଛି ମାନେ ନଥାଏ ଜୀବନର
ମାନେ ନଥାଏ ବର୍ଷ ମାସ ଜିଇଁରହିବାରେ,
ବାରମ୍ବାର ପ୍ରଶ୍ନଟେ ଶୁଭେ
କେଉଁଥିପାଇଁ ମଣିଷ
ଜନ୍ମନିଏ ଏ ପୃଥିବିରେ ?

ବେଳେବେଳେ, ନିର୍ଜନତା
ଜାବୁଡ଼ି ଧରେ ତ'
ଅନ୍ୟ ବେଳେ କୋଳାହଳ . . .
ସମ୍ପର୍କର ମୁହଁ କେବେ ସୁନ୍ଦର ଦିଶେ ତ'
କେବେ ପୁଣି ଝାପ୍‌ସା ଅନ୍ଧାର ।
ସବୁବେଳେ ମନ ନାନା ଜଟିଳ ପ୍ରଶ୍ନର
ଯୁଦ୍ଧରେ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱାୟିତ ହୁଏ ।

ବୋଉ କିନ୍ତୁ ଖୁସିଥାଏ
ଜୀବନର ଅର୍ଥ ଆଉ ମହତ୍ତ୍ୱ ସେ ବୁଝେ ।
ତା ପାଇଁ ସକାଳ ଏକ ଆହ୍ୱାନ
ଯାହା ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଅସ୍ତମିତ ହୁଏ ।

ଦିନସବୁ ଚଳଚଞ୍ଚଳ
ଓ ରାତି ତା'ର କ୍ଳାନ୍ତିର ସହର
ଜୀବନର ମାନେ ତା'ପାଇଁ
ସହଜ ସରଳ ।

ଖୁସିହୁଏ ସଫଳ ମାତୃତ୍ୱ ନେଇ
ସ୍ୱାମୀ ତା'ର ପଦସ୍ଥ ଅଫିସର୍
ନାତି ତା'ର ବିଦେଶରେ
ପୁଅଝିଅ ନଅଜଣ
ସବୁ ତା'ର ସୃଷ୍ଟିର ଆଧାର,
ସୁଦୃଶ୍ୟ ଅଟ୍ଟାଳିକାରେ ତା'ର ଘର
ସବୁ ମାଲିକାନା କେବେଳ ତା'ର ।

ଛୋଟବଡ ସମସ୍ୟାଘେରରେ ସେ
ସମୟକୁ ସାମ୍ନା କରେ,
ସଫଳତା ବିଫଳତା
ସବୁତକ ଖୋଜାଖୋଜି
ବୁଢିମା' କାହାଣୀପରି କୁହେ ।

ତାକୁ ଦେଖି ଲାଗେ
ଇଏ ଏକ ଅଲଗା ହୃଦୟର ରାଣୀ
ଯିଏ ଜୀବନର
ମାନେ ଖୋଜେ ନାହିଁ ।

ଜୀବନଟା ଜହ୍ନିଫୁଲ

ଗିରୀଜା ବଳିଆର ସିଂହ

ହେ ପକ୍ଷୀ ଭାରତବର୍ଷ ! ଛାତ ଛୁଏଁ ଛଟପଟ ଛାଇ
ଖପରଲି ଖମାରରୁ ଖସିଲାଣି ଖଇରିଆ ଖରା . . .
ଅରମାରେ ଅତୀତଟା । ଅପହୁଞ୍ଚ ଅନ୍ଧାରରେ ଆଇ
ପୋକରା ପୋଥିର ପେଡି , ପଡିରହେ ପୁରୁଣା ପେଟରା !

କାଗଜ ଡଙ୍ଗାଟା ଏଠି ଡୁବିଯାଏ ଟୁବିଗଡିଆରେ ...
ମହଳଣ ପଡିଲାଣି ତୁମ ଆମ ଅମଳର କଥା
ମହରଗ ମଲ୍ଲୀମାଳ... ମଇନାଟା ମଳି-ମସିଆରେ...
ବାସି ଏ ବାସର ରାତି ବୋଳିହୁଏ ବଉଳର ବ୍ୟଥା !

ବେହିସାବୀ ବୟସଟା ସରିଯାଏ ସୁରାରେ, ଶୁଙ୍ଗାରେ
କଥା ହଜେ । ନଥା ହଜେ । କଟିଯାଏ କୁରେଇଁର କଢ ...
ଅନହୁତି ଅସ୍ଥି ଆଜି ଇତି ଲେଖେ ଆହତ ଅଙ୍ଗାରେ
ପୋଡିଯାଏ ପରମାୟୁ . . . ପାଉଁଶରେ ପୌଷ-ପହଡ !

ହେ ପକ୍ଷୀ ଭାରତବର୍ଷ ! ଜୁଆରରେ ଜହ୍ନ ଯାଏ ବୁଡି ...
ଜୀବନଟା ଜହ୍ନିଫୁଲ ... କଷା ତୁମ କଇଁଚି କାକୁଡି ॥

କ୍ଲାନ୍ତ ଅଭିନେତା

ସୁଲୋଚନମ୍ ସାହୁ
I.S.M., Dhanbad

ଗୋଧୂଳିର ରକ୍ତିମ ଆଭାରେ
ଶେଷଥର ପାଇଁ
ତମାମ୍ ଗାଧୋଇ....
ନଦୀତୀରେ ଛାଡି ଆସେ
ଅତୀତକୁ
ଅଲ୍‌ବିଦା ଦେଇ....

ରାତିର ଅନ୍ଧାରରେ
ଛାତିତଳେ ଚାପିରଖି
ବିରହର ଯେତେସବୁ କୋହ....
ନିଜ ଓଠେ ନିଜେ ପିଏ
ପତା ତଳୁ ଝରୁଥିବା ଥପ୍ ଥପ୍
ତାତିଲା ତାତିଲା ଲୁହ....

ସଞ୍ଜପରେ ଜନ୍ମ ନିଏ
ଆଉ ଗୋଟେ ପୃଥିବୀ ତା ପାଇଁ....
ସାରାଦିନ ଅଭିନୟ କରି ସାରି
କ୍ଲାନ୍ତ ଅଭିନେତା ଯେବେ
ଫେରେ ତାର ଅସଲ ରୂପକୁ
ଗୋଡହାତ ବନ୍ଧା ସ୍ମୃତି ସବୁକୁ....
କେଇଘଡି ମୁକୁଳା ଛାଡିଦେଇ
ଢକ୍ ଢକ୍ ପିଇଯାଏ ବିଛେଦ ବିଷକୁ....

ଘର କଣରେ ପଡିଥିବା ଏପଟ ସେପଟ
ଶବ୍ଦ ସବୁକୁ
ଗୋଟେଇ ଗାଟେଇ
ଖୁବ୍ ଯୋଡାଯୋଡି କରେ
କେଜାଣି ! ଏସବୁଠୁ ସେ କ'ଣ ପାଏ ?
ଜଳନ୍ତା ବତୀପାଖରେ
ଛଟପଟ ହୋଇ ଝରି ପଡୁଥିବା
ପୋକମାନଙ୍କୁ ଦେଖି
ଖୁବ୍ ହସେ
ହାଃ ହାଃ ଖୁବ୍ ହସେ....

ତା' ପରେ ନିଜେ ଝଡିଯାଏ
ଝରି ପଡେ....
ଟିକିଏ ମହକି
ମଉଳା ଗଙ୍ଗଶିଉଳିଟେ ପରି
ଆଉଗୋଟେ ପୃଥିବୀରେ
ଜନ୍ମ ହେବାଯାଏ....

Paradigm Shift of OdiSA
(Odisa Samaja + MyOdisa + Duradrusti)

- A journal report by Biswaranjan Jena, CE, OdiSA (2004-2006)

Unlike other organization that follows its traditional chronology, OdiSA has gone through a completely different paradigm in its journey from 2004 to 2006. During this paradigm shift, OdiSA has turned itself out from its confine into a free spirit & brought itself from inside out while keeping its integrity intact. And that is only possible due to its functional transparency as well as valuable contributions from prominent members to do something for good cause(s).The memoir of OdiSA defined below is a vivid description of its life's journey filled with lots of experiences from 2004 to 2006.It has reached its destiny by crossing all the ups & down that came across its way. While its paradigm shift is not an easy journey as some might thinks it otherwise but at the end it is the transparency & honesty that made OdiSA stands apart unlike other organizations.

OdiSA starts its journey in 2004 with a fresh election for the board as well as electing the new CE keeping its eye on the future. After the fruitful election, the CE & other BOA members have agreed to take the responsibility to carry its future forward by holding their first BOARD meeting. Taking advantage of the internet age, BOA had a chat room conference which lasted more then 4 hours irrespective of individual BOA member's time differences which indicates its first sign of dedication towards carrying it forward & to do something for orissa attitude. Even it was a lengthy one but the end result was very constructive & produced success full committees, out of which prominent of them are reconstruction of Duradrusti committee, Web mgt. committee, Finance committee & Public relation committee & so on. Organization chart hierarchy was given a formal approval as well.

While ratification of OdiSA constitution took a while based on individual members feedback & suggestions. While the web mgt. committee performed its timely task of continual of domain registration, Public relation committee has put a tremendous effort in registering itself as a formal non-profit organization dedicated for oriyas around the world & for orissa. Meanwhile finance committee did not forget to file its yearly Income tax

returns along with financial reports. Duradrusti committee has put its great efforts in reshaping its mouth piece "Duradrusti" in order to preserve Oriya culture, language & heritage, same time facilitates a platform to express individual oriyas views & news. The public relation committee with the help of BM-2005 committee had successfully hold its 2005 annual Bandhu-Milana in Toronto Canada in order to have a face-to-face interaction among members & discussed various issues w.r.t. to orissa & its developments.

Also during this period OdiSA has successfully enhanced its free speech platform, known as "Myodisa" yahoo group into a new height. As a result not only it produced new truth seekers, leaders, entrepreneurs etc but also able to join hands with other prominent organizations those think with the same spirit & dream for a prosperous & developed orissa. The most prominent of them are Agamee Odisa, IIT Bombay alumini, Worldorissa & so on. The NIS/IISER issue has taken a center stage among all these organizations/groups which leads them to come under one umbrella & fight for the good cause of developing orissa. Many letters & emails, individual as well as group has been sent to PM of India, President of India, Educational ministry, Human resource ministry, Orissa CM etc. OdiSA provided it's all possible unconditional support to Agamee Odisa & stands by it in every account that helps the movement forward. As a result currently the movement started producing fruits one by one. In year 2006, Public relation committee had put tremendous efforts in formalizing the Bandhu Milan 2006 at Los Angeles, California. Also the CE of OdiSA & President of OSA had come to a point of discussion of holding a joint get-together as well, even though it did not materialize but both organizations see it as a first stepping stone of forming a bridge for an open communication channel. In this great effort the CE of OdiSA is very thankful towards the BOA for showing its confidence on him in dealing the issue. Also during this period OdiSA has more then doubled the growth of its memberships & welcoming those members in open hands.

+Irrespective of all these important events in OdiSA's changing life in 2004-2006, there are many more events which is very difficult for OdiSA to remember but it does not forget to show its gratitude towards many individuals both members as well as non-members, who have contributed one way or other in restructuring OdiSA. Out of which OdiSA would like to give its special thanks to members like Debasmita Misra, Satya Dash, Biswaranjan Pattnaik, Markandeswar Panda, Anil Panigrahi, Ahimanikya

Satpathy, Bikash Panda, Amit ku. Misra, Chinmoy Nayak., Biswajit Misra , Biswajit Khandai , Dhirendra Kar , Pradyouta Sahu & many more. Non members includes Pravakar Satpathy, Chitta Baral , Lalit Pattnaik , Subhagya laxmi Mohapatra , Manoj Panda , Bijoy Misra , Asrujit Mohanty & many more those who have contributed immensely for Odia Samaja, MyOdiSA & Duradrusti's growth by their actions behind the scenes.

Besides all these happenings OdiSA still in its development stages & seek its future leadership to continue with the same spirit as well as speed. Out of which, it would like to recommend few notes that might be helpful in its future growth. First & foremost ill be ratification of its constitutions to address various issues that came during this period. More open communication & a respect for the defined constitution of OdiSA. OdiSA will appreciate if individual members can be more constructive in nature & willing to take responsibilities to move forward, maintaining the transparency & willing to sacrifice for the good cause of OdiSA as well as Orissa.

ORPHANS OF RURAL ORISSA

SUBHAS C. MOHAPATRA
PRESIDENT, IAFF

Before last year, I was totally ignorant about this issue, and after one year, I am still in the learning process. Involvement with the Orphan issue of Orissa was not a planned activity for IAFF. I got involved in it through serendipity. There is an Orphanage named Nivedita Ashram in Patalipank, Dist. Kendrapara. It is, however, accessed through Kujang of Jagatsingpur District. Patalipank is about 13 km from Pardeep, the port city. A group of Indians belonging to AIC-WNY (American Indian Community of Western New York) have donated a 10-acre parcel of agricultural land to this orphanage to help it attain self-sustainability. One member of this group contacted me to ask if I can provide any assistance for the optimal use of the land. I agreed under the provision that I need to first survey the land and study the possibilities. So, during my 2005 trip to Orissa, Mr. Mihira Rath of AIC took me to the orphanage, run by Lutheran Mahila Samiti, and from there to the land located at Barakolipada. The trip was a memorable one for me because I had never ridden a motorized rural boat. We had to travel to Paradeep, from where we boarded the boat and traveled upstream for nearly two hours to reach Barakolipada, near what is known to local people as Batighar. For obvious reasons, this had to be done under high tide. Upon disembarking from the boat, we had to walk more than two kilometers to reach the farm. Because the orphanage had already started several projects, my options for developing a long-range plan were limited, but nevertheless exciting. Therefore I agreed to accept the responsibility without hesitation. Many a “day dreams” (indeed it was day dream because it took place in the middle of the day) floated through my mind at lightening speed. I was thankful to the almighty that finally I got a chance that might make some real difference. After endless expressions of optimism, typical of my personal trait, we decided to hurry back to the boat before the low-tide sets in. Unfortunately, when we reached the boat, it was already low tide and our boat got stuck in the sand bed. Every one of us jumped out of the boat and started pushing it for nearly half km until we reached a safe water depth for navigation. Although it was easy for me to jump out of the boat, I had forgotten how to jump in to a moving boat and in the process almost drowned. If it were not for the quick action of several fellow passengers, that probably would have been the end of my dream. Any way, this process of pushing the boat made it late for us in returning to the orphanage and we had to spend the night there. I used this time to learn a little more than its agricultural need. What I learnt was not only eye opening for me, but it made me make a silent commitment to serve the orphans of Orissa for the rest of my life. This also brought back some decades old painful memories. After my wife and I had

a son in 1973 and a daughter in 1975, we decide to adopt at least one and if possible more children from different orphanages of Orissa. We were influenced to take this decision because most children being adopted by USA families in the seventies were from Romania and almost none from India. Our dreams were dashed because some of my family members felt insulted that we were planning to adopt children from the "street" while children of our own family could benefit equally from a western life. That night, at the Nivedita Ashram Orphanage, I thanked the Almighty that finally my dream was fulfilled: now all the orphans of Orissa are my children. Thus, my dream of providing agricultural technology took a life of its own and became a dream of serving the orphans of Orissa. When my wife learned of this decision she also was excited and gave me warning that I must not do a shoddy job just because they are helpless orphans. She drew up a methodical step-by-step plan for me on how to proceed. One such charge was to find out details about what happens to the orphans of Orissa. I have addressed this later in this article.

At the Nivedita Ashram, I found that the orphanage is founded on the principle of Sri Aurobindo and Sri Ma. Because my approach would be based on western methods I had to make sure that my methods do not run contrary to the spiritual methods in use. Because my exposure to the orphanage took place towards the end of my 2005 trip, I did not have much time to take any steps in this regard. Therefore during the 2006 trip I spent nearly two weeks at Pondichery to learn about the principles and methods associated with Sri Aurobindo Philosophy and expanded by Sri Ma. I was simply stunned to find that the model that I had developed for the Nivedita Ashram was already in full operation both at the Aurobinda Ashram at Pondichery and at Auroville. Simply put, technological upliftment is not only possible along with spiritual upliftment, but must be a component of integrated education and service to the Devine. This not only gave me a sigh of relief, but I also found out that my struggle was over and the process of learning has just started. It is just a matter of faithfully duplicating the Pondichery success at Patalipank. This is reflected in the master plan given in the second portion of this article.

Now about the Orphans of Orissa. As I have said in the beginning, it is still a learning process for me. However, the past year has given me some time to learn a little more about rural Orphans. Some of these have been detailed in the master plan given below. Before going to the master plan, I wish to draw attention to one of my most recent findings. During my 2006 Orissa tour, I conducted a nonscientific (and certainly superficial) survey at some of the leading institutions of Orissa such as Ravenshaw College, SCB Medical College, GM College, JITM, NIST, Synergy and KIIT. In some cases the survey was conducted while visiting the campus while for other institutions the survey relied on information given by people knowledgeable about these campuses. In no

case did I find any information about a single female who actually grew up in an orphanage. It is probably no exaggeration to say that not only these female orphans are abandoned on the roadside as infants, but they are also being abandoned on the roadside as adults. Therefore it is no wonder that we do not find many orphans in the social hierarchy. Why this happens becomes clear when the cost involved in higher education is taken into consideration. For example, if a student qualifies for an Engineering college or Medical College, the cost of travel, boarding, lodging, books, equipment, tuition and health care etc. can easily exceed Rs.5000 per month in an urban area. Thus, the total cost for each student could exceed Rs.2 lakhs during a 4-year period, not to mention the donations required in private colleges. Against this stark reality, IAFF has embarked on an uphill battle to reverse the apathetic tide against the orphans of rural Orissa. I am hopeful that readers of this article will join IAFF as partners in progress. They can do so in one or more of the following ways:

1. Please read the attached master plan and suggest improvements in its contents and implementation.
2. Please donate to IAFF Rs.1000 (one thousand rupees or whatever your resources permit) each year for as long as you can afford starting with 2007. Whatever amount you decide to share with IAFF, please do so during the month of January or earlier without depending on a reminder from me. It is obvious that this letter will reach some of you even after January. If so, please do not worry; if your donation arrives IAFF after January, it will be credited towards the following year. I have taken this strategy because it will give IAFF a financial picture before it undertakes budgeting and appropriations for the entire year. Further, this will reduce costs associated with bookkeeping, issuance of receipts and report writing etc. If you read the attached Master Plan, you will find that provision has been made so your money will not be used for items you do not approve. To avoid collection cost, please send the money through Money Order or Bank Draft payable to IAFF IOB Account # NRO 50082. If you wish to donate cash, please hand it over to Mr. Parsuram Mohapatra, Advocate, Plot 4, Unit 8, in front of DAV School, Bhubaneswar. Those who wish to pay smaller amounts for which money order or bank draft may not seem cost-effective, can combine donations of several people to make a larger amount, which can then be paid through MO or Demand Draft. In this case, kindly send the name and address of each donor so IAFF can give appropriate acknowledgement. In absence of such a list, credit will be given only to the person whose name appears on the transaction. The donation should be sent to the Bhubaneswar address given above in the letterhead. If you give your e-mail address, IAFF will issue you electronic receipt. To reduce postage and labor costs, IAFF will not send receipts through postal or courier mail.
3. Please contact as many of your colleagues, friends, family members, relatives and acquaintances as possible to participate in this program to the extent their personal situations will permit.

4. Please ask as many orphanages (not individual orphans) as you know or you can find to contact IAFF for assistance.
5. Please donate your time as your situation permits. This will include visits to different orphanages to monitor and execute programs, offer tutoring and teaching assistance, and other assistance that might optimize the use of your donations at the orphanages.

THE MASTER PLAN

MISSION STATEMENT: Creating social leaders from India's orphanages.

OBJECTIVE: To develop and execute a seamless educational protocol that will not only offer early childhood care and education, but will also allow each orphan to go as high as possible academically, vocationally and professionally and will thus offer leadership in the society.

LONG TERM GOAL: To make the above fund available for every eligible orphan in India

SHORT TERM GOAL: To make the above fund available for every eligible orphan in Orissa.

IMMEDIATE GOAL: To make the above fund available for every eligible orphan in the Nivedita Ashram, Patalipank, Kendrapara District. The Master Plan will be executed at this orphanage until it is optimized as an operational model, after which the whole plan or various components therein will be expanded to other orphanages of Orissa and, if possible, India, in that order.

PROBLEM DESCRIPTION: For the purpose of this Master Plan, an orphan is defined as a child who has taken up permanent residence in a registered orphanage regardless of circumstances which forced the child to seek residence in an orphanage. About 90% of Orphans in rural Orissa are female. These orphans fall under one or more of the following categories: 1) The child was abandoned at birth because it is a female child; it is not uncommon at the Nivedita Ashram to receive a newborn in odd hours of the night with the umbilical cord still attached. 2) One or both parents are deceased and the child is helpless. 3) One or both parents are alive but could not feed and clothe the child, and therefore surrendered the child to an orphanage.

At this writing, the Central Government allocates Rs.1500/month/child until the child becomes three years old for a maximum of 10 children per orphanage; the

Nivedita Ashram has at present 16 infants. After three years, the state government allocates Rs.500/per child/month until the child becomes 18 years old for a maximum of 50 children per orphanage; the Nivedita Ashram has at present 65 orphans. Thus, the number of orphans to be cared for exceeds the number for which government support is available.

Fortunately, some orphans get adopted (about 8-10 per year at the Nivedita Ashram). Some others receive sponsorship from benevolent individuals and families (at present about 5 receive such sponsorship at the Nivedita Ashram). As you can see, the number of such orphans is few and far between. Once the orphan becomes 18 years, she loses government support and therefore must leave the orphanage and be on her own because most orphanages do not have resources to support adult children without government support. This is where major individual and social tragedies come to play. Begging, Prostitution, Sex-trade/trafficking, Exploitation through low pay and bonded labor etc. are among the tragedies frequently reported in the news media. It is not hard to imagine that for every reported tragedy, many such unreported incidents probably occur but go unnoticed. These individual tragedies quickly get transformed into intractable social tragedies because the clients of sex-trade are usually moneyed men who seek multiple partners. Some of these males get infected with STDs (sexually transmitted disease) including HIV-AIDS without even being aware of their own clinical status because they are ashamed/afraid to seek screening and treatment for fear of disclosure. Thus, they pass on these STDs to their spouses, children and even perhaps grand children. While on one hand, these tragedies are wide spread, on the other hand few, if any, realize that the orphanages are minefields of talents waiting to be harnessed for the benefit of the society.

PROPOSED SOLUTION: It is my personal opinion that the above problem has an easy solution. As outlined below, a seamless educational protocol has been developed to keep the orphans “off the streets” and “in the class room” until they move on to professional careers. The following are various components of the proposed “seamless education protocol”.

1. **Early Care and Education:** The Nivedita Ashram is run through the philosophies of Sri Aurobinda and Sri Ma. In addition to spiritual education, the orphans are also provided basic education at the Ashram as soon as they become receptive to learning. Available resources will be used to reinforce this education through added emphasis on English (especially spoken English), Math, Science and Technology as early as possible. It is important that modern education with emphasis on science and technology does not run counter to the spiritual education the children are receiving. To facilitate this process, I went to Pondichery for nearly two weeks to

learn about the workings at the Sri Aurobinda Ashram. I was pleasantly surprised to find that science, technology and physical education are integral parts of the educational process at the Sri Auribindo Ashram and Auroville, an international community based on the application of science and technology. I am therefore convinced that spiritual and technological education can be blended together to impart integrated and holistic education to the resident orphans. Experts in "early child hood education" will be consulted to develop methods to identify the potential of each child as early as possible. In view of the fact that this is a highly variable trait, diagnosis, counseling and guidance will be a continuous process until each child's potential and aptitude is identified. It is anticipated that assessment will become easier as the children mature and ate capable of expressing their own preferences. Once such diagnosis has been accomplished, either appropriate education/training facilities will be developed at the orphanage or the child will be sent to an education/training center with needed financial support.

2. **Intermediate Education:** This includes children between 5-16 years old. If the aptitude/talent diagnosis shows that the child has high potential for scholastic accomplishment, appropriate coaching/guidance will be provided to optimize the child's accomplishment. However, if the diagnosis shows that the child has limited potential for scholastic accomplishments, she will be directed toward a vocational training rather than and aimless academic pursuit. These children, however, will be provided functional education (such as counting money, balancing checkbooks and expense sheets, and trade related education such as health care, welding, electronics etc) so they can use this knowledge in their future pursuits. Depending on economic reality, the vocational training will be offered either at an institution founded for the orphans or at a distant institution with needed financial support. Those children who will be guided towards vocational education will continue to receive, even after graduation, guidance, counseling and micro-financing until they are established in their chosen vocations.
3. **Distant Learning:** Computer technology will be used to offer distant learning and guidance wherever possible. This will not only compress the time and cost associated with travel, but will also enable IAFF to recruit experts who can give time on a voluntary basis. The possibility of such undertaking has already been tested successfully at Jahangirabad, near Salepur, through collaboration with ADIRE (www.adire.org), a NGO in Orissa.
4. **Higher Education:** Those who show high scholastic/academic aptitude will be given needed financial support to accomplish their chosen goals. This support will be in the form of student loans rather than "give-aways". The loan will be recouped in installments once the student finds gainful employment. Loan refund will allow

IAFF to offer revolving support to a larger number of orphans. This model has already been applied by IAFF in the USA for students who come for higher education in non-technical fields without financial support.

5. **Vocational Education:** Those orphans who fail to progress along the academic path will be provided vocational education with emphasis on technology rather than the traditional "sewing", "knitting", "handicraft" etc. Thus, vocationally trained girls will learn nursing, midwifery, and even welding, electronics etc., which will enable them to compete in the male-dominated society.
6. **Adult Support System:** It is envisaged that the educational protocol through which the orphans will progress from their infancy will help them develop an outlook toward "thinking outside the box" in shaping their adult lives, which, hopefully, will also include marriage and family etc. It is further envisaged that some of these adults will face marital difficulties faced by others in the society. Because these orphans will lack "family support system", they will return to the same orphanage where they grew up. Their children will receive the same care/education they themselves received while growing up at the orphanage. Because the returning adults will have vocational skills, they will produce "goods and services" that will be marked through assistance from IAFF. It is to be noted that an "adult orphan" care is already in operation at the Nivedita Ashram for people abandoned by their children. This infrastructure will be augmented to handle new challenges resulting from returning adults.

PLAN EXECUTION: The Master Plan will be executed under IAFF's "**DEVELOPMENT WITHOUT GOVERNMENT"** program. Under this program, IAFF has already established an Agriculture Institute at Barakoli, Subdivision Kamakshyanagar, District Dhenkanal, where organizations and individuals are being trained annually in "Integrated Farming System" and "Controlled Environment Agriculture". An Energy Institute has also been established in collaboration with ADIRE at Jahangirabad near Salepur, Cuttack District, where research and development is under way for harnessing solar energy for rural development. The Nivedita Ashram will be developed into an Education Institute, in collaboration with AICF (Asian Indian Community Foundation-Western New York Chapter) and other interested US and Orissa NGOs. Thus, the Ashram will become a model orphanage for replication at other locations within the state. A parcel of 10-acre agricultural land has already been procured for the Ashram through AICF. Land use plan is under development at IAFF to bring sustainability through a stepwise approach: 1) Reduction in expenses for purchasing edibles, 2) Enhancing production of marketable commodities for generation of supplemental income, 3) Procurement of agricultural

tools and machines for use at the Orphanage and rental to the surrounding community when not in use at the orphanage, etc. This land has already offered a net profit of approximately Rs. 25,000 through coconut, fish, rice, pulses and vegetables during the first year of operation in the year 2005-2006.

The administrative/management structure at the orphanage has been modified to bring operational efficiency and focused approach to achieve targeted goals in timely manner. Application has already been submitted to expand adoption from National to International spheres. When funds become available to support orphans beyond the Nivedita Ashram, this assistance will be offered statewide and, if possible, nationwide. This will be accomplished through various web portals, newspapers and radio and TV channels.

FUND RAISING: The primary effort will be directed toward the traditional procedure of "donation solicitation". Next emphasis will be given to submitting grant proposals to various funding agencies such as Bill and Melinda Gates Foundation, UNICEF and Global Giving Inc., etc. Various NGOs in Orissa have also been requested to spare some of their resources for this objective and engage in raising donations in the rural areas. In this regard, NGOs already operating orphanages will be offered partnerships with IAFF. In addition, creative methods will be developed to raise funds through various "for-profit" undertakings such as craft sale, cultural programs, road-side car wash, community service for pay, and sale of agricultural produce and commodities etc. As stated earlier, two programs to be initiated soon are: 1) Purchase of a tractor for mechanization of agricultural operations at the orphanage farm and its rental to community farmers when it is not in use at the farm. 2) Purchase of solar lights (two have already been purchased) to help children's education at the orphanage during power outage and rental of these units to the community when not in use at the orphanage. Other multiple use projects are under contemplation and economic evaluation.

FUND ADMINISTRATION: Donations collected inside India will be deposited in the IAFF NRO account at the Indian Over Seas Bank at Bhubaneswar. Donations and grant funds collected inside USA/CANADA will be deposited in IAFF accounts at the Community National Bank, Louisburg, North Carolina, USA. The dollar funds will be transferred to overseas accounts as needed while the remainder will be invested through certified financial advisors for higher returns, as is being done for existing IAFF funds. With rare exceptions to handle contingencies and small item purchases, for which cash transaction may be needed, all transactions will be made to leave paper trails for transparency and accountability. The Nivedita Ashram will function as the

clearinghouse for all applications when the program is expanded to other parts of the state. After it receives the applications, it will screen them on the basis of eligibility criteria and send them to IAFF for further evaluation. While the eligibility rules many need to be changed from time to time to meet different circumstances, the basic eligibility will be female children living full time in a registered orphanage. A selection/award committee will be formed consisting of members of its advisory board or, through their recommendation, experts from outside the advisory board. The student loans will not be a fixed amount. Instead, applicants will be encouraged to develop a budget. The recipient will be required to sign an agreement with the IAFF that she will refund the money after gainful employment. The agreement will also contain a clause which will encourage the recipient to make donations depending on her personal financial situation. The agreement will require the home-orphanage (or another orphanage willing to do so) to stand as a guarantee for loans extended to its resident students.

USE OF FUNDS: In addition to providing educational assistance to the needy orphans, funds and interests earned on them will be used for a wide range of projects such as (but not limited to) construction of buildings (to provide residence and instructional facilities), sports facilities, hiring of teachers, coaching staff, and professionals for evaluation and counseling, purchase of stationeries and school supplies, including computers and distant learning tools etc. It is possible that some donors might prefer that their donation be not used for a given category. If they give their preferences in writing (no oral request will be honored), IAFF will make sure that their stipulations are honored. Because all funds will be pooled, this will be done at the time of budgeting. IAFF will not accept donations targeted for a named orphanage or orphan because this will amount to money transfer, which is outside the charter of IAFF.

REPORTING AND ACCOUNTABILITY: All donations and grants, depending on whether they are received in the form of US/Canadian dollars or Indian Rupees, will be announced annually in **The IAFF FORUM**, the official publication of IAFF. In addition, reports will be prepared and submitted as per the requirement of a given funding agency. **The Forum** is published annually in the month of June and is distributed free of cost to attendees at the annual OSA (Orissa Society of the Americas) convention held during the July 4th weekend. After the OSA convention, it can be obtained from IAFF at a cost of US $5.00 plus applicable postage. The Forum can also be read at the IAFF website http// www.iaff1.org (please not that following iaff, it is the number “1”, not the letter “l”). The report/announcement will contain the name of each donor and the amount of donation, provided that the donor has not requested

anonymity. The annual report will also contain each recipient's photo, biography and goals. To save money and time, the annual audit will be limited to review by the board of advisors. No formal auditing or tax filing will be undertaken because, as per rules of US-IRS (United States Internal Revenue Service), no filing of income tax is required if the annual income is $25,000 (twenty five thousand dollars) or less by a 501(c) public charitable organization such as IAFF. However, auditing by a certified/chartered accountant will be done when deemed necessary by the IAFF board of advisors or donors donating more than $5000 (five thousand dollars) in the USA and more than Rs.10,000 (Ten thousand rupees) in India. When applicable, such reports will also be a part of the annual report published in **The Forum**. It is to be noted that every year, the annual report is submitted to the board of directors and advisors for approval before publication in **The Forum**.

ଆରପାରିର ସମ୍ପର୍କ

ଅଭିରାମ

ସେତେ ବେଳକୁ ପ୍ରାୟ ଅଧ ରାତିରୁ ବେଶି । ଫଗୁଣ ମାସ, ଥଣ୍ଡା କମି ନଥାଏ, କାକର ଟପ ଟପ ହେଇ ପଡୁଥାଏ ସତେ ଯେମିତି ଗୋଟା ଗୋଟା କୁଆପଥର ପଡୁଛି କଦଳି ପତ୍ର ଉପରେ ଆଉ ଶବ୍ଦ କରୁଛି ଟପ୍ . . .ଟପ୍ . . . ଟପ୍ . . . । ମୁଁ ଆଉ ରବି ଗୋଟେ ଡିମି ଡିମି ଜଳୁଥିବା ଟର୍ଚ ଲାଇଟ୍ ଧରି ଘୋଡି ପୋଡି ହେଇ ବାହାରିଲୁ ।

ଗାଁ ଶେଷ ମୁଣ୍ଡରୁ ଆରମ୍ଭ ହେଇଛି ପୋଖରି, ପୋଖରି ଟା ଲମ୍ବା ଆଉ ଦଳ ଭର୍ତ୍ତି । ପୋଖରି ସରୁ ସରୁ ଆସିବ ଗୋଟେ ଦୋ ଛକି । ତାହଣେ, କୋଣେ ଗଲେ ପଡିବ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପଡା । ଆର ରାସ୍ତା ଗହିର ମଝି ଦେଇ ଯାଇଛି ପାଖ ବଜାରକୁ । ସେଇ ରାସ୍ତାରେ ପ୍ରାୟ ଗୋଟେ କିଲୋମିଟର୍ ଗଲେ ଆସିବ ଜୋର ଗଡାଣି । ନୁଆ ଗାଁ ଯୋର ସେଇଠୁ ଆରମ୍ଭ । ସେଠି ଗଡି ଯୋର ବନ୍ଧେ ବନ୍ଧେ କୋଶେ ଚାଲିଲେ ପଡିବ ଗାଁ ମଶାଣି, ମଶାଣି ଟା ଫାଙ୍କା ଦଣ୍ଡା । କିଛି ତାଳ ଗଛ, ଦୁଇ ଚାରିଟା ଖଜୁରି ଗଛ , ମଶାଣି ଚାରି କର କିଆ ଭେଡା, ସତେ ଯେମିତି ଓଢେଇ ରଖିଛି ପର ପାରିର ପୂର୍ବ ପୁରୁଷ ମାନଙ୍କୁ । ମଶାଣି କୁ ଲାଗି ଲାଗି ବଡ ବନ୍ଧ । ସେଇ ବନ୍ଧେ ବନ୍ଧେ କିଛି ବାଟ ଗଲେ ପଡିବ ଗହିର ସଫେଇ । ସଫେଇ କୂଳ ରେ ଛିଡା ହେଇଛି ୨୦୦ ବର୍ଷର ବୁଢା ବୁଧିଆ ବରଗଛ ।

ଜହ୍ନ ପଡିଥାଏ , କୁହୁଡି ଜମି ଆସୁଥାଏ ବେଳକୁ ବେଳକୁ । କଟାହେଇସାରିଥିବା ଧାନ ମୁଳ ସବୁ ନରମି ଆସୁଥାଏ କାକର ରେ ଭିଜି ଭିଜି । ମୁଁ ଆଉ ରବି ଆଗ ପଛ ହେଇ ଚାଲୁଥାଉ ମଶାଣି ପାଖ ବୁଧିଆ ବରଗଛ ପାଖକୁ । ମଝିରେ ମଝିରେ କୋକି ଶିଆଳି କିଆ ବୁଦା ଭିତର ପଡୁ ଖସ୍ ଖସ୍ କରିଥାନ୍ତି । ରବି ଟିକେ ଡରି ଡରି ମୋ ପଛେ ପଛେ ଲାଗି ଲାଗି ଆସୁଥାଏ । ଧିରେ ଧିରେ ମଶାଣି ପାଖେଇ ଆସିଲା , ଆମେ, ବନ୍ଧ ଉପରକୁ ଚଢି ଯାଇ କିଆ ସେପଟକୁ ନିରେଖି ଦେଖିଲୁ । ମୋ ହାତରେ ଟର୍ଚ । ଦେହ ଟିକିଏ ମାଡି ମାଡି ପଡୁଥାଏ । ଟର୍ଚ ଜଳେଇବାକୁ ସାହସ ହେଉ ନଥାଏ । ଦଣ୍ଡା ମଝିରେ କିଏ ଚାଲୁଛି ପରା ଧଳା ଲୁଗା ପିନ୍ଧି, ପଛରେ ହାତକୁ ଛନ୍ଦି । ରବି ମୋତେ ଘୋଷାଡି ଆଣିଲା । ନାଥ ଅଜା ବୁଲୁଛି , ଦେଖିଲୁ ? ରବି ଫୁସ୍ ଫୁସ୍ କରି କହିଲା । ମୁ ମୁଣ୍ଡ ଟୁଙ୍ଗାରିଲି । ଛାତିରେ ମୋର ଛାତିଏ ଭୟ । ନାଥ ଅଜା ମରିବାର ୧୦ ଦିନ ଭି ହେଇନି, ପିଣ୍ଡ ନ ପାଇଲେ ବୁଢା ସେପାରିକି ଯିବ କେମିତି ? ମୁ ଭାବିଲି । ଆମ ଛାତି ଧକ୍ ଧକ୍ ହେଇ ପଡୁଥିଲା, ଭିତରେ ଡର ନଥିଲା ତାହା ନୁହେଁ , କିନ୍ତୁ ଗୋଟେ ବିଶ୍ୱାସ ଥିଲା , ପାଗେଲି ଦେଇ

ଭି ତ ଏଇଠି କୋଉଠି ଥିବ । ଯଦି ନାଥ ଅଜା ବା ଆଉ କୋଉ ଡାହାଣି ଆମକୁ ଦେଖି ମାଡି ଆସନ୍ତି, ପାଗେଲି ଦେଇ କଣ ଚୁପ୍ ଚାପ୍ ଦେଖିବ ? ରୋକିବନି ? ତାକୁ ଦେଖିବାକୁ ତ ମୁ ଆସିଛି ଏଇ ଅଧ ରାତିରେ । ସେ କଣ ଜାଣିପାରିନଥିବ ? ତା ଉପରେ ଥିବା ଅଭିମାନ ଗୁଡାକ ଭି ଉଛୁଳି ପଡିଲା ସେତିକି ବେଳେ ।ଧକ୍ ଧକ୍ ହେଇ ମୋ ଭିତରୁ ବାହାରି ଆସିଲା କଇଁ । ରବି ମୋତେ ଟାଣି ଦେଲା ବନ୍ଧ ଉଢାଳ କୁ, ବୁଧିଆ ବରଗଛ ପାଖେଇ ଆସୁଥିଲା ।

ମୋ ପାଇଁ ପାଗେଲି ଦେଇ ଥିଲା ସବୁ କିଛି । ସେ ବି ମୋତେ ଭଲ ପାଉଥିଲା , ଗେଲ କରୁଥିଲା , କୋଳି ତୋଳି ଆଣି ଦଉଥିଲା , ମୋ ପାଇଁ ଗାଁ ରେ ଝଗଡା କରୁଥିଲା । କଥା କଥା ରେ ମୋ ବୋଉ କେବେ କେବେ କହେ, ପାଗେଲି ଦେଇ ମୋ ପାଇଁ ଯଶୋଦା । ମୁଁ ବୋଉ ପାଖରେ କମ୍ ତା ପାଖରେ ବେଶି ରହୁଥିଲି । ଯଦି ସେ ମୋଠୁ ୧୦ ବର୍ଷ ବଡ ନହେଇ ଥାନ୍ତା ଆଉ ମୋ ଭାଇ ତାକୁ ପ୍ରେମ କରୁନଥାନ୍ତେ, ଆମ ସମ୍ପର୍କ କୁ ପ୍ରେମ ର ଆଖ୍ୟା ମୁ ଏବେ ଦେଇ ପାରନ୍ତି । ଭାଇଙ୍କ ସହ ତାର ପ୍ରେମ କୁ ମୁ ଜାଣିଥିଲି, ସମର୍ଥନ କରୁଥିଲି, ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିଲି । ମୋତେ ସେତେ ବେଳକୁ ୧୨ ବର୍ଷ , ମୁଁ ସପ୍ତମ ରେ ପଢୁଥାଏ । ମୋ ବୁଝିବାରେ, ବୋଉ ରାଜି ଥିଲା, ପାଗେଲି ଭଳି ଝିଅ ଟିକୁ କେହିବି ବୋହୁ କରି ନେବ କିନ୍ତୁ ବାପା ରାଜି ନଥିଲେ । ମୁଁ ତାକୁ ବେଳେ ବେଳେ ମଜାରେ ଭାଉଜ ବୋଲି ଡାକେ, ସେ ଲାଜେଇ ଯାଏ, ମୁହଁ ତାର ରଙ୍ଗା ପଡି । ଭାଇ ମୋତେ କେବେ କିଛି କହୁନଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଦେଇ ମୋ ହାତରେ ଚିଠି ପଠାଏ, ଭାଇ ଚୁପ୍ ଚାପ୍ ନେଇ ନିଅନ୍ତି ।ସବୁ କିଛି ଠିକ୍ ଠାକ୍ ଚାଲିଥିଲା । ସବୁ ବଦଳି ଗଲା ଯେତେବେଳେ ମୁଁ ମାମୁଁ ଘରୁକୁ ଯାଇଥିଲି ।

ମାମୁଁ ଘରେ ମୋତେ ଜର ହେଲା , ଜର ଟିକେ ଛାଡିଲା ବେଳକୁ ମାସେ । ଘରକୁ ଫେରିଲାବେଳେ, ମନରେ ବହୁତ କଥା, ପାଗେଲି ଦେଇ ମୋ ପାଖକୁ ଦଉଡି ଆସିବ, ଗେଲ କରିବ, ଝଡି ପଡିଛୁ ବୋଲି କହିବ, ମୋତେ ଟେକି ନେଇ ଚୁପ୍ ଚୁପ୍ କରି ବହୁତ କଥା ପଚାରିବ । ବୋଉ ଗରମ୍ କ୍ଷିର ଆଣି ଦେଇ ଯାଉଥିବ, ମୁଂ ପିଇବାକୁ ମନା କରିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଦେଇ ମୋତେ ପିଆଉ ଦେଉ ଥିବ । ଏମିତି କେତେ କଥା ମୋ ମନରେ ଆସୁଥିଲା । କିନ୍ତୁ ସେମିତି କିଛି ହେଲାନି, ୨ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅପେକ୍ଷା କଲି, ଘରୁ ବାହାରକୁ ଯିବାକୁ ମନା । ମନରେ ମନରେ, ବହୁତ ରାଗୁ ଥିଲି ତା ଉପରେ, ସେ ଆସିଲେ ତା ସହିତ ମୋର କୌଣସି କଥା ନଥିଲା । କିନ୍ତୁ ସେ ଆସିଲାନି । ଭାଇ ସହରରୁ ଫେରିଲେ, ଭାରି ଭାଙ୍ଗି ଭାଙ୍ଗି ପଡିଥିଲେ, ପୁରା ଚୁପ୍ ଚାପ୍ । ବୋଉ ବା ବାପା ଙ୍କ ସହିତ ଭି କଥା ହେଉ ନଥିଲେ, ମୋ କଥା ତ ଛାଡ, ମୁ ତ ପୁରା ପୁରି ଜରରୁ ଉଠି ନଥାଏ । ମୁଁ ବୋଉକୁ ପାଗେଲି ଦେଇ କଥା ଥରେ ଦି ଥର ପଚାରିଥିଲି , ସିଏ ଖାଲି ଦେହ ଭଲ ହେଇ ଯାଉ ବୋଲି

କହୁଥିଲା । ଜର ସମ୍ପୂର୍ଣ ଛାଡିଲା ବେଳକୁ ଦଶ ଦିନ ବିତି ଗଲାଣି । ଏହା ଭିତରେ ଦେଇ ର ଦେଖା ନଥିଲା । ମୁଁ କାରଣ ଖୋଜି ପାଉନଥିଲି, ଅଭିମାନରେ ଖୋଜୁ ଭି ନଥିଲି ।

ସ୍କୁଲ୍ କୁ ଗଲା ଦିନ ରବି ଆଉ ଧୁନ ଦେଖା ହେଲେ, ଦେଇ କଥା ପଚାରିଲି । ସେମାନେ ଚୁପ୍ ରହିଲେ, ଶେଷରେ ରବି ମୁହଂ ଖୋଲିଲା, ପାଗେଲି ଦେଇ ମରିବାର ମାସେ ହେଲାଣି । ତୁ ଯେତେବେଳେ ବେଳେ ମାମୁଂ ଘରକୁ ଯାଇଥିଲୁ ତାକୁ ବାତ ମାରିଲା , ଧନୁଷ୍ଟଙ୍କାର ବାତ । ତାକୁ କଟକ ହସ୍ପିଟାଲ୍ ନେଲେ, କିନ୍ତୁ ବଞ୍ଚିଲାନି । ତୋ ବୋଉ ଆମକୁ ମନା କରିଥିଲା କହିବା ପାଇଁ । ତୋତେ ଜର ହେଇଥିଲା, ତୁ ରାତିରେ ବିଳି ବିଳି ହଉ ଥିଲୁ, ସେଥି ପାଇଁ । ମୋ ପାଇଁ ଆକାଶ ଛିଣ୍ଡି ପଡୁଥିଲା , ଚାରି ଆଡେ ଅନ୍ଧାର, ତାରା ଶୁନ୍ୟ ଆକାଶ ଧୁମ୍ କରି ପଡିଲା ମୋ ଉପରେ, ତଳେ ଭୁଇଁ ମଧ୍ଯ ଅପସରି ଗଲା, ମୁ ପେଶି ହେଇ ଖସି ଯାଉଥିଲି ପାତାଳ କୁ, ଭୁଗର୍ଭ କୁ । ରବି ମୋତେ ଧରି ପକେଇଲା ।

ସେଇ ଦିନଠୁ ପାଗେଲି ଦେଇ କୁ ଦେଖିବାର ଇଛା ବଢି ବଢି ଗଲା , ମୁ ଆଉ କାହାକୁ ବିଶ୍ବାସ କରୁନଥିଲି, ଦେଇ ଭି ମରି ପାରେ , ମୋତେ ଏକା ଛାଡି ଚାଲି ଯାଇ ପାରେ, ମୋ ମନ ମାନୁ ନଥିଲା । ମୁଁ ଉପାୟ ଖୋଜୁଥିଲି, କିନ୍ତୁ ପାଉନଥିଲି । ଆମେ ସବୁ ଯାଣିଥିଲୁ ରାତି ଅଧ ହେଲେ, ନୁଆ ଗାଁ ମଶାଣି ରୁ ଡାହାଣି ମାନେ ଗୋଠ ହେଇ ବାହାରନ୍ତି, ତାଙ୍କ ମୁହଁ ରୁ ବାହାରୁ ଥାଏ ଆଲୁଅ । ଧାଡି ହେଇ ସେମାନେ ବୁଧିଆ ବରଗଛ ପାଖରେ ମେଳ କରନ୍ତି, ସଫେଇ ରୁ ପାଣି ପିଅନ୍ତି, ଅନ୍ୟ ଡାହାଣି ମାନଙ୍କ ସହିତ ଦେଖା ସାକ୍ଷାତ କରନ୍ତି । ପାଗେଲି ଦେଇ ଭି ତ ଥିବ ସେଇ ଡାହାଣି ଗୋଠରେ ? ମୁଁ ରବି କୁ ପଚାରିଲି । ଚାଲ୍ ବୁଧିଆ ବରଗଛ ପାଖକୁ ଯିବା । ସେ ପ୍ରଥମେ ଥତ ମତ ହେଉ ଥିଲା, ଡରୁ ଥିଲା । ମୁଁ ତାକୁ ବୁଝେଇଲି, ଦେଖ୍ ପାଗେଲି ଦେଇ କୁ କି ଡର ସେ ମୋତେ ଦେଖିଲେ କେତେ ଖୁସି ହେବ ? ଶେଷକୁ ରବି ରାଜି ହେଲା । ଆମେ ଦିନ ସ୍ଥିର କଲୁ । ରାତି ଅଧରେ ବାହାରିବା ସ୍ଥିର ହେଲା । କେବଳ ଧୁନ ଏକଥା ଯାଣିଥିଲା । ସେଦିନ ଆମେ ଦୁହେଂ ପଢିବା ବାହାନାରେ ଧୁନ ଘରେ ରହିଲୁ । ଗାଁ ଶେଷ ମୁଣ୍ଡରେ ତାଙ୍କ ଘର, କେହି ଜାଣିବାର ସମ୍ଭାମ୍ବନା ନଥିଲା । ତା ବାପା, ବୋଉ ନଥିଲେ କେବଳ ତା ମାଉସି ଘରେ ଥିଲା । ଯୋଜନା ଅନୁଷାରେ ଆମେ ଠିକ୍ ରାତି ଅଧରେ ବାହାରିଲୁ ।

ବୁଧିଆ ବରଗଛ ର ଗୋଟେ କୋଣରେ ଲୁଚି ରବି ଆଉ ମୁଁ ଅପେକ୍ଷା କରୁଥିଲୁ, କେତେବେଳେ ଡାହାଣି ସବୁ ପାଣି ପିଇବାକୁ ଆସିବେ । ଆମ ହାଫ୍ ପ୍ୟାଣ୍ଟ ପକେଟ୍ ରେ ଥାଏ ଗୋଟେ ଗୋଟେ ଲୁହା ପିରକ । କେତେବେଳେ ମୁଁ ଘୁମେଇ ପଡିଛି ମନେ ନାହିଁ । ହଠାତ୍ କିଏ ମୋ ଗାଲ ଆଉଂଷି ଦେଲା ଭଳି ଲାଗିଲା, ମୁଂ

ଚମକି ପଡିଲି, ନିଦୁଆ ଆଖି ଆଗରେ ଛିଡା ହେଇଥିଲା ମୋ ଦେଇ । ପିନ୍ଧିଥିଲା ସେଇ ଆକାଶି ରଙ୍ଗର ଚୁଡିଦାର, ସେଇଟା ତାକୁ ଖୁବ୍ ମାନେ । ମୁଁ କିଛି କହିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲି ସେ ମୋତେ ଚୁପ୍ ରହିବାକୁ ଇଙ୍ଗିତ ଦେଲା, କାଳେ ରବି ଉଠି ପଡିବ । ମୁଁ ସାବଧାନ ରେ ଉଠି ଛିଡା ହେଲି, ଦେଇ ମୋତେ ତା ପଛେ ପଛେ ଆସିବାକୁ କହିଲା । ମୁ ତାକୁ ଅନୁସରଣ କଲି । କେତେଦୁର ଯାଇଛି ମନେ ନାହିଁ । ଗୋଟେ ଛୋଟ ହୁଡା ଉପରେ ସେ ବସିଲା, ମୁ ତା ପାଖରେ ଛିଡାହେଲି, ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁ ତାକୁ କିଛି କହିନଥାଏ, ହଠାତ୍ କୋହ ଉଛୁଳି ଆସିଲା, ମୁ କଇଂ କଇଂ ହେଇ କାନ୍ଦି ପକେଇଲି, ତୁ କାହିଙ୍କି ମରିଗଲୁ, ମୋ କଥା କଣ ତୋର ମନେ ପଡେନି, ଏମିତି ଥୋଡାଏ କଥା ବାଚାଳ ଙ୍କ ଭଳି ଗପି ଗଲି । ସେ ମୋ ହାତ ଧରି ତା ପାଖକୁ ଟାଣି ନେଲା, ତା କୋଳରେ ମୁଣ୍ଡ ରଖି ଗେଲ କରି ପକେଇଲା, ହସିଲା,

ମୁଁ ମଲି କେତେବେଳେ ? ମୋତେ ଛୁଇଁନୁ, ମୋ ସାଙ୍ଗେ କଥା ହେଉନୁ , ମଲା ଲୋକ କଣ କଥା କହନ୍ତି ? ମୁଁ ତା ଗାଲ ଚିପିଦେଲି, ତା ପାଟି ଆଁ କରି ଦେଖିଲି, ପାନ ବାସ୍ନା ଆସୁଥିଲା ।

ତୁ ମରିନୁ, ତାହାଲେ ମୁଁ ମାମୁଁ ଘରୁ ଆସିବା ପରେ କାହିଙ୍କି ଆସିଲୁ ନି ?

ମୋତେ ବାହା କରେଇ ଦେବେ ବୋଲି ଲଗିଛନ୍ତି, ମୁଁ ଏଠାରେ ଲୁଛିଛି, କେହି ଯାଣିନାହାନ୍ତି । ତୁ କାହାକୁ କହୁବୁନି, ମୋ ରାଣ । ମୋତେ ଆଉ ଗୋଟେ ଯାଗାରେ ବାହା କରେଇବେ ବୋଲି କହୁଛନ୍ତି । ତୁ କହ ତୋତେ କଣ ଭଲ ଲାଗିବ ? ମୁଁ ମୁଣ୍ଡ ଟୁଙ୍ଗାରି ମନା କଲି । ମୋତେ ପରିବେଶ ସହଜ ଲାଗୁଥିଲା । ମୋ ଅଭିମାନ ଦୁର୍ଗମ ବନ୍ଧ ଫୋଟକା ଟାଏ ଭଳି ମିଳେଇ ଗଲା, ଆମେ କେତେ କଥା ଗପିଲୁ, ବାର ଆଡ କଥା, ଗାଁ କଥା, ମୋ ମାମୁଁ ଘର କଥା, ଭାଇଙ୍କ କଥା , ଅନେକ କଥା . . . .

****

ହଷ୍ଟେଲ୍ ର ରାତି ଅଧିଆ ଖଟିଟା ପୁରା ହେଇ ନଥିଲା । ସୁରେଶ ର କଥା ଆମେ କେହି ବିଶ୍ୱାସ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନଥିଲୁ । ବାହାରେ ଅନ୍ଧାର, ହାଡ ଭଙ୍ଗା ଶିତ । ଆମେ ସମସ୍ତେ ସୁରେଶ ଙ୍କୁ ଚାହିଁ ବସିଥିଲୁ । ଆମେ ସମସ୍ତେ ଜାଣୁ, ସୁରେଶ୍ ଏମିତି ମିଛ କୁହେନା, ତା ଗମ୍ଭିର ମୁହ୍ ତା କଥା କୁ ବିଶ୍ୱାସ କରିବାକୁ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ବାଧ କରୁଥିଲା । ଶେଷକୁ ଧୀର ମୁହଁ ଖୋଲିଲା । ଧୀର ଏ ସବୁ ରେ ବିଶ୍ୱାସ କରେନା । ତୁ ଗୋଟେ ବଡ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଛୁ ସେଇ ବରଗଛ ତଳେ , ଧୀର କହିଲା ।

ସୁରେଶ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଅନେଇଲା, ଆମ ଠାରୁ ସମର୍ଥନ ଆଶା କରୁଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଆମେ ସମସ୍ତେ ଚୁପ୍ ଥିଲୁ । ମୋତେ ଲାଗିଲା ସୁରେଶ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କ ସ୍ଥିତି କୁ ମିଛ ଭାବିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛି କିନ୍ତୁ ସେଇ ଘଟଣାକୁ ସ୍ୱପ୍ନ ବୋଲି ନୁହେଁ ।

ରବିନ୍ଦ୍ର ନାଥଙ୍କର ଗୋଟେ ପଦ କବିତା ମନେପଡିଲା

ସମାଜ ସଂସାର ମିଛେ ସବ୍
ମିଛେ ଏ ଜୀବନେର୍ କଲରବ୍ ଓଁ

ସୁରେଶ ଧୀରେ ଧୀରେ ଉଠିଲା, ତା ବାକ୍ସ ରୁ ଗୋଟେ ପାନ ମସଲା ଡବା କାଢିଲା । ସେ ଡବା ଭିତରେ ଖବର କାଗଜ ରେ ଗୁଡା ଗୋଟେ ପୁଡିଆ । ସେଇ ପୁଡିଆ କୁ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ଖୋଲି ଆମ ଆଗରେ ଧରି ରଖିଲା । ପୁଡିଆ ଭିତରେ ୩ ଟି ସତେଜ ବରକୋଳି । ଏଇଟା କଣ ? ଆମେ ସମସ୍ତେ ଏକ ସ୍ୱରରେ ପଚାରିଲୁ ଓଁ

ମୁଁ ପାଗେଲି ଦେଇ ସାଙ୍ଗରେ ଆସିଲା ପରେ, କେତେ ବେଳେ ରବି ର ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଛି, ମୋତେ ନଦେଖି ସେ ଡରି ଡାକ ପକେଇଛି ଆଉ କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ଗାଁ ଆଡେ ଦୌଡିଛି । ମଶାଣି ପାଖା ପାଖି ବାପା ଆଉ ଆମ ଗାଁ ର ଦି ଜଣ ରବି କୁ ଦେଖିଲେ । ଏହା ଭିତରେ ଧୁନ ର ମାଉସି ବାପା ଙ୍କୁ ଡାକି ସବୁ କଥା କହିଦେଇଥିଲା । ବାପା ଦି ଜଣ ଙ୍କୁ ଡାକି, ଲନ୍ଟହଣ ଧରି ବରଗଛ ପାଖକୁ ଆସୁଥିଲେ । ଖୋଜା ଖୋଜି କରି ମୋତେ ଅଚେତ ଅବସ୍ଥାରେ ମଶାଣି ପାଖ ଗୋଟେ ହୁଡା ଉପରେ ପାଇଲେ । ଟେକା ଟେକି କରି ଘରକୁ ନେଲେ । ଓଝା ଆସି ଝଡା ଝଡି କଲା, କାଟ ପାଣି ଦେଲା, ତେଉଁରିଆ ଦେଲା । ଦେହ ଭ୍ଲ ହେଉ ହେଉ ସପ୍ତାହେ ।

ଘରକୁ ଆଣିବା ପରେ ମୋର ଯେତେବେଳେ ଚେତା ଫେରିଲା, ଓଝା ମୋତେ ବହୁତ କଥା ପଚାରିଲା, ମୁ କିଛି କହିଲି ନାହିଁ । ସମସ୍ତେ ଧରି ନେଲେ, ମୋ ଉପରୁ ଦୃଷ୍ଟି ଛାଡିନାହିଁ । ମୁଁ କିନ୍ତୁ ସବୁ ମନେପକେଇ ପାରୁଥିଲି, କିନ୍ତୁ କିଛି କହୁନଥିଲି, ଦେଇ ମନାକରିଥିଲା ସେଇଥିପାଇଁ । ଦେଇ ମୋତେ ସେଇ ହୁଡା ଉପରେ ବସିଥିବା ବେଳେ କିଛି ବରକୋଳି ଦେଇଥିଲା, ମୁ ଗୋଟେ ଖାଇ ଆଉ ସବୁ ପକେଟ୍ ରେ ପୁରେଇ ଦେଇଥିଲି । ଇଏ ସେଇ କୋଳି ।

ଆମେ ସମସ୍ତେ ଜଣ ଜଣ କରି ସେଇ କୋଳି କୁ ଛୁଇଁଲୁ । ଲାଗୁଥାଏ କାଳି ତୋଳା ହେଇଛି । କହିବା ପାଇଁ କାହାରି ମୁହଁରେ ଭାଷା ନଥିଲା ।

କଲେଜ୍ ଛାଡିବା ୮ ବର୍ଷ ହେଲାଣି । ସୁରେଶ୍ ଏବେ ବାହା ହେଇ ନିଉ ୟର୍କ ରେ । ତା ଘରକୁ ଆର ମାସରେ ଯାଇଥିଲି । ସୁବିଧା ଦେଖି ସେଇ ଘଟଣା କଥା ପଚାରିଲି , ସୁରେଶ ମୋତେ ଚାହିଁଲା, ମୁହଁରେ ତାର ସେଇ ହସ, ଆଖିରେ ତାର ସେଇ ଦୃଷ୍ଟି ଯୋଉଟା ମୋତେ ମନେ ପକେଇ ଦିଏ ରବିନ୍ଦ୍ର ନାଥ ଙ୍କ କବିତା ର ଅଂଶ ।

ମୋତେ ତା ବେଡ୍ ରୁମ୍ କୁ ନେଲା, କୋଣରେ ପୂଜା ଖଟୁଲି, ଉପରେ ଜଗନ୍ନାଥ, ବଳଭଦ୍ର , ସୁଭଦ୍ରା । ତଳେ କିଛି ଚଟି ବହି । ଖଟୁଲି ପଛ ପଟୁ ସୁରେଶ କାଢିଲା ସେଇ ପାନ ଡବା, ଖବର କାଗଜ ପୁଡିଆ । ଛାତି ମୋର ଧକ୍ ଧକ୍ ହେଇ ପଡିଥାଏ, ସନ୍ତର୍ପଣ ରେ ସେ ଖୋଲିଲା ପୁଡିଆ ଟିକୁ । ଭିତରେ ୩ ଟି କୋଳି, ମୁ ଛୁଇଂଲି, ସେମିତି କାଳି ତୋଳା ପରି ସତେଜ୍ । ସୁରେଶ କୁ ଅବିଶ୍ୱାସ କରିବା ବା ବିଶ୍ୱାସ କରିବା ସନ୍ଧି ଭିତରେ ମୁଂ ମୋର ନିଜର ସତ୍ତା କୁ ଖୋଜି ପାଉନଥିଲି ।

ସୁରେଶ ର ସ୍ତ୍ରୀ ନିଳିମା ସେପଟୁ ଡାକୁଥିଲା, ଅଭି ଭାଇ ଖାଇବ ଆସ ।

****